

24975

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

6831 SAYILI ORMAN KANUNU 2.MADDE
UYGULAMASININ ORMAN KADASTRO
ÇALIŞMALARINA ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

(Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Orman Ekonomisi Programı)

Turgut YILMAZ

Danışman : Prof.Dr.Ertuğrul ACUN

Şubat 1992

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sahife</u>
1. GİRİŞ	1
2. ORMAN KADASTROSU VE ÜLKEMİZDE ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARI	3
2.1. Tanımlar	3
2.2. Orman Kadastro Çalışmalarının Ülkemizdeki Tarihi Gelişimi	4
2.2.1. 1937 Yılından Önceki Dönem	4
2.2.2. 1937-1956 Yılları Arasındaki Dönem	5
2.2.3. 1956 Yılından Sonraki Dönem	7
2.3. Günümüzde Orman Kadastro Çalışmaları	18
2.3.1. 3373 Sayılı Yasaya Göre Orman Kadastro Çalışmaları	18
2.3.2. 3402 Sayılı Yasaya Göre Orman Kadastro Çalışmaları	20
2.4. Diğer Ülkelerde Orman Kadastrosu Durumu ve Karşılaş- tırmalar	26
2.5. Orman Kadastro Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Olumsuz Yönde Etkileyen Nedenler	29
2.6. Orman Kadastrosunun Bitirilmesi Sonucunda Sağlayaca- ğı Yararlar	31
2.7. Orman Kadastrosu İle Orman-Köy İlişkileri	33
2.7.1. Orman Köylülerinin Sosyo-Ekonomik Durumu	33
2.7.1.1. Sosyal Durum	33
2.7.1.2. Ekonomik Durum	34
2.7.2. Orman Köylülerinin Sorunları ve Ormanlar Üzerindeki Tahrip Edici Baskısı	36
2.7.2.1. Orman Köylülerinin Sosyo-Ekonomik Sorunları	36
2.7.2.2. Orman Köylüleri ve Ormanlar üzerindeki Tahrip Edici Baskı	38
3. 2 NCI MADDE UYGULAMASI ÇALIŞMALARI	41
3.1. Orman Mülkiyeti ve Tarihi Gelişimi	41
3.1.1. Orman Tanımı	46
3.2. 2 nci Madde Uygulaması	52
3.2.1. Günümüzde 2 nci Madde Uygulaması (Orman sınırları dışına çıkarma)	68
3.3. 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun Uygulaması	73
4. 2 NCI MADDE UYGULAMASININ ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARINA ETKİLERİ	81
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	83
6. ÖZET	86
YARARLANILAN KAYNAKLAR	93

ÖNSÖZ

"6831 Sayılı Orman Kanunu 2 nci Madde Uygulamasının Orman Kadastro Çalışmalarına Etkileri" adlı bu çalışma İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Ekonomisi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Bitirme Tezi olarak hazırlanmıştır.

Bir bitirme tezi olarak hazırlanmaya çalışılan bu araştırmanın noksansız olduğu iddia edilemez. Bununla beraber mevcut imkan ve koşulların izni ölçüsünde konunun işlenmesine gayret edilmiştir.

Çalışmanın verilmesi, seyri ve sonuçlandırılması hususunda yakın ilgi, teşvik ve kıymetli önerilerini esirgememiş bulunan Sayın Hocam Prof.Dr.Ertuğrul ACUN ile Sayın Hocam Prof.Dr.Hayri BAYRAKTAROĞLU'na şükranlarımı sunarım.

Ayrıca beni çalışmam sırasında devamlı teşvik eden ve yardımlarını esirgemeyen değerli Orman Genel Müdürlüğü Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı elemanlarına da teşekkürü borç bilirim.

Bu yapmış olduğum çalışmanın Türk Ormancılığına ve yararlanmak isteyen tüm meslektaşlarıma yararlı olmasını temenni ederim.

Turgut YILMAZ

1. GİRİŞ

Orman Kadastrosu, ormanların hukuki ve geometrik durumlarının tesbiti ile sınırlaması kesinleşen ormanların tapuya tescili işleminden ibarettir.

Orman-Halk ilişkilerinin yeterince düzenlenmemiş ve yasa hükümlerinin gereğince uygulanamamış olması, ormanların korunmasını olanaksız hale getirmiş ve orman suçlarının günden güne artmasına yol açmıştır. Ayrıca orman konusunun siyasi partilerce bir propaganda aracı olarak kullanılması, iktidarların orman yasalarını sık sık değiştirmesi ve orman suçlarının affı için kanunlar çıkarılması, ormanların geleceği için haklı endişeler doğurmuştur.

Ülkemizde eskiden beri çeşitli nedenlerle ormancılık ilim ve tekniğinin gerekleri yerine getirilememiş, belirlenen ormancılık politikaları gayelerine sadık kalınamamış ve çıkarılan yasalar gereği gibi uygulanamamıştır. Yasa hükümlerinin uygulanmasındaki aksaklıklara bir de orman konusunun siyasi amaçlara alet edilmesi düşüncesi katılmıştır. Böylece orman yasalarında sık sık değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı yasa, 1950 yılında 5653 ve 5658 sayılı yasalarla bu davranışın başlangıcı olmuştur. Bunları daha sonra 1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı yasa ile ekleri olan, 1744, 2896, 3302 ve 3373 sayılı yasalar izlemiştir.

Orman tahripleri artmıştır. Nüfusun artması ve ormancılık bölgelerindeki gizli işsizliğin artması, ihtiyaçların çoğalması ve çeşitlenmesi, çevredeki tarım arazisi, otlak ve orman gibi doğal kaynakların insan ve hayvan besleme gücünü zamanla kaybetmesi, tahriplerde başlıca rolü oynamıştır.

Bir yandan tarım arazisi darlığının giderileceği düşüncesiyle orman kanunundaki orman tanımının sık sık değiştirilmesine, Orman Kanunu 6831 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde olduğu gibi, orman toprağını başka kültürlere vermeyi mümkün kılıcı hükümler konmasına, halkın devlet ormanından yararlanmasını imkanlarının genişletilmesine, orman ürünleri için Devlete ödenmesi gereken tarife bedellerinin indirilmesine gidilmiş, öte yandan da orman suçlarının azaltılması için cezaların artırılması gibi polisiye tedbirlere başvurulmuştur.

Ancak alınan tedbirler ekonomik ve sosyal bakımdan yeterli olmadığı için umulan yarar sağlanamamıştır. Orman yangınları, tarla açmaları, orman içi yerleşmeler, izinsiz otlatmalar, ağaç kesmeler ve taşımalar yıldan yıla çoğalmıştır.

Teknik ormancılığın yapılabilmesi için en önemli sorun mülkiyet sorununun çözümlenmesi ve orman sınırlarının kesinlikle tespit edilmesi gerekmektedir. Günümüze kadar bu çok önemli olan sorun ne yazık ki çözümlenememiş ve kadastro çalışmalarında amaç tamamen kaybolmuş ve bu sorun sürüncemeye bırakılmıştır.

1982 Anayasasının 169 uncu maddesine göre "Ormanların mülkiyeti ve gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet Ormanları kanuna göre Devlete yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zaman aşımı ile mülk edilemez. Kamu yararı dışında irtifak hakkına konu edilemez."

Ormanlara ilişkin en üst düzenleme kurallarını içeren Anayasada Devlet ormanlarının korunma ve daraltılmamaları, güvence altına alınmıştır. Ancak yine Anayasada belli koşulları taşıyan yerlerin orman sınırları dışına çıkarılabileceği de belirtilerek bu daraltılmama hususuna iki istisna getirilmiştir ve bu istisnalar dışında orman sınırında daraltılma yapılamayacağıda açıkça belirtilmiştir.

Anayasanın 170 inci maddesine göre ise, orman sınırları dışına çıkarmaya ve bu yerlerin değerlendirilmesine ilişkin şekil, şart ve esasların düzenlenmesi Kanuna bırakıldığından; Anayasada belirtilen ilkeler doğrultusunda orman sınırları dışına çıkarılmaya ilişkin şekil, şart ve esaslar 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinde düzenlenmiş, orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin değerlendirilmesine ilişkin hükümlere ise 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunda yer verilmiştir.

Orman niteliğini yitiren yerlerin orman sınırları dışına çıkarılmasına ilişkin ilk hüküm Anayasadaki değişikliğe paralel olarak 6831 sayılı Yasanın 2 nci maddesini değiştiren ve 20.6.1973 tarihinde yürürlüğe giren 1744 sayılı kanun ile getirilmiştir. Bilahare 23.9.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2896 sayılı yasa ve 5.6.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3302 sayılı yasalarda da orman sınırları dışına çıkarmaya ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bugün için orman sınırları dışına çıkarmayı düzenleyen 6831 sayılı yasanın 3302 sayılı yasa ile değişik 2 nci maddesidir.

Yasa ile belirlenen orman sınırları dışına çıkartma yani 2 nci madde uygulamaları orman kadastro çalışmalarını değişik şekillerde etkilemiştir.

Bu tez çalışmasında, ilgili konularda yayımlanmış kitaplar, Anayasalar, Yasalar, Makaleler, Tebliğler, Seminer notları gibi yayınların incelenmesi şeklinde ve bazı kişilerle karşılıklı fikir alışverişi şeklinde yürütülmüştür.

Yine çalışma sırasında yapılan kadastro çalışmaları Orman Genel Müdürlüğü Orman Kadastro ve Mülkiyet Daire Başkanlığından elde edilen verilerden, sınırlandırma, aplikasyon ile 2/A ve 2/B madde uygulamasının toplam sonuçları ilgili yasalara göre çıkarılarak tablo halinde belirtilmiştir.

2. ORMAN KADASTROSU VE ÜLKEMİZDE ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARI

2.1. Tanımlar

Orman Kadastrosunun tanımından önce kadastronun tanımını yapmak daha uygun olacaktır.

Kadastro sözcüğünün aslı Latince olan CATASTRUM ve CAPITASTRUM(Baş listesi) kelimelerinden gelmektedir. İtalyanca'dan Batı dillerine giren bu kelime 20.yüzyılın başında Fransızca "Cadastre" kelimesine benzetilmek suretiyle Türkçemize de girmiş bulunmaktadır.

Alman Brockhaus Enzylopädie(1970) de kadastro "Bir bölgedeki yükümlülerin veya eşit yük dağılımı için önemli özelliklerin resmi makamlarca tutulan listeleri" diye tarif edilmektedir. Ayrıca "Kadastronun bugün vergi yükümlülerin listesi olarak değil, vergi objelerinin mevcut listeleri, özellikle bütün taşınmazların resmi listesi anlamında anlaşıldığı" ilave edilmektedir.

Ansiklopédik Türkçe Sözlük(1964)te ise, kadastro "Bir şehir, bölge veya memleketle her türlü arazinin, mülklerin yerini, sahasını, sınırlarını, değerini belirtip plana bağlama işi" olarak tanımlanmaktadır.

Her iki tanımda da konu olarak taşınmazların yer aldığı ve ödevinin de bunların yerlerinin, büyüklüklerinin ve sahiplerinin resmi dairelerce hazırlanacak liste ve planlarla tespit edilecek olduğu görülmektedir.

1934 tarihli ve 2613 sayılı Kadastro-Tapu Tahriri Kanunu ise; kadastroyu, "Gayrimenkul malların hukuki ve henesi durumlarını belli etmek ve göstermek" şeklinde tanımlamıştır.

Türk Hukuk Kurumunca yayınlanan Hukuk Lügatında kadastro, "Gayrimenkullerin plan, vaziyet krokisi, kayıt, defterler ve kütükler gibi bir takım vesikalar sayesinde hüviyetlerini tesbite ve gayrimenkul mülkiyetinin taalluk ettiği şeyin arz üzerinde teşhisine yarayan teknik vasıtaların tamamıdır." şeklinde tanımlanmıştır.

Daha geniş anlamda bugün kadastrodan "Taşınmazların ve taşınmazlar üzerindeki hakların ve yükümlülüklerin niteliklerini ve niceliklerini belirleme, taşınmazları sınırlandırıp plana bağlama işi" anlaşılmaktadır(ÖZEN,1971).

Literatürlerde belirtildiği gibi ve tanımlardan da anlaşılacağı üzere, kadastronun ortaya çıkmasında, taşınmaz sahiplerinden adil vergi alınması zorunluluğu yanında taşınmazların sınırlarının belirlenmesi gibi ve kaybolan taşınmaz sınırlarının bulunması gibi teknik zorunlulukları da istemektedir.

Günümüzde kadastro vergilendirmeye esas olma yanında, özel ve tüzel kişilere veya devlete ait olan taşınmazların

teknik ve hukuki yönden güvence altına alınması aracı haline gelmiş bulunmaktadır.

Ormancılıkta kısa bir süre öncesine kadar "orman tahditi" terimi kullanılmıştır. Bu terimden de "orman mülkü hudutlarını tayin etmek, bu hudutları noktalarla tespit etmek, bu noktaların kaybolmaması için gerekli tedbirleri almak ve nihayet kaybolacak noktaların yeniden ihyasını mümkün kılacak mesnetleri temin etmek" anlaşılmıştır(ERKİN,1957) (1).

Orman Kadastrosu, genel kadastronun orman arazilerinde uygulanmasıdır.

Orman Kadastrosunun gayesi, orman arazisini sınırları ile birlikte belli etmek ve bu sınırların devamlı olarak emniyetini sağlamaktır.

3116 Sayılı Orman Kanununun 21.maddesi gereğince Orman Kadastrosu işleri, biri sahanın tavsifini gösteren yazı işlerinden diğeri de haritadan ibaret olmak üzere iki gruba ayrılır.

6831 Sayılı Orman Kanunu, ikisini bir arada ve "Devlet ormanlarının tahdit ve kadastrosu" başlığı altında mütalaa etmiştir.

Herhangibir işletmenin başarı sağliıyabilmesi için, önce üzerinde çalıştığı arazinin saha emniyetini sağlamış olması gerekir. Bilhassa ormancılık gibi geniş sahaları kaplayan işlemlerde, saha emniyetinin rolü çok daha büyüktür.

2.2. Orman Kadastro Çalışmalarının Ülkemizdeki Tarihi Gelişimi

2.2.1. 1937 Yılından Önceki Dönem

Osmanlı İmparatorluğu zamanında araziler tahrir defterlerine kaydı yapılarak defterhane-i hakanî'de muhafaza edilmiştir. Ormancılık mevzuatı açısından ormanların tahdidine ilişkin ilk hükümlere 1870 tarihli Orman Nizamnamesi'nin 2. maddesinde yer verilmiş, "Memaliki Devleti Aliyede ne kadar miri orman varsa tayin ve tahdit olunacak ve mevadı atiyenin ahkamı, tayin ve tahdit ile tahda muhafazaya alınan ormanlar hakkında cari olacaktır." denilmiştir. Bu hükme göre ilk tahdit çalışmaları başlatılmıştır. Ancak teşkilatsızlık, elemanlılık, imkansızlık, politik olaylar ve harpler yüzünden orman tahdit işleri yapılamamıştır.

"ORMANLARIN TASARRUFUNA MÜTEALLİK İDDİALARI TETKİK İÇİN TEŞEKKÜL EDECEK KOMİSYONLARIN MUAMELATI HAKKINDA TALİMAT"1875, ile "BİLCÜMLE ORMAN MEMURLARININ SURETİ TERTİP VE VAZİFESİNE DAİR TALİMAT" 1877 yılında yürürlüğe girmiş olup, Ormanların sınırlandırılmalarına dair hükümler ihtiva etmektedir.

(1)AKÇA, Doç.Dr.A.:Hava Fotoğraflarının Ormancılıkta ve özellikle Orman Kadastro İşlerinde Kullanılması Olanakları Üzerine Araştırmalar, İstanbul, 1980, Shf:20

1917 yılında hazırlanarak 1919 yılında yürürlüğe giren uygulama imkanı bulamadan 1920 yılında İktisat Bakanlığının bir emri ile tatbikatı durdurulan "DEVLET ORMANLARININ USULU İDARE-İ FENNİYELERİ HAKKINDA KANUN" ile yine 1919 yılında yürürlüğe giren "DEVLET ORMANLARINA AİT AMENAJMAN TALİMATNAMESİ" de ormanların sınırlandırılmasının fiiliyata geçirilmesini sağlayamamıştır. Aynı dönemde Osmanlı İmparatorluğunun çöküşü hızlanmış, değişik cephelerde ölüm-kalım savaşı vermekte olup, birçok önemli konularda olduğu gibi ormancılık konularına da eğilme fırsatı bulamamıştır.

Kısaca söylemek gerekirse, 3116 sayılı Orman Kanununun 1937 yılında yürürlüğe girmesine kadar, ormanlarımızın sınırlandırılması hususu bir türlü yaşama sokulamamıştır.

2.2.2. 1937-1956 Yılları Arasındaki Dönem

Ülkemizin ölüm-kalım savaşı verdiği Kurtuluş Savaşının kazanılması ile birlikte, 1937 yılında ormanlarımızın gerçek anlamda sınırlandırma işi, 3116 SAYILI ORMAN KANUNU'nun yürürlüğe konulması ile başlamıştır. Yürürlüğe konulan 3116 sayılı Orman Kanununda ormanlarımızın sınıflandırılması ile ilgili önemli hükümler getirilmiştir.

Bu kanunun 10.maddesi ile; kanunun 5.maddesi uyarınca 5 kişilik (Başkan, Ormancı Üye, Hukukçu Üye, 2 Mahalli Üye) karar organı ile yeteri kadar katipten oluşan bu komisyonlara yıllık en az 250.000 ha ormanın sınırlandırılması işi verilerek ormanların 5 senede sınırlanmasının bitirilmesi mecburiyeti getirilmiştir.

1937 yılında ilk olarak 2 komisyon kuruluşu yapılarak çalışmalara başlanmış, 1950 yılına kadar komisyon sayıları giderek artırılıp 25'e yükseltilmiş ise de; 1951 yılında komisyon sayısı 6'ya düşürülmüş, 6831 sayılı Orman Kanununun yürürlüğe girmesinden bir yıl önce 1955 yılında ise komisyonlar lağvedilmiştir.

Bu Kanuna göre yapılan kadastro çalışmalarında harita yönünden umulduğu gibi başarı sağlanmışsa da kalite yönünden yeterince tatmin edici olmamıştır.

Bu dönemde yapılan tahdit işlerinde tutanak ve haritaların araziye yeteri kadar tarif edemediği, ayrıca çalışmaların nirengi şebekesine bağlanamadığı için uygulama kabiliyeti azdır. Yine bu dönemde yapılmış tahdit çalışmalarının tapuya tescil işlemleri yapılamamış, bu nedenle de devlet ormanları alınıp satılmıştır.

Orman kadastrosunu ilgilendiren ve kısaca "Devletleştirme Kanunu" denilen "Orman Kanununa Bazı Hükümlerin Eklenmesine ve Bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 4785 Sayılı Kanunun" 13.7.1945 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, 4 istisna dışında bütün ormanlar devletleştirilmiş,

ayrıca 3116 sayılı kanunun 1 inci maddesinin istisna bentlerinde değişiklik yapılmıştır. Buna göre 3116 sayılı kanunda Devlet Ormanlarına bitişik olmayan ve yüzölçümü 5 hektardan küçük yerlerde orman sayılmıştır. Böylece 4785 sayılı kanunla bütün ormanlar herhangibir bildirim tabi tutulmadan devletleştirilmiştir. 3116 sayılı kanunda Devlet Ormanlarına bitişik olmayan ve yüzölçümü 5 hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaç ve ağaçcıklar orman sayılmazken, 3116 sayılı kanunun 1 inci maddesini değiştiren 4785 sayılı kanunun 12 nci maddesine göre 5 hektardan küçük yerlerde orman sayılmıştır.

3.4.1950 tarihinde yürürlüğe giren, "Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair 5653 Sayılı Kanunun" yürürlüğe girmesiyle hem 3116 sayılı kanunun 1 inci maddesinin istisna bentlerinde, hem de komisyon kuruluşlarında değişiklik yapılmıştır.

Buna göre; şehir, kasaba ve köy mezarlıklarındaki ağaçlıklar ile devlet ormanlarından en az 3 kilometre mesafede ve sahipli arazi üzerinde bulunan, yüzölçümü 3 hektarı geçmeyen dağınık ve grup halindeki ağaç ve ağaçcıklar orman sayılmadığı gibi, maki cinsinden her türlü ağaçcıklarla örtülü yerlerde orman sayılmamıştır. Muhafaza ormanı mahiyetini taşıdığı veya devamlı orman hasılatı verdiği Tarım Bakanlığınca fennen belirtilecek olan makilerle örtülü sahalar bu hükmün dışında tutulmuştur.

"Makilik ve Orman Sahalarının Birleştiği Yerlerde Orman Sınırlarının Tesbitine Ait Yönetmelik" ile kapsam daha da genişletilmiştir. Makilik saha içerisinde düz ve inbat kabiliyeti fazla olan yerlerde işgal sahası itibariyle %10 oranına kadar koru, %25 oranına kadar baltalık orman teşkil eden ağaçlar içerse dahi maki alanı sayılmıştır. Bu hükme dayanılarak makilik veya gerçekten orman olan geniş alanlar, Maki Tefrik Komisyonlarınca ormandan ayrılmıştır.

Makiye tefrik edilen alanların bir bölümü toprak tevzi komisyonlarınca topraksız çiftçilere, yurt dışından gelen göçmenlere tevzi, bir kısmı ise vatandaşlarca işgal edilmiştir. Halen orman niteliğinde bulunan bir bölümü ise Orman Kadastro Komisyonlarınca tekrar ormana kazandırılmıştır.

5653 Sayılı Kanun ile komisyon kuruluşu; Başkan, Hukukcu Üye, İl Genel Meclisi Üyesi olmak üzere üç elemana indirilmiştir.

1937-1956 yılları arasında ölçme yöntemi olarak Puşlalı Kat'ı Mesafe Yöntemi kullanılarak 19 yılda 3.837.702 hektarlık ormanın kadastrosu yapılabilmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Orman Tahdit ve Kadastrosu Yapılan Miktarları
Gösterir Tablo(30.12.1990 tarihi itibariyle)

Kanun No	Yürürlüğe Girdiği Tarih	Yürürlük Süresi Yıl-Ay	Yapılan Çalışmalar Sınırlan- dırma (ha)	Aplikasyon (ha)
3116	1.6.1937	12-10	3.837.702	-
5653	3.4.1950	6-5	-	-
6831	8.9.1956	16-10	2.569.449	-
1744	4.7.1973	10-2	1.101.059	1.274.850
2896	27.9.1983	2-9	484.186	522.555
3302	19.6.1986	--11	136.938	176.109
3373	28.5.1987	3-7	1.085.515	471.971
3402	9.10.1987	3-2	1.062.493	-
TOPLAM			10.277.342	2.445.485

2.2.3. 1956 Yılından Sonraki Dönem

8.9.1956 tarihinde yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanunu ile tanımda, komisyon kuruluşlarında değişiklikler yapılmıştır.

1 inci maddenin tanımından "...herhangibir çeşit orman hasılatı veren..." deyimi çıkartılmış, ayrıca istisna bentlerinde orman sayılmama kavramı bazı hususlarda genişletilirken (dağınık, grup halinde ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerlerin devlet ormanlarına 3 km. mesafede olması şartı kaldırılmış bitişik olmama şartı getirilmiş, sahipli arazilerdeki fıstık çamlıkları, palamut meşelikleri, aşılı, aşısız zeytinlikler orman sayılmamıştır.)Funda ve makiliklerle ilgili bir daralma olmuştur. Yalnız orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan funda ve makilerle örtülü yerler orman sayılmamıştır.

Bu dönem 3116 Sayılı Orman Kanununu yürürlükten kaldıran 6831 sayılı Orman Kanununun 1956 tarihinde kabulü ile başlar günümüze kadar devam eder.

Ormanların sınırlandırılması da 1 inci maddedeki kıstaslar esas alınarak yapılmıştır. 6831 sayılı kanunla komisyon kuruluşunda da değişiklik yapılarak komisyon karar organındaki üye sayısı 7'ye çıkartılmıştır(Başkan, 2 Ormancı Üye, Hukukcu Üye, Ziraatçı Üye, İl Genel Meclisi Üyesi, Mahalli Üye).

6831 Sayılı Orman Kanununun 1956 yılında yürürlüğe girmesinden sonra 1964 yılına kadar tahdit çalışmaları yok sayılabilir. 1958'de 1, 1962 ve 1963 yıllarında 1 adet komisyon arazi çalışması yapmış ve 7 yılda toplam 6996 hektar orman sınırlandırılmıştır. 1956-1973 yılları arasında komisyon sayısı 4-27 arasında değişiklik göstermiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu 16 yıl 10 ay yürürlükte kalmış ve seri esaslı baz alınarak yapılan çalışmalarda toplam 2.569.449 hektarlık ormanın sınırlandırılması ikmal edilmiştir (Tablo 1).

Bu kadastro çalışmaları sırasında 1965 yılından itibaren puslalı kat'ı mesafeye dayalı ölçme yönteminin yanında hava fotoğrafı olan yerlerde fotogrametrik yöntem (fotoğraf delgi yöntemi) uygulamaya başlamıştır. Bu metod işin süratini artırmakla birlikte hassasiyeti azaltmıştır.

Nitekim yapılan bir deneme çalışmasında, ortalama 28m., en büyük olarakta 70-80m. farkla noktaların fotoğraflar üzerine el ile konularak sınır noktalarının bulunabildiği sonucuna varılmıştır (TOKMANOĞLU, T.1981) (1).

Fotogrametrik yöntem sıhhatli olmadığı için 1982 yılında uygulamadan kaldırılarak yerine yersel yöntem uygulamaya konulmuştur.

3116 sayılı kanunda komisyon kararlarına karşı mahalli mahkemeye 3 ay içerisinde itiraz etme hakkı tanınmış olmasına karşı 6831 sayılı kanunda bu süre 1 yıla çıkartılmış, ayrıca Geçici 3 üncü madde ile 3116 sayılı kanuna göre 3 aylık itiraz süresini kaçıranlara 6831 sayılı kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde itiraz etme hakkı sağlanmıştır.

4.7.1973 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 1744 sayılı kanun (6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin değiştirilmesine ve Bu Kanuna 3 Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun) ile kadastro komisyonlarının kuruluş ve çalışmalarına yeni bir boyut getirilmiştir. "Tahdit Komisyonları" ismi "Orman Kadastro Komisyonları" olarak değiştirilmiştir.

7 kişiden oluşan (Başkan, Ormancı Üye, Hukukcu Üye, Ziraatçı Üye, İl Genel Meclisi Üyesi, Ziraat Odası Üyesi, Mahalli Üye) bir komisyon ve bu komisyona bağlı 3-6 ekip bulunmakta idi. Her ekip ise Ekip Başkanı, Ekip Ormancı Üyesi, Ekip Ziraatçı Üyesi (Mahalli Ziraat teşkilatından temin ediliyordu), Mahalli Üye olmak üzere 4 kişiden oluşmakta idi. Ayrıca çalışmalara yeteri kadar yardımcı elemanda katılmakta idi.

---

(1) Geniş bilgi İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, 1981, Seri B, Cilt 31 Sayı:2 Shf:14-27 de bulunmaktadır.

Bu çalışma düzeninde ekipler arazi çalışmaları yapmakta komisyon denetiminden sonra ekip kararları ilan edilmekte taraflar (Orman teşkilatı, özel ve tüzel kişiler) isterlerse ilanı müteakip kanuni süresi içinde komisyon başkanlığına veya yetkili mahkemelere müracaat edebiliyor ve komisyon kararlarına razı olmayanlarda dilerlerse tekrar mahkemeye gidebiliyorlardı.

Tapu ve kadastro çalışmalarında da öteden beri bu kademeli sistem uygulanmaktadır.

1744 sayılı kanunun yürürlüğe girmesine kadar komisyonların sadece ormanları sınırlandırma görevi vardı. Bu kanunla birlikte değişik 2 nci madde ile "Bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerin" orman sınırları dışına çıkarılma görevi de verilmiştir.

Böylece komisyonlar, daha önce tahdidi yapılmış yerlerde eski orman sınırının aplikasyonu ile değişik 2 nci madde uygulaması, ilk defa kadastro yapılacak yerlerde ise hem ormanların sınırlandırılması hem de 2 nci madde uygulaması görevini yapmaya başladılar.

1744 sayılı kanun 10 yıl 2 ay yürürlükte kalmış ve köy sınırları baz alınarak yapılan çalışmalarda 1.101.059 hektar sınırlandırma yapılmıştır. Aynı sürede eski sınırların 1.274.850 hektar aplikasyonu yapılmıştır.

Ormanlık bölge halkının geçim sıkıntısına bir tedbir olması düşüncesiyle çıkarılan 6831 sayılı kanunun 1744 sayılı kanunla değişik 2/B maddesi uygulaması getirilerek vasıf kaybı nedeniyle orman sınırları dışına çıkarma işlemi getirilmiştir.

1163 belde ve köy, ilanı yapılmamış veya itirazları incelenmemiş halde bundan sonraki döneme yani 2896 sayılı kanun uygulamasına aktarılmıştır.

6831 sayılı kanunun 1744 sayılı kanunla değişik 2 nci maddesinde daha önce sınırlaması yapılan yerlerde 2 nci madde uygulamasının 10 yılda bitirilmesi öngörülmüş ise de bu mümkün olamamıştır.

Orman Kadastro Komisyonlarının ekip-komisyon kademeli düzene geçilmesi yanında, ölçme yöntemi olarak delgi esasına dayalı fotogrametrik yöntem ve 1/5000 ölçekli Standart Topografik Haritası olan yerlerde ulusal nirengi ağına bağlı klasik ölçme yöntemi (yersel yöntem) kullanılmıştır.

Ancak ekip-komisyon kademeli kuruluşunda eleman temininde görülen güçlükler nedeniyle birçok komisyonun hukuki kuruluşu tamamlanamadığından çalışamaz hale gelmiş, politik nedenlere fazlaca dağıtılmış olan ekip-komisyonların denetim ve koordinasyonu büyük ölçüde aksamış, sonuçlanmamış çalışmalar her geçen yıl üstüste birikmiştir. Özetle, yine arzu edilen sonuç alınamamıştır. Bu nedenle 1983 yılında Orman Kadastro-su yeniden konsültasyona tabi tutulmuş 6831 sayılı kanunun,

birçok maddesinde olduğu gibi orman kadastrasını ilgilendiren 1,2,7-12 nci maddeleri 2896 sayılı kanunla yeniden düzenlenmiştir.

Kanun yeni şekliyle 1.1.1984 gününden itibaren yürürlüğe girmiştir. Yeni kanuna paralel olarakta "Orman Kadastrosu ve Orman Kanununun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik" hazırlanmıştır.

Bu kanunla yapılan ana değişiklikleri özetlersek:

1- 2/A maddesiyle "Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin"de gerektiğinde orman içi köyler halkının yerleştirilmesi maksadıyla orman sınırları dışına çıkarılması,

2- Daha önce 15.10.1961 gününden önce orman niteliğini kaybeden yerlerde uygulanan orman sınırları dışına çıkarma işlemi Anayasaya'da paralel olarak 31.12.1981 tarihinden önceye alınmıştır.

3- 1744 sayılı kanunda yanan ormanlarda 2 nci madde uygulaması yapılmazken, 2896 sayılı kanunda kapsam genişletilmiş, muhafaza ormanı, milli park, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ve 3 üncü madde ile orman rejimine alınan yerlerde niteliklerinin devamı süresince 2 nci madde uygulanamayacağı hükmü getirilmiştir.

4- Herhangibir nedenle orman sınırları dışında kalmış ormanların da sınırlandırılması orman kadastro komisyonlarınınca yapılması hükmü getirilmiştir.

5- Komisyon kuruluşunda kademeli sistem kaldırılmış, temininde güçlük çekilen Hukukcu Üye ile birlikte İl Genel Meclisi Üyesi, Ziraat Odası Üyesi, kuruluştan çıkarılmış, komisyon kuruluşu Başkan, Ormancı Üye, Ziraatçı Üye ve Mahalli Üyeden teşekkül eden 4 kişilik karar organı haline getirilmiştir.

Bu dönemde değişik il ve ilçelerde dağınık bir durumda bulunan komisyonlar Antalya, Adapazarı, Bursa, Kastamonu ve Mersin olmak üzere beş merkezde toplanmışlardır.

27.9.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2896 sayılı kanun 2 yıl 9 ay yürürlükte kalmış ve bu müddet zarfında 484.186 hektar orman kadastrosu ve 522.555 hektar aplikasyon işlemi yapılmıştır.

2896 Sayılı Yasayla, Orman Kanununun 1 inci maddesinin istisna bentlerinde küçük bir iki kelime değişikliği yapılmıştır. Bunlardan mezarlıklarla ilgili "D" bendine "eski(kadim)", "F" bendine "Orman sınırları içinde veya bitişiğinde geçerli tapu kaydına dayanılarak, orman sınırları veya bitişik alanlar dışında ise tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan...", "G" bendine "...geçerli tapu ile sahipli arazi üzerindeki..." ibaresi eklenmiş,

"I" bendinden ise "...tefrik edilecek olan..." ibaresi çıkarılmıştır.

Mezarlıklarda eski (kadim) ilavesiyle orman içerisine sonradan açılacak mezarlıklarla sahip çıkmanın önlenmesi, "F" ve "G" bendlerinde ise daha önceki "sahipli" deyimine açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Gerek 1961 Anayasamızda gerekse, 1982 Anayasamızda orman sınırlarının hangi amaçlarla daraltılabileceği belli olmuştur. Daha önce 3573 ve 6777 sayılı kanunlara göre devlet ormanlarından tefrik edilmiş zeytinlik, sakızlık, harnupluk sahalar dışında bu ad altında tekrar ormanların daraltılması Anayasaya aykırı olacağından "I" bendindeki "tefrik edilecek olan..." ibaresi çıkartılmıştır.

Kanunun 2 nci maddesinde yapılan değişiklikleri ise özetlemek gerekirse;

1- Maddenin 1 inci fıkrasında orman sınırları dışına çıkartılma maksadı belirtilmiştir. Buna göre çıkartma işlemi mutlaka devlet eliyle ihya edilerek, kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla yapılacaktır. Bu maksada hizmet etmeyen bir çıkartma yapılmayacaktır.

2- Orman sınırları dışına çıkartma, yukarıdaki maksat gözönünde bulundurularak 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerle, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerde yapılabilecektir.

3- Orman sınırları dışına çıkartma, devlet ormanlarında hazine, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara ait ormanlarda kuruluşlar adına, gerçek kişilere ait ormanlarda ise ilgili şahıs adına yapılacaktır. Yeni durumda sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazilerin mülkiyetinin tekrar tapu sahibine intikali söz konusu değildir.

4- Orman sınırları dışına çıkartılan yerlerle ilgili işlemlerin kadastro komisyonlarınca Orman Genel Müdürlüğü ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına yazılı olarak bildirmek zorunluğu getirilmiştir.

5- Daha önce 2 nci madde uygulamalarına ait işlemlerin iptali için Danıştaya gidilirken, yeni düzenleme ile bu görev mahalli mahkemeye verilmiş ve yine hak düşürücü itiraz süresi 60 gün olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca husumetin kime tevcih edileceğide açıklanmıştır. Yani iptal davası kişiler tarafından açıldığı takdirde husumet Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğüne, Orman Genel Müdürlüğü ve Maliye birimlerince husumet, lehine hak doğmuş kişiler veya Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığına tevcih edilecektir.

6- Ayrıca maddenin son fıkrasında 2 nci maddenin neresinde yapılamıyacağı hususuna açıklık getirilmiştir. Buna göre; yanan orman sahalarında hiçbir suretle, muhafaza ormanı, milli park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlarda ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde ise niteliklerinin devamı süresince 2 nci madde uygulaması yapılmayacaktır. (2896 Sayılı Kanunla Değişik 6831 Sayılı Kanunun 1,2.md., Orman Kadastro ve Orman Kanunu 2/B madde Uygulaması Hakkında Yönetmelik 25,36.maddeleri).

Orman Kadastro Komisyonu, bünyesinden ekipler çıkartılarak tek kademeli hale getirilmiş, ayrıca komisyon kurulduğunda bulunan politik ağırlıklı İl Genel Meclisi Üyesi ile Ziraat Odası Temsilcisi ve temininde güçlük çekilen Hukukçu Üye kuruluştan çıkartılarak, Başkan, Ormancı Üye, Ziraatçı Üye ve Mahalli Üye olmak üzere dört kişiden oluşturulmuştur.

Daha önce Mahalli Üye, Köy İhtiyar Heyeti veya Belediye Encümeni Üyeleri arasından seçildiği halde, dışarıdan da seçilmeye başlanmaktadır(K.Md.7, Y.Md.3,4) (1).

1744 Sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 1973 yılına kadar orman tahdit komisyonları yalnızca orman sınırlarını tesbitle görevli oldukları halde, bu kanunla birlikte 1961 Anayasa değişikliğine paralel olarak bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerleri orman sınırları dışına çıkartma görevi verilmiştir. Çıkartma işlemine yasıf değişikliği için 15.10.1961 tarih(Anayasa yürürlük tarihi) esas alınmakta idi. 7 Kasım 1982 tarihinde yapılan oylama ile kabul edilen Yeni Anayasamızın 169.maddesi, buna paralel olarak düzenlenen Orman Kanununun 2 nci maddesi uyarınca orman niteliğini tam olarak kaybetme tarihi 31.12.1981 gününe alınmış ve ayrıca Orman Kadastro Komisyonlarına devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin de orman sınırları dışına çıkartma görevi de verilmiştir. Komisyonlar bu görevler dışında herhangi bir nedenle orman sınırları dışında kalmış ormanların da sınırlamasını yapabilecektir(K.Md.2,7; Y.Md.9).

Mülkiyet ihtilaflarının yoğun olduğu yerler ile devlet yatırım alanlarına öncelik verilerek tesbit edilen ilçelerin ilanı radyo, resmi gazete, il veya ilçede çıkan mahalli gazete, çıkmayan yerlerde mutad vasıta ile beş tam gün aralıklarla iki defa olmak üzere işe başlamadan iki ay önce yapılacaktır(Eskiden bir ay önce yapılıyordu).

---

(1) K: 2896 Sayılı Kanun

Y: Orman Kadastro ve Orman Kanunu 2/B Madde Uygulaması Hakkında Yönetmelik'i ifade etmektedir.

Yapılan ilanın birer örneği ilgili Başmüdürlüğe, Komisyon Başkanlığına, Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne, Tapulama Müdürlüğüne varsa Vakıflar İdaresine gönderilecektir.

Bu ilanlardan, Radyo ve Resmi Gazete ilanını Orman Genel Müdürlüğü, mahalli ilanları Orman Bölge Müdürlükleri yapacaktır.

Ayrıca, Orman Kadastro Komisyonları çalışmaya başlamadan en az bir ay önce ilgili belde veya köyde işe başlama tarihini ilan edeceklerdir. İlanların birer örneğini de İşletme Müdürlüğü ile Maliye ve Gümrük Bakanlığının ilgili birimine aynı gün vereceklerdir(K.Md.8, Y.Md.19,20).

Yine Orman Kadastro Komisyonları sınırlama ve 2/B madde uygulamaları ile ilgili vermiş oldukları kararları, bu amaçla çizilen haritalarla birlikte mahallinde ilan edeceklerdir. Yapılan bu ilanlar şahsen yapılan tebliğ niteliğindedir(K.Md. 11, Y.Md.87).

Tutanaklarla birlikte kadastro haritalarının ilanı, orman sayılan ve sayılmayan yerlerin daha kolay tespitine imkan verecek ve gereksiz itiraz veya iptal davalarını azaltacaktır.

Orman İşletme Müdürlükleri, Komisyonlarca-kendilerinden istenilen belge ve bilgileri iki ay içerisinde vermekle yükümlüdürler. İstenilen belgelerin zamanında verilmemesinden yanlış veya noksan verilmesinden işletme müdürleri sorumludur (Y.Md.22).

Orman Kadastro Komisyonlarının büro, depo gibi yerleşim yerleri ihtiyaçlarının temininde mahalli orman teşkilatının imkanlarından yararlandırılması esas olduğundan Başmüdürlük veya İşletme Müdürlüğü bu yönden komisyonlara yardımcı olma durumundadır(Y.Md.63).

Kadastro çalışmalarına bir teknik elemanın ve muhafaza memurunun katılmasını, sınır noktalarının teslim alınmasını, korunmasını, tahrip olanların yenilenmesini(Y.Md.123), gerektiğinde kadastro çalışmalarına karşı süresi içinde itiraz edilmesini (Y.Md.122), orman kadastrosu kesinleşen ormanlarla ilgili tescil, terkin ve düzeltme işlemlerinin yapılmasını, (Y.Md.114,115), alınan tapuların merkeze gönderilmesini(Y.Md. 116), orman kadastrosu sicil defterinin tutulmasını sağlamakla görevlendirilmişlerdir(Y.Md.117).

Her yıl Eylül ayı içinde Bölge Şeflerince, tahrip olunan ve yenilenen orman sınır ve poligon noktalarıyla ilgili raporu zamanında merkeze gönderilmesini de temin edeceklerdir(Y.Md. 124).

Orman Kadastro Komisyonlarının yapmış oldukları çalışmaları belde veya köyde ilanını müteakip verilen komisyon kararlarına razı olmayanlar;

a) Orman Kadastrosuna karşı bir yıl içerisinde Orman

Genel Müdürlüğü hasım gösterilerek, Orman Genel Müdürlüğünce ise tutanakta ismi geçen kişiler hasım gösterilerek yetkili mahalli mahkemelerde itiraz davası,

b) Orman sınırları dışına çıkartılması ile ilgili kararlara ise 60 gün içinde, kişilerce Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğünce ise Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı varsa bu işlemde lehine hak doğmuş kişiler hasım gösterilerek yetkili mahalli mahkemelerde iptal davası açılabilecektir.

İtiraz konusu yer için, orman kadastro tutanağında isim yazılmamış ise Orman Genel Müdürlüğünce dava hasımsız açılacaktır. Hasım gösterilen kişilerin itiraz konusu yeri başkalarına temlik etmiş, ölmüş veya gaipliğine karar verilmiş olmalarına bakılmaksızın ilgili mahkemece davanın sonuçlandırılması esası getirilmiştir (K.Md. 2,11; Y.Md.87,122).

Orman kadastrasına yapılan itirazların her türlü harç ve resimden muaf tutulmasına rağmen, 2/B madde uygulamalarına yönelik iptal davaları harç ve resme tabi tutulmuştur.

Orman kadastrosu sırasında, herhangi bir nedenle bir yerin orman sayılıp sayılmaması yönünden mülkiyet anlaşmazlığının tetkiki ve halli mahkemeye intikal etmiş sahalara rastlanırsa, taşınmazların durumu elde mevcut belge ve bilgiler ışığında etraflıca incelenip yargılama sonuna kadar orman olduğu tesbit edilen yerler orman olarak, diğer yerler ise orman sayılmayan yer olarak sınırlandırılacaktır. Bu sınırlamaya itiraz davası açılmamış olsa dahi mülkiyet durumu yargılama sonunda belirlenecektir.

Eyvelce sınırlaması yapılmış fakat orman tahdit veya kadastrasına itiraz nedeni ile mahkemeye intikal etmiş sahalarda da 2/B madde koşullarının olması halinde, mahkemenin vereceği karar saklı tutulmak kaydıyla hazine adına orman sınırları dışına çıkartma işlemi yapılabilecektir (Y.Md.33,55).

Daha önce yürürlükte bulunan mevzuata göre makiye ve deliceliğe tefrik edilen ve henüz tevzi yapılmayan sahalarda Orman Kanununun 1.inci maddesine göre orman sayılan yerlere veya tevzi yapılan ve temlik kararı verilmiş yerlerde üç hektardan büyük ormanlık sahalara rastlandığında orman kadastro komisyonları buraları devlet ormanı olarak sınırlandırılacaklardır. O günkü mevzuata uygun olarak tevzi edilen ve tahsis amacına uygun olarak kullanılan yerler ise orman sınırları dışında bırakılacaktır.

Orman Kadastro Komisyonları, orman olarak sınırlandırılan tapulu yerleri gösterir harita liste ve kadastro tutanaklarını ilgili belde veya köyün ilanı ile birlikte Orman İşletme Müdürlüklerine zimmetle teslim edeceklerdir. Yasal itiraz süresinde orman sayılan taşınmazın sahibi itiraz ederse konu, mahkemenin vereceği karar doğrultusunda, itiraz etmez ise komisyonun verdiği karar doğrultusunda kesinleşecek ve Orman

İşletme Müdürlüğünde kesinleşen bu karara göre hukuken geçersiz hale gelmiş tapuların kısmen veya tamamen terkini için ilgili tapu sicil muhafızlığına başvuruda bulunacaktır(Y.Md. 35).

Bu duruma göre 1974 tarihli Kadastro Yönetmeliğinin 50 ve 51 inci maddeleri birleştirilerek tek madde haline dönüştürülmüştür.

Orman Kanununun 7 nci maddesi uyarınca Orman Kadastro Komisyonları devlet ormanları ile birlikte gerçek ve tüzel kişilere ait ormanlarında kadastrosunu yapmakla görevlidirler. 1974 tarihli Kadastro Yönetmeliğinin 42 nci maddesine göre orman durumunda olan tüm ormanların özel orman olurunun olduğunu düşünmek mümkün değildir.

Bu nedenle 4875 Sayılı Yasanın 2 nci maddesi ile devletleştirme kapsamı dışında tutulan, 5658 sayılı yasa uyarınca iade edilmiş mahkeme kararı ile özel orman sayılmış veya geçerli tapu ile sahipli arazi üzerinde üç hektardan büyük tabii ve suni olarak yetiştirilmiş ormanlık sahalara rastlandığında özel orman oluru olsun veya olmasın kadastrosu yapılacaktır.

Orman Kadastrosu zorunlu, 2/B madde uygulaması ise orman sahibinin isteğine bağlıdır. Kadastro ve 2/B madde uygulamalarında komisyonun harcırah veya tazminatı ile, akaryakıt, işçi ve malzeme ücretleri özel orman sahibi tarafından karşılanması gerektir(K.Md.7, 50-54; Y.Md.32,56).

Ormancılık faaliyetleri herşeyden önce orman sahaları üzerinde cereyan etmesi gerekir. Orman sahalarının tesbiti ise orman kadastrosu ile mümkün olmaktadır. Mülkiyet konusu açıklığa kavuşmamış bir yerde yatırımda bulunmak her zaman emniyetli olmayabilir. Nitekim yatırım yapılırken veya yapıldıktan sonra mülkiyet yönünden hukuki sorunlar ortaya çıkmakta ya yatırım aksamakta veya mülkiyet ihtilafı şahıslar lehine sonuçlandığında yapılan masraflar boşa gitmektedir. İşte bu aksamları ortadan kaldırmak veya en aza indirmek amacıyla orman kadastrosu sınırlarının 1/25.000 ölçekli haritalara aktarılması ve bu haritaların ozalit kopyalarının amenajman, ağaçlandırma ve ilgili birimlere gönderilmesi, yapılacak bütün ormancılık çalışmalarının bu sınırlara dayandırılması esası getirilmiştir.

Orman Kadastrosu yapılan yerlerde yapılacak ormancılık projeleri orman kadastro haritalarına bağlanarak ve bu haritalarda yeri gösterilerek onaya sunulacaktır(Y.Md.126).

1965 yılından bu yana uygulanmakta olan delgi esasına dayalı fotogrametrik yöntem kaldırılmış olmakla birlikte gerekli hassasiyeti sağlayan fotogrametrik yöntemlere kapı açık tutulmuştur. Klasik(yersel) yöntemle birlikte fotogrametrik yöntem ayrı ayrı veya gerektiğinde kombine bir şekilde kullanılması esas alınmıştır.

1/5000 ölçekli paftalarda tarla-orman sınırı belirgin ise ve bu sınırları da aynen kabul ediyor ise herhangibir ölçüme gerek duyulmamaktadır.

Yine orman sınır hattının kısa mesafeli(500 m. ye kadar) değiştiği yerlerde, harita ve arazide mevcut belirli noktalar-dan yararlanarak ölçüm ve tersim yapılabilmektedir.

Eğer orman sınır hattı harita ve arazide belirgin deniz, göl, dere, şose, yol ...gibi hatları takip ediyor ise nokta tesisi ve ölçümde yapılmamaktadır.

Kısaca belirtmek gerekirse arazi kadastrasının benimsediği ölçü yöntemleriyle yeni düzenlemelerde paralellik sağlanmıştır.

Bugüne kadar orman sınır hattının her kırıldığı noktaya orman sınırının tesisi esas alınmış ise de tatbikatta bu yürümemiş ya her noktaya tesis yapılmamış veya yapılan tesisler kolayca yok edilmiştir. Bu gerçeklerden hareket edilerek kıymetli arazilerde ortalama her 250m.de, diğer arazilerde ortalama her 500 m.de bir sağlam, kolayca tahrip edilmeyen, sigortalı, mümkün ise her tesis edilen nokta değilse bir atlamak suretiyle röperlenmiş orman noktaları tesis edilecektir(Y.Md. 78,79,80).

2896 Sayılı Kanunun yürürlükte kaldığı süre içinde,1744 sayılı kanun uygulamasından çalışmaları yarım kalan 600 adet belde ve köyün itiraz incelemeleri yapılarak karara bağlanmıştır.

"31.8.1956 Tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 3302 Sayılı Kanun"la da gerek komisyon kuruluşlarında gerekse kadastro çalışmalarında yeni bazı düzenlemeler getirilmiştir. Yapılan önemli değişiklikler şunlardır:

1- 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerleri orman sınırları dışına çıkartırken aranan "su ve toprak rejimine zarar verme, orman bütünlüğünü bozmama" şartı 2/B maddesinden çıkarılmıştır.

2- Komisyon kuruluşuna tekrar Ziraat Odası Temsilcisi üyesi dahil edilerek komisyon karar organı 5 kişiye çıkartılmıştır.

3- Orman Genel Müdürlüğünün itiraz hakkı kaldırılmış, Tarım Orman ve Köyşleri Bakanlığına itiraz etme hakkı tanınmıştır.

Orman Genel Müdürlüğüne şekli ve hukuki noksanlıkları düzeltme yetkisi verilmiş, Genel Müdürlük bu yetkisini Yönetmelik ve Talimatla Bölge Müdürlüklerine devretmiştir. Böylece Bölge Müdürlükleri aleyhine gördüğü komisyon kararlarını düzeltme hakkını elde ederek gereksiz itirazlar önlenilmek istenilmiştir.

4-"Kadastro işlemleri Valinin onayı ile yürürlüğe girer" hükmü getirilmiştir.

Kadastro işlemleri tamamlanınca ilgili Valinin onayına sunulmakta ve onayı müteakip askı suretiyle ilan edilmektedir. Onay işlemleri bazı illerde birikmekte, onaysız ilan yapılamadığı için kadastro çalışmalarının kullanıma sunulması gecikmektedir.

6831 sayılı Orman Yasasının sürekli değişen maddelerinden birisi de Orman Kadastro Komisyonlarının kuruluşuna ilişkin 7 nci maddedir.

1986 yılında çıkarılan 3302 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle orman kadastro komisyonlarının kuruluşu yeniden saptanarak, Orman Kadastro Komisyonları: 1 Orman Yüksek Mühendisi veya Orman Mühendisinin Başkanlığında, 1 Orman Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, Mahalli Ziraat Odalarınınca bildirilecek bir temsilci ile beldelerde Belediye Encümenince, köylerde Köy İhtiyar Heyetince bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve dört üyeden oluşmaktadır. Yasada komisyonların çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir denilmektedir. Yönetmelikte de orman kadastro komisyonlarının emrine yeteri kadar teknik eleman ve memur verilir şeklinde açıklama yapılmıştır(Yönetmelik Md.3).

Orman Kadastro Komisyonları, ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan herçeşit taşınmazların ormanlarla müşterek sınırlarını tayin ve tesbit etmekle görevlendirilmiştir(Yön. Md.8).

3302 sayılı yasadan önce orman kadastro komisyonları bağımsız mahkemeler gibi çalışmakta idi. Örneğin, 1983 yılında çıkarılan 2896 sayılı yasa ile ilan, sınırlandırılması bitirilen kasaba ve köye ait tutanak suretleri komisyon başkanlığınca ait kasaba ve köylerin uygun yerlerine asılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca tutanak örnekleri ilgili Orman İşletme Müdürlüklerine ve Maliye Bakanlığının mahalli kuruluşuna aynı gün bir yazı ile gönderilir. Tutanak ve kararlara karşı hak sahipleri askı tarihinden itibaren 1 yıl içinde görevli ve yetkili adliye mahkemelerine başvuruya itiraz edebilirler(2896 sayılı Yasa, Md.10-11).

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılacak itiraz davalarında hasım Orman Genel Müdürlüğüdür. Orman Genel Müdürlüğüne açılacak itiraz davalarında ise hasım tutanakta ismi geçen kişilerdir(2896 sayılı yasa, Md.10-11) şeklindeydi.

3302 sayılı yasa ile 1986 yılında 6831 sayılı yasa ile değişiklik yapılarak hazırlanan yönetmelikte açıklama ise;

Orman Kadastro Komisyonu sınırlama ve 2/B madde uygulama çalışmaları bitiminde durumu Orman Bölge Müdürlüğüne bildirir.

Orman Bölge Müdürlüğü gerekli incelemeleri yaparak varsa şekli ve hukuki noksanlıkların düzeltilmesini komisyondan

ister. Komisyon bu düzeltme isteğine aynen uyar. Gerekli düzeltmeleri yaparak çalışmalarını sonuçlandırır ve düzeltme isteğinin yerine getirildiğini Orman Bölge Müdürlüğüne bildirir.

Orman Kadastro dosyasının bir nüshası onaylanmak üzere Orman Bölge Müdürlüğüne ilgili Valiliğe gönderilir. Kadastro işlemleri Valiliğin onayı ile yürürlüğe girer(Yön.Md.55-57).

Valilikce onaylanan kadastro tutanak suretleri haritaları ile birlikte orman kadastro komisyonlarınca ilgili köy ve ilçelerin uygun yerlerine asılmak suretiyle ilan edilir. Altı ay içinde itiraz davası açılmadığı takdirde komisyon kararları kesinleşir(Yön.Md.58).

Yukarıda açıklandığı gibi 3302 sayılı yasa, Orman İşletme Müdürlüklerinin Orman Kadastro Komisyonu kararlarına karşı çıkma hakkını kaldırmış bulunmaktadır. Daha önce bağımsız mahkeme gibi çalışan orman kadastro komisyonları Orman Genel Müdürlüğünün isteğine aynen uyararak bağımsız olmaktan çıkmıştır.

Orman Kanununda 3302 sayılı kanunla yapılan değişiklik şekline göre yapılmış olan kadastro çalışmaları sonunda 136938 hektar ormanın sınırlandırılması, eskiden sınırlandırılması yapılan 176.109 hektarlık ormanın aplikasyonu işlemi yapılmıştır(Tablo 1).

2.3. Günümüzde Orman Kadastro Çalışmaları

2.3.1. 3373 Sayılı Yasaya Göre Orman Kadastro Çalışmaları

6831 Sayılı Orman Kanununda 3302 sayılı kanunla yapılan değişiklikten 11 ay sonra tekrar "6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında 3373 Sayılı Kanun" 28.5.1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Halen yürürlükte bulunan 3373 sayılı kanunla kadastro çalışmalarını ilgilendiren bazı düzenlemeler şunlardır:

1- Sahipli arazi üzerinde bulunan ve yüzölçümü 3 hektarı aşmayan ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler orman sayılmamıştır(1/G md.).

2- "Herhangi bir nedenle orman sınırları dışında kalmış ormanların sınırlandırılması" hükmü 7 nci maddeden çıkartılmıştır.

3- 11 inci maddeye yapılan bir ilave ile kadastro komisyonlarında çalışan personele, arazide fiilen çalıştığı sürelerle karşılık olmak üzere 1 inci derece son kademedeki devlet memuru gösterge rakamının o yılki katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yarısını geçmemek üzere ek bir ücret sağlanmıştır. Değişik kadro ve derecelere göre net ele geçen miktar 20-40 bin lira arasında olup, arazide çalıştığı sürece uygulanan ek bir imkandır.

Orman Kadastro Komisyonları eskiden belli merkezlerde 56 adet iken 1988 yılında 100'e, 1989 yılında 110 adete çıkarılmış bütün Bölge Müdürlükleri bünyesine dağıtılmıştır.

Orman Kadastro Komisyonları arazide ilk defa girilen yerlerde orman kadastrosu, eski sınırların ihyası manasına gelen aplikasyon ve vasıf kaybeden yerlerin orman sınırları dışına çıkarılması gibi 3 çeşit iş yapmaktadırlar.

6831 sayılı orman yasasında 1987 yılında 3373 yasa ile yapılan bir değişiklik "Devlet ormanlarına ve devlet ormanı sayılan yerlere ait herçeşit işler Orman Genel Müdürlüğünce yapılır ve yaptırılır" (6831 sayılı kanun Md.6).

Bu 6 ncı madde ile orman kadastro çalışmalarının bazı işlemleri özel sektöre yaptırılmaya başlanılmıştır.

Orman Kadastrosu özel sektöre yaptırıldığında da orman kadastro komisyonları araziye çıkıp orman olan yerler ile olmayan yerleri ayırdetmekte itirazlar var ise çözmektedirler. Arazide zamanın büyük kısmını alan, orman olan yerler ile olmayan yerlerin ayırdedilmesi, mülkiyet belgelerinin incelenmesi ve sınırların belirlenmesidir. Geriye sınırların ölçülmesi ve hesaplanması kalmaktadır. Orman Kadastrosunun %30'ini yasal uygulamalar oluşturur. Ölçü işleri ise %20'lik kısmını almaktadır (ERDİN, K.1988).

Orman Kadastrosunun yüklenici firmalara verilmesi ile ilgili hazırlanmış olan özel şartnamede yapılacak işler şöyle belirtilmiştir:

- 1- Poligon ve nirengi sıklaştırma kanavalarının çizimi,
- 2- Nirengi sıklaştırması, uzun kenarlı poligon tesisi, noktaların ölçüm, dengeleme ve koordinatlarının hesabı,
- 3- Orman sınır noktalarının ve röper noktalarının tesisi, bu nokta ve hatların ülke nirengisine bağlı olarak ölçülmesi, dengelenmesi ve koordinatlarının hesaplanması,
- 4- Ölçümü yapılan nokta ve hatların ilgili paftalara işlenmesi,
- 5- Alan hesaplarının yapılması,
- 6- Ozalit kopyalarının renklendirilmesi, dosya tanzimi ve teslimi,

Ayrıca, "tesis edilen nirengi şebekesindeki ve uzun kenarlı poligonlardaki tüm ölçüler deniz yüzeyine ve Gauss-Kruger projeksiyonuna indirgenecektir." denilmektedir.

1988 yılı içinde ilk defa Adapazarı İli Sapanca, Geyve, Pamukova, Antalya İli Gazipaşa ve Kumluca, Bursa İli Keles, Mersin İli Gülnar ilçelerine bağlı belde ve köylerde orman kadastrosunun vasıf tayini haricinde kalan teknik işlerden 46.344 hektar orman kadastrosu ihale yolu ile yaptırılmıştır (1) (2). 1989 yılında 61.719 hektar ve 1990 yılında ise 30.000 hektar (Tahmini) ormanın kadastrosu ihale yolu ile yaptırılmıştır.

(1) TOKMANOĞLU, T. Orman Kadastrosu Seminerinden İzlenimler

(2) KILIÇARSLAN, Y. Orman Mühendisliği Dergisi, Mayıs/1988, Shf:31

Halen yürürlükte olan 6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 48 inci maddesi yersel metodu esas olarak öngörmüştür. Yine yönetmeliğin 51 inci maddesi orman sınır hattı en az 2 uçtan nirengi noktasına veya koordinatları bilinen noktalara bağlanır ve koordineleri buna göre hesaplanır ilkesini getirmiş, 52 nci madde ise orman kadastro haritalarınının 1/5000 ölçekli olmasını kurala bağlamış, bunun bulunmadığı yerlerde 1/10000 ölçekli haritalarda kullanılabilceğini, ancak bu haritaların 1/5000 lik haritalarla aynı sıhhatte olmasını öngörmüştür.

31.12.1990 tarihi itibariyle, 3373 sayılı kanunun uygulanması sonucunda 1987 yılından bu tarihe kadar 1.085.515 hektar orman sınırlandırılması, eskiden sınırlandırılması yapılan 471.971 hektar ormanın aplikasyonu işlemleri yapılmıştır (Tablo 1).

2.3.2. 3402 Sayılı Yasaya Göre Orman Kadastro Çalışmaları

Yurdumuzda toprak mülkiyetine geniş düzenlemeler getiren ve 766 sayılı kanun ile 2613 sayılı kanunların yerine geçen 3402 sayılı Kadastro Kanunu 9 Temmuz 1987 gün ve 19512 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olup, aynı kanunun 49 uncu maddesine göre de 9 Ekim 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

766 Sayılı Tapulama Kanununa göre ormanlar tapulamaya tabi tutulamazlar ve tesbit harici tutulamazlar ve tesbit harici bırakırlar hükmü bulunmasına rağmen, 3402 sayılı kanun orman kadastrosunun da yapılacağı yolunda hükümler getirmiştir.

3402 Sayılı Kanunun Orman Kadastrosuna dair hükümleri ile diğer önemli hükümleri şöyle açıklayabiliriz:

3402 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile "Kadastro çalışma alanı sınırında orman bulunduğu taktirde, durum çalışmaya başlamadan iki ay önce Orman Genel Müdürlüğüne bildirilir. Bu yerlerin orman sınırlaması ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre Orman Kadastro Komisyonlarınca tesbit ve haritasına işaretlenerek tutanakları ile birlikte kadastro ekiplerine teslim edilir. Bu yerlerden ölçü ve harita işlemleri yukarıdaki sınırlar esas alınarak kadastro ekiplerince ikmal edilir. İki ay içinde kadastro komisyonlarınca orman sınırlarının belirlenememesi halinde kadastro çalışma alanı sınırları kadastro ekiplerince belirlenir ve çalışmalar bu kanun hükümlerine göre yürütülür. Kadastro ekiplerince bu şekilde tesbit ve ilan edilen yerlerde orman kadastro işlemleri de ikmal edilmiş sayılır. Orman Kadastro keskinleşmiş yerlerde bu sınırlara aynen uyulur" hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, eskiden 228 sayılı tebliğ ve 1969 tarihli protokol gereği, Orman Genel Müdürlüğünce geçirilen idari ve teknik orman sınırı yerine, orman sınırları, Orman Kadastro

Komisyonları tarafından geçirilecektir. Kadastrosu yapılacak köy veya belde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından önceden Orman Genel Müdürlüğüne bildirilecektir. Orman Genel Müdürlüğü de kadastro programını buna göre yaparak öncelikle 3402 sayılı kanuna göre kadastrosu yapılacak birliklere öncelik verilecektir. Köy veya belde sınırları içinde kalan ormanın iç ve dış sınırı ile Orman Kanununun 2/B maddesine göre orman sınırları dışına çıkartılacak sahalara belirlenerek tutanakları yapılacak ve altlık harita olarak 1/5000 veya 1/25000 ölçekli haritalara sınırlar nokta ve hatları işaretlenecektir. Orman Kadastro Komisyonları bu sınırlarda herhangi bir ölçme yapmayarak, arazide kazıklarla belirlemekle yetineceklerdir. Daha sonra arazilerin sınırlarının ölçülmesi anında orman sınırları da kadastro ekipleri tarafından ölçülecek ve sonunda köyün tüm haritası yapılacaktır. Bu ölçüm ve haritalama anında sarp ve engebeli dağlık orman arazilerinin nirengi ağıda döşenerek haritaları tamamlanmış olacaktır. Eskiden genellikle kültür arazilerin ve buna komşu ormanlık alanların haritaları yapılmakta iken, 3402 sayılı kanuna göre köy veya beldenin tamamının haritası yapılmış olacaktır. Şayet kadastro çalışma alanı içinde ormanların daha önce tahdit veya kadastro su yapılarak kesinleşmişse tapulama ekipleri bu hudutlara aynen uyacaktır.

Kanunun bu maddesine göre 2 aylık süre içinde orman sınırlarını belirleyip kadastro ekiplerine vermez ise, orman kadastrosu ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri kadastro ekiplerince yapılacaktır. Kanunun 4 üncü maddesi Orman Genel Müdürlüğüne büyük bir görev getirmekte ve genellikle yurdun her yerinde dağınık bir durumda çalışan kadastro ekiplerine yetişmek ve zamanında orman sınırlarını gösterebilmek için Orman Kadastro Komisyonlarının sayısını artırma yoluna gidilmiş, ilk etapta Bakanlığın 22.10.1987 gün ve 67 sayılı olurlarıyla komisyon sayısı 100'e çıkartılmıştır. Komisyonların kuruluş yerleride Bölge Müdürlüklerine göre yaygınlaştırılmıştır.

Orman Kadastro çalışmasının 2 ay içerisinde bitirilmesi mümkün değildir. Orman Kadastro Komisyonları, kadastro yapmak için Orman İşletme Müdürlüğünden çalışma alanları ile ilgili,

1- Yürürlükten kaldırılan 3116 sayılı Orman Yasasının 1 inci maddesine göre kamulaştırılmış bulunan ormanlara,

2- 4785 Sayılı Yasa ile devletleştirilen ormanlara,

3- 6831 Sayılı Orman Yasasının 3 üncü maddesine göre orman rejimine alınmış yerlere,

4- 6831 Sayılı Orman Yasasının 13 üncü maddesine göre Devlet Ormanı olarak ağaçlandırılan ve ağaçlandırılacak yerlere,

5- 6831 Sayılı Orman Yasasının 23 ve 24 üncü maddelerine göre muhafazaya ayrılmış veya kamulaştırılmış yerlere,

- 6- 6831 Sayılı Yasanın 1744 Sayılı Yasa ile değişik 2 nci madde uygulaması ile orman sınırları dışına çıkartılan yerlere,
- 7- Orman yetiştirilmek üzere kamulaştırılmış yerlere,
- 8- Tüzel ve gerçek kişilere ait ormanlara,
- 9- Mülkiyet durumunun mahkemeye intikal etmiş orman sahalarına,
- 10- Milli Park alanlarına ait belge ve bilgilere,
- 11- Ormanlarda 6831 Sayılı Orman Yasasının 17 nci maddesi kapsamına giren açma, işgal ve yerleşmeler için açılmış davalarla, kesinleşmiş olanlara ait belge ve bilgiler,
- 12- 6831 Sayılı Orman Yasasının 1 inci maddesi ile aynı yasanın 1744 sayılı yasa ile değişik 1 inci maddesine göre yapılmış bildiri, gerekçeli mütalaa, tutanak ve araziye uygulanabilecek harita ve krokileri,
- 13- Yangın görmüş sahalara ait belge, harita veya kroki-leri,
- 14- 5653 Sayılı Yasanın 1 inci maddesinin (e) bendi uygulamalarını gösterir "Makilik ve Orman Sahalarının Tesbitine Ait Yönetmelik" ile 6831 Sayılı Orman Yasasının 1 inci maddesinin (j) bendi uygulamasını gösteren "Funda ve Makilik Sahaların Tesbitine Ait Talimatname" gereğince yapılmış tesbit ve tefrik ve parselasyon işlerine ait harita ve tutanakları,
- 15- İzin veya irtifak hakkı verilmiş sahalara ait bilgi ve belgeleri, yazı ile ister.

Devlet Orman İşletme Müdürlükleri istenen bilgi ve belgeleri Orman Kadastro Komisyon başkanlıklarına engeç 1 ay içinde bildirmekle görevli ve sorumludur(6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulaması Hakkında Yönetmelik Md.17).

Orman Kadastro yapılacak yerlerin daha önce tapulaması yapılmış ise kadastro pafta örnekleri, tapu kayıt örnekleri gerekli diğer bilgi ve belgeler ilgili tapu sicil ve kadastro müdürlükleri ile Tapu Kadastro Bölge Müdürlüklerinden temin edilir(Yön.Md.18).

Yukarıda belirtilen durum gözönüne alınırsa tüm bu belgelerin elde edilmesi, incelenmesi, araziye sınır saptanması 2 ayda yapılamaz. Bu durumda genel kadastro ekiplerinin yaptığı kadastro geçerli olacaktır. Yalnız genel kadastro, orman alanlarına olumsuz etki yapmış ise Orman Genel Müdürlüğü genel kadastro yapan komisyonun ve ekibinin kararlarının iptalini isteyecektir.

Bu duruma göre Orman Kadastro;

- 1- 6831 Sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılan orman kadastro,

2- 3402 Sayılı Yasaya göre yapılan orman kadastrosu, olmak üzere yapılmaya başlanılmıştır.

3402 Sayılı Kanuna göre yapılan sınırlama işlemlerine ise bu kanuna göre şahıslar olduğu gibi Orman İdaresi de Kadastro mahkemelerinde dava açabilecektir.

6831 Sayılı Kanunun 3373 Sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesine göre orman kadastrosuna yapılacak itiraz davalarının kadastro mahkemelerinde görülmesi öngörülmektedir. 3402 Sayılı Kanuna göre işlemlere de Kadastro Mahkemelerinde itiraz edilecektir. Dolayısıyla her iki kanunla yapılan sınırlama işlemlerine aynı mahkemelerde itiraz edilmiş olacaktır. Hali hazırda meycut olan Tapulama Mahkemeleri ise 3402 Sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesine göre Kadastro Mahkemesi adını almış olmaktadır.

3402 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre çalışmalara başlamadan 2ay önceden orman sınırlarını göstermek mecburiyeti bulunmakta idi. Şayet bu süre içinde herhangi bir nedenle bu işlemi yapmamış olsak bile, aynı kanunun 7 nci maddesi gereğince arazide çalışmalar anında gözlemci olarak bir eleman bulundurmamak durumundayız. Bu gözlemci 4 üncü maddeye göre Orman Kadastro Komisyonu tarafından belirtilen sınırına veya eski tahdit hattına uyup uyulmadığına bakacak veya orman sınırını gösterecektir.

3402 Sayılı Yasanın 9 uncu maddesi ile kadastro ekibi tarafından yapılan işlemlere 10 gün içinde itirazı 11 inci madde ile de ekip kararlarına 1 ay içinde Kadastro Mahkemesi nezdinde itiraz edilebileceğini ifade etmektedir. Yine kanunun 12 nci maddesi ile de 30 günlük ilan süresi geçtikten sonra dava açılmayan kadastro tutanaklarına ait sınırlandırma ve tespitlerin kesinleşeceği hükmü bulunduğundanmahalli teşkilatça bu sürenin iyi değerlendirilmesi icap etmektedir. Bu süre sonunda sınırlandırma ve tespitlerin kesinleşmesini müteakip 10 yıl içinde tapu iptal davası açılması gerekir. 10 yıl geçtikten sonra tarafların hiçbir hakları kalmamaktadır.

Bir yerin orman kadastrosu yapılmış, daha sonra oraya genel kadastro gitmişse genel kadastro, orman kadastro sınırlarına aynen uyar. Fakat önce genel kadastro yapılmış, sonra orman kadastro komisyonu gitmiş ise orman kadastro komisyonu genel kadastro komisyonunun çizmiş olduğu sınıra uymak zorunda değildir. Hatalı görülen kararlar için iptal davası açılır. Dava sonunda tapular iptal edilebilir. Genel kadastroya itiraz süresi 10 yıldır. Fakat Orman İdaresi için genel kadastroya itirazın süresi yoktur. 40 yıl sonrada tapuları iptal ettirebilir.

Uyuşmazlıkları önleyebilmek için program hazırlanırken genel kadastro teşkilatı ile çalışılacak yerler ve zamanlar üzerinde uyum sağlanmalıdır(1).

(1) Prof.Dr. T.TOKMANOĞLU-Dr.Feyza AKYÜZ, Orman Mühendisliği Dergisi, Haziran/1989, Shf:21.

3402 Sayılı Kanununun 14.üncü maddesi tapuya kayıtlı olmayan taşınmaz malların tespitine ait olup, bu madde kapsamında 31.12.1981 tarihi itibariyle orman sınırları dışına çıkartılmış sahalarda bulunmaktadır. Kanununun 16 ncı maddesi (D) fıkrasında devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ormanların bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel kanunları hükümlerine tabi olduğu, 18 inci madde ile de "Orta malları, hizmet malları, ormanlar ve devletin hüküm ve tasarrufu altında olupta bir kamu hizmetine tahsis edilen yerler ile kanunları uyarınca devlete kalan taşınmaz mallar, tapuda kayıtlı olsun olmasın kazandırıcı zaman aşımı yolu ile iktisap edilemez." hükmü bulunmaktadır.

20 nci madde ile kayıt ve belgelerin, harita, plan ve krokiye dayanmakta ve bunların yerlerine uygulanması mümkün bulunmakta ise; harita, plan ve krokideki sınırlara uyulacağı harita, plan ve krokiye dayanmayan kayıt ve belgelerde belirtilen sınırların mahalline uygulanabiliyor ve bu sınırlar içinde kalan yer hak sahibi tarafından kullanılıyor ise, kayıt ve belgeler de gösterilen sınırların esas alınacağı,

Harita, plan ve krokiye dayanmayan kayıt ve belgelerde belirtilen sınırların değişebilir ve genişletmeye elverişli nitelikte ise bunlarda gösterilen miktara itibar edileceği ifade edilmektedir.

Kanununun 22 nci madde son fıkrası ile "Tahditleri yapılarak kesinleşmiş ve tescil edilmiş ormanlara ait kayıt ve belgeler tapu kütüğüne olduğu gibi aktarılır." hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

44 üncü madde ile de kooperatif, şirket gibi sahil evleri, yazlıklar gibi toplu yapıların kadastrasının nasıl yapılacağına dair hükümler bulunmaktadır.

Bu kanununun orman ve orman kadastrası açısından en önemli maddesi 45 inci maddedir. Bu kanununun 45 inci maddesi -Orman içinde ve dışındaki taşınmaz mallarda iktisap- başlığını taşımakta olup, maddenin metni aynen şöyledir:

Madde 45- "Orman dışına çıkarılmış ve çıkarılacak yerlerde değişik 6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinin (B) bendinde belirtilen şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları ile tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antep fıstığı) gibi tarım arazileri 31.12.1981 tarihinden önceki vergi kaydı veya geçerli bir belgeye dayanmak şartıyla 14 üncü maddeye göre zilliyetleri adına tesbit edilir. Zilliyetlik müddeti 31.12.1981 tarihinden geriye doğru hesaplanır.

6831 Sayılı Orman Kanunu veya ek ve değişikliklerine göre orman kadastrası yapılarak evvelce hazine adına tesbit veya tescil edilmiş yerlerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır..

Orman sınırları içerisinde kalan ve orman dışına çıkarılan alanlarda tapulu yerlerle iskan suretiyle veya toprak teyzii yoluyla verilen yerler (işlemleri tamamlanmamış olsa dahi) başka bir şart aranmadan hak sahipleri adına tesbit ve tescil edilir.

6831 Sayılı Orman Kanununun değişik 2 nci maddesinin (B) bendinin uygulanmasında bu madde hükmü tatbik edilir.

2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu gereğince belirtilen turizm alanlarında, Orman Kanunları Hükümlerine göre tahsis edilen yerlerde ve imar planlarının kapsadığı alanlarda kalan taşınmaz mallar hakkında yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz."

Bu kanun maddesinin birinci fıkrasında orman sınırları dışına çıkartılmış ve çıkartılacak olan saha 31.12.1981 tarihinden geriye doğru başlamak üzere 20 yıl nizasız ve fasılasız bir şahıs tarafından kullanılmışsa ve bir vergi kaydı gibi belge ile ispat etmişse tapulama anında hiçbir bedel alınmadan ilgili şahsa tapu tesbit ve tescili yapılacaktır. Burada dikkat edilecek husus ormandan açılmış ve 2/B maddesine konu yer 31.12.1981 tarihinden geriye bir suç zabtı, açma, yerleşme veya kesinleşmiş bir mahkeme kararı gibi niza konusu olmayacak, o günden bugüne aralıksız kullanacak ve vergisini de vermiş olacaktır. Bunun dışında orman rejimi dışına çıkartılmış sahalar hazine adına tesbit ve tescil edilecektir. Birinci durum için artık burada 2924 Sayılı Kanunu uygulamak mümkün değildir. Bu yer bedelsiz şahsa intikal edecektir. İkinci durumda ise 2924 sayılı Kanun devreye girecek ve hazine adına tesbit ve tescil edilen sahalar şagillerine satılma işlemi yürüyecektir.

45 inci maddenin birinci fıkrası, ilk defa orman kadastrosu yapılan yerler için, ikinci fıkrası ise eskiden tahdidi yapılmış ve kesinleşmiş yerlerde 2/B maddesi uygulaması sonucu orman sınırları dışına çıkartılan yerler içindir.

45 inci maddenin 3,4 ve 5 inci fıkrası ise; 3402 sayılı kanunun, 28 Ekim 1987 tarih ve 19618 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, "Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tespit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelik" isimli uygulama Yönetmeliğinin 16 nci maddesinde şu şekilde açıklanmaktadır:

Orman içinde ve dışında kalan taşınmaz malların kadastrosu;

Madde 16- Orman içinde ve dışında kalan özel mülkiyete konu taşınmaz malların sınırlandırma ve tespiti aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Tahdit görmüş devlet ormanları içinde kalan ve tahdit zabıtlarında da kabul edilmeyen özel mülkiyete konu taşınmaz mallar tapulu olsa dahi kadastroya tabi tutulamaz (Tapu maliklerinin 10 yıllık dava hakkı saklıdır.).

b) Tahdit görmemiş orman sınırları içinde kalan tapulu taşınmaz malların başka bir şart aranmaksızın hak sahipleri adına sınırlandırma ve tesbiti yapılır.

c) Tahdit görmemiş orman sınırları içerisindeki, iskan suretiyle veya toprak tevzii yoluyla verilen taşınmaz mallar çeşitli nedenlerle işlemleri tamamlanmamış olsa dahi, zilliyetlik ve mülk edinme şartları mevcutsa, iskan veya belirtme-lik tutanağında veya yetkili merciden verilen belgede ismi yazılı kimseler veya bunların kanuni mirascıları adına tesbit edilir.

d) Değişik 6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi (B) bendi gereğince orman sınırları dışına çıkartılmış veya çıkarılacak yerlerdeki şehir, kasaba ve köy yerleşim sahaları ile tarım arazileri, 31 Aralık 1981 tarihinden önceki vergi kaydı veya geçerli bir belgeye dayanmak ve kadastro kanununun 14 üncü maddesindeki zilliyetlik şartları bulunmak koşuluyla zilliyet-leri adına tesbit edilir. Şu kadar ki zilliyetlik müddeti 31 Aralık 1981 tarihinden önce dolmuş olmalıdır.

Eyvelce orman sınırları dışına çıkartılarak hazine adına tescil edilen veya edilmeyen yerlerde de bu fıkra hükmü uygulanır.

Yine Kanunun 46 ncı maddesi ile de hazine adına kayıtlı taşınmaz mallarda iktisap işlemlerinin nasıl yapılacağına dairdir.

3402 Sayılı Kanunun 45 inci maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası ile 3 üncü fıkradaki "tapulu yerlerle" ibaresi Anayasa Mahkemesi tarafından, 1.6.1988 günlü, E:1987/31, K: 1988/13 sayılı kararıyla, Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. İptal gerekçesi olarak da, Anayasasının 44 üncü maddesi (Toprak mülkiyeti ve erozyona karşı Devletin tedbir alması); 169 uncu maddesi (Ormanların korunması ve geliştirilmesi); 170 inci maddesi (Orman köylüsünün korunması) hükümlerine aykırı olduğu iddiası gerekçe olarak gösterilmiştir(1).

3402 Sayılı Kanunla yapılan orman kadastrosu 1.062.493 hektardır (Tablo 1).

1937 yılında başlayan orman kadastrosu bazen hızlanan bazen yavaşlayan bazı yıllarda da duran bir tempoyla 1990 yılı sonunda 10.277.342 hektar rakamına ulaşılabilmiştir (Tablo 1). Bu ise ülke ormanlarının %50.88'ine tekabül etmektedir. Türkiye ormanlarının halen kadastrosu yapılacak 9.921.934 hektar potansiyel alanı mevcuttur.

2.4. Diğer Ülkelerde Orman Kadastrosu Durumu ve Karşılaştırmalar

Ormanların kadastrosu ülkenin genel kadastro davası ile yakından ilgilidir. Genel kadastro davasını çözümleyememiş bir ülkede orman kadastrusunun çözümlenmiş olacağını düşünmek mümkün

(1) 20 Ağustos 1988 gün ve 19905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

gözükmemektedir. Bu durum ülkemizde arazi kullanım planlarının yokluğu ile daha da çıkmaz duruma gelmektedir.

Kadastronun en önemli dayanağı nirengiye bağlı büyük ölçekli haritadır. İleri ülkeler yapılan kadastral haritadan başka yararlarında sağlanabileceğini düşünmüş ve bu amaçları da gerçekleştirecek şekilde kadastral harita yapma yoluna girmişler ve bunu da başarmışlardır. Örneğin, kırsal alandaki parsellerin geometrik şeklini tespitten başka toprağın verim gücünü ve piyasadaki değeride belirlenmekte ve bu değerlere göre vergi alınmaktadır. Böylece vergilerin adaletli bir şekilde toplanması sağlanmaktadır.

Kadaastro bir defa yapılmakla sona eren bir konu değildir. Batı ülkelerinde arazilerdeki sınır değişiklikleri günü gününe takip edilmekle beraber kadastro haritalarına geçirilmektedir. Birçok ülkede bu işler bilgisayar tekniğinden yararlanmak suretiyle yerine getirilmektedir. Ülkemizde kadastro çalışmalarının yenilenmesi işi ya çok az yapılmakta veya hiç yapılmamaktadır. 3. ve 4. kalkınma planlarımızda bazı yörelerin kadastral haritalarının yenilenmesi istenmiş, fakat hiçbir şey yapılamamıştır.

Batı ülkelerinin büyük çoğunluğunda orman idareleri harita yapmamaktadır. Bizde ise harita yapma zorunluluğu bugüne kadar vardı, bugün de vardır. Böyle giderse önümüzdeki yıllarda da olacaktır. Ülkemizde mülkiyetle ilgili problemler çok karmaşık durumdadır. 20-25 yıl süren sınır davalarına ve mülkiyet anlaşmazlıklarına çok rastlanmaktadır.

Batı ülkelerinde tapu ve kadastro kavramları çok uzun yıllar önce yerleşmiş ve bütün taşınmaz mallara birer belge verilmeye başlanmıştır. Teknik ilerledikçe bu belgelerde geliştirilerek herhangi bir şüpheye yer verilmeyecek duruma getirilmiştir. Ülkemizde ise, vatandaşların elinde bir mülkiyet belgesinin bulunmaması, bulunanların da araziye uymaması kadastro çalışmalarını çok aksatmaktadır. Örneğin iki köy arasında uzun yıllardan beri çatışma konusu olan bir yaylanın yasalarımızdaki orman tanımına göre orman sayılması gerekmektedir, o zamanda iki köy halkı birden Orman İdaresinin karşısına dikilmektedir. Batı ülkelerinde böyle bir yaylanın kime ait olduğu uzun yıllar önce tespit edildiğinden bugün artık tartışma ve dava konusu olmamaktadır.

Bir diğer husus da Batı ülkelerinde ölçülen sınırları belirleyen işaretlerin arazide zaman zaman kontrol edilmesi ve yok olanların yenilenmesidir. Kamu kurumları arazilerinin sınırlarını özel şahıslar gibi kontrol etmekte ve satışmaları önlemektedirler. Bizde ise bu kontrol çok yetersiz kalmaktadır.

Kadaastro yapımında uygulanan yöntem kadar önemli ikinci bir konu daha bulunmaktadır ki o da orman kadastrasının yapılması başka bir deyimle devamlılığının sağlanması konusudur. Orman kadastrasında dikilen sınır taşlarının poligon

ve nirengi noktalarının korunması, zamanla yok olanların da yenilenmesi şarttır. Orman kadastrasının yaşatılması işlemi yapılmazsa orman kadastro çalışmaları asla amacına ulaşamaz. Ne yazık ki bugüne kadar yapılan orman kadastrasının korunması ve yaşatılması işi ile hiç ilgilenilmemiştir. Yasal olarak kadastranın yaşatılması için Bölge Şefliklerine görev verilmiş, ancak kaybolan bir noktanın yenilenmesi için gerekli olan ölçüyü yapacak imkan ve bilgi ile donatılmadıkları için başarı elde edilememiştir.

Amerika Birleşik Devletlerindeki duruma göz atmak gerekirse, burada Orman Bölge Şeflikleri Avrupa'dan farklı olarak çok büyük alanları kapsamakta, bir Bölge Şefliğinde 4-5 tane teknik eleman bulunmaktadır. Bu elemanlar farklı konuların uzmanıdır. Örneğin, biri silvikültür uzmanıdır ve bölgenin silvikültür konularını üstlenmiştir. Diğer biri de ay hayvanları ile ilgilenir. Aynı şekilde bir başka teknik eleman da orman yollarının tamiri ve sınırların kontrolü ile görevlendirilmiştir.

Amerikan ormancılarında durum herkes kendi branşında görev yapmakta ve kendinin branşı dışına çıkması asla düşünülmektedir.

Amerika'da ormanlarının kadastrası Tapu ve Kadaströ Genel Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Korunması ve yok olan noktaların yenilenmesi işlemleri ormancılar tarafından yapılmaktadır.

Avusturya ormancılığından örnek verilecek olursa; burada arazi çok engebeli olduğu için orman sınırlarına 50-200 metre aralıklarla beton taşlar dikilerek üzerine numara yazılmış ve aynı numaralar haritaya işlenmiştir. Haritada sınır taşlarının yerleri ve numaraları görülmektedir. Sınır taşları arasındaki uzaklıklar ve açılar teodolitle ölçülmüş ve tutanaklara yazılmıştır.

Yukarıda açıklanan Amerika Birleşik Devletleri ve Avusturya'daki orman kadastrası ile ilgili çalışmalar ileri ülkelerin bu konuya ne kadar önem verdiğini ve sorunu ne kadar köklü bir şekilde ele aldığını yeterince ortaya koymaktadır.

Amerika ve Avrupa'daki ileri ülkelerin hepsinde sınırlar daima teodolitle ölçülmekte ve nirengi noktalarına bağlanmaktadır. Geodezi bilim dalı sınır ölçmelerinde teodolit kullanmayı ve nirengiye bağlanmayı şart koştuğu halde ülkemizde yapılan orman kadastrası çalışmalarında çok az teodolit kullanılarak nirengiye bağlantı yapılmıştır. Bu nedenle bugüne kadar pusula kullanarak ve semt açısı ölçülerek tahdit çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca ülkemizde yapılan orman tahdit ve kadaströ çalışmalarının tamamına yakınında pusula ile poligon sal ölçme ve el ile fotoğraflara nokta koyma yöntemi uygulanmıştır. Bunların her ikisi de çağdaş kadaströ yöntemi olmaktan çok uzaktır.

3116 Sayılı yasa orman kadastrasına çok önem verdiği halde bugüne kadar yapılan çalışmalar çağdaş kadastro anlayışına uygun olmamıştır. 1744 sayılı yasanın 10 yıl içerisinde tamamlanmasını istediği işler de tamamlanamamıştır. Orman kadastrasına gereken önem verilmemiş, bugüne kadar uygulanan ölçü yöntemleri çağdaş yöntem olmaktan çok uzaktır. Yapılan kadastronun yaşatılması içinde herhangi bir çaba gösterilmemiştir. Dikilen sınır taşlarının korunması ve yok olanların yenilenmesi işi Orman Bölge Şeflerine bırakılmış, fakat Bölge Şeflerinin bu işi yapabilmesi için gerekli olan olanak ve bilgi ile donatımı yapılmamıştır. Bu durumun doğal sonucu olarak dikilen sınır taşlarının büyük çoğunluğu yokolmuştur.

2.5. Orman Kadastro Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Olumsuz Yönde Etkileyen Nedenler

Bir işletmenin veya tesisin tam randımanla çalışabilmesi verimli olabilmesi için herşeyden önce üzerinde kurulduğu arazinin güven altına alınması, sınırları ve hukuki durumunun kesinlikle belli olması gerekir. Kısa süreli işletmelerde arazinin hukuki durumu fazla önemli olmayabilir. Fakat 80-100 yıl sonra için yatırım yapılabilen orman işletmelerinde arazinin mülkiyet konusu son derece önemlidir.

Teknik ormancılığın yapılabilmesi için herşeyden önce mülkiyet sorununun çözümlenmesi ve orman sınırlarının kesinlikle saptanması gerekirken, ne yazık ki tahdit ve kadastro çalışmalarında amaç tamamen kaybolmuş ve sürüncemede bırakılarak günümüze kadar dalgalanmaya terkedilmiştir.

- Mevzuat ne kadar iyi düzenlenirse düzenlensin, araç-gereç ne kadar kaliteli olursa olsun bunları uygulayacak ve kullanacak personel iyi yetişmemişse arzu edilen sonucu almak mümkün değildir.

Genel olarak kanunlar ve hükümetler değiştikçe kadastradaki teknik personel de önemli değişiklikler yapılmış, mesleğimizin değişik dallarından elemanlar kadastraya tayin edilmiştir. Tahdit ve Kadastro Komisyonlarının zamanla bir sürgün yeri haline getirilmesi amacın kaybolması durumunun ortaya çıkmasına en önemli etken olmuştur. Kuruluşu tamamlanan ekip veya komisyonlara yeterli bir eğitim ve intibak süresi tanınmadan iş programı verilerek çalışmaya sokulmuştur. Yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmayan ekip ve komisyonlarca yapılan orman kadastrasında gerek hukuki ve gerekse teknik açıdan kalite büyük ölçüde düşmüştür.

Ayrıca kademeli sistemde bazı ekip ve komisyon kuruluşlarının tamamlanamaması, komisyon için gerekli tali personel (Desinatör, Katip-Mutemet, şoför, vb.) noksanlığında çalışmaların aksamasına neden olmuştur.

- Araç-gereç, malzeme teminindeki gecikmeler veya bazı güçlüklerle iş verimine etki eden faktörlerdir. Yeni kurulan

birçok komisyonun büro, büro malzemeleri, araç-gereç gereksinimlerinin zamanında temin edilememesi söz konusu olmaktadır. Bunun sonucunda iş verimi düşmektedir.

- Güç, yorucu ve yıpratıcı arazi koşullarının yanında ailesinden uzak 6-8 ay müddetle arazide kalınması, buna karşılık nimet-külfet dengesinin iyi kurulamamış olması, fazla çaba sarfını gerektirmesi, komisyon elemanlarının hem işi yapan hem de yaptırılan durumunda olması, meslekte yükselme imkanının olmayışı da personel üzerinde olumsuz etki yapmakta, isteksiz hale düşürmektedir. Lojman yönetmeliğinde ünvanlarının bulunmayışı, Mühendis kategorisinde değerlendirilmesi ve puanla lojman tahsisinin yapılması, personel üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

- Komisyonların kapasitesinin çok üzerinde iş programları verilmesi, yıllık optimal programlarını da bitirme sorumluluğunu azalttığı, bunun da iş veriminin düşmesine neden olduğu görülmektedir.

- İş programlarının bazen 1-2 il, 3-5 ilçeyi kapsamaları ve değişik yerlerde şantiye kurma ve taşıma zorunda bırakılması iş verimini büyük ölçüde düşürmektedir.

- Bir belde veya köye sık sık (3-4 defa) girilmesi, her girişte orman sınır nokta ve hatlarının değişmiş olduğunun saptanması, orman sınır hattının korunamamış olması çalışanlar üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

Orman kadastrosunun yapılması kadar onun yaşatılmasında önemlidir.

- Ormanlık arazilerin genellikle engebeli, ulaşım olanakları kısıtlı araziler olması, ağaç ve ağaçcıkların ölçme işlemi sırasında rasata engel olmaları iş verimini olumsuz etkilemektedir.

- Sık sık kanun değişikliklerinin yapıldığı görülmektedir. Her kanun değişikliği komisyon kuruluşu ve çalışma esaslarının değişmesi çalışmaların süratini büyük ölçüde azaltmaktadır.

3116 ve 6831 sayılı ana orman kanunlarına göre yapılan kadastro çalışmalarının bir bölümüne önce 1744 sayılı yasa uyarınca 15.10.1961 tarihi esas alınarak girilmiş daha sonra 2896 sayılı yasa uyarınca 31.12.1981 tarihi esas alınarak girilmiş, 3302^{ve 3373} sayılı kanunlarla da "su ve toprak rejimine zarar verme, orman bütünlüğünü bozma" özelliği 2/B madde metninden çıkarıldığından daha önce bu kısıtlar gözönüne alınarak orman sınırları dışına çıkartılması maksadıyla birçok belde veya köye 3 üncü veya 4 üncü defa girilmiş oldu. Bu durum orman kadastro-sunda hızı büyük ölçüde yavaşlatmış olmaktadır.

- Kadastro dosyalarının ilanı için 3302 sayılı yasanın 10 uncu maddesinde daha önce olmayan Valilik onayının konması nedeniyle dosyaların Vali tarafından tekrar incelettirilmesi, işi çıkmaza sokmakta ve zaman kaybına neden olmaktadır.

- 3402 sayılı yasayla yapılacak orman kadastrosu çalışmalarında, 4 üncü madde ile Orman Genel Müdürlüğünden 2 ay içerisinde orman sınırlarının belirlenmesi istenilmektedir. Orman Genel Müdürlüğü 2 ay içerisinde sınır ölçüsünü yapamaz veya yapmak için çok zor durumda kalacaktır. Yine genel kadastro komisyonlarına bağlı ekiplerce orman sınırları saptanması sonucunda zilliyetinde bulunduranlara tapusunu vermesi durumunda olumsuz olduğu saptanan kararlara karşı itiraz etmesi ve dava açılması için teşkilatın devamlı teyakkuz halinde bulunması gerekmektedir.

- Orman kadastrosu çalışmalarının ölçme işlemlerinin özel sektöre (müteahhitlere) yaptırılması durumunda ortaya çıkacak aksaklık ve olumsuzlukların giderilmesi için özel sektörce yapılan orman kadastro çalışmalarının daha yoğun biçimde denetlenmesi gerekmektedir.

- Kadastro bir defa yapılmakla sona eren bir konu değildir. Araziler babadan evlada geçtikçe bölünmektedir. Ayrıca vatandaşlar birbirlerine satış yapmaktadır. Devamlı parsel sınırlarında değişiklik olmaktadır. Kadastro haritalarına bu değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Ülkemizde henüz kadastro haritalarının yenilenmesi veya güncelleştirilmesi tam yapılmamaktadır.

Ülkemizde mülkiyetle ilgili hukuki problemler çok karmaşık durumdadır. 20-25 yıl süren sınır davalarına ve mülkiyet anlaşmazlıklarına çok rastlanılmaktadır. Vatandaşların elinde bir mülkiyet belgesinin bulunmaması, bulunanlarında araziye uymaması, kadastro çalışmalarını çok aksatmaktadır. Tarlalar sonsuza dek bölünebilmektedir. Bu durumda kadastro çalışmalarını zorlaştırmakta ve haritaların kısa zamanda yenilenmesini gerekli kılmaktadır. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün çalışmalarını güçleştiren bu koşullar, orman kadastrosunu da güçleştirmektedir.

2.6. Orman Kadastrosunun Bitirilmesi Sonucunda Sağlayacağı Yararlar

Orman Kadastrosunun çağdaş kadastro anlayışına uygun bir şekilde yapılmasının sağlayacağı yararlar çok büyüktür. Bu faydaları rakamla belirtmeye olanak yoktur. Ülkemizin birçok yerinde, her yıl seller olmakta, insanlar ölmekte, binalar yıkılmakta ve tarım alanları büyük zararlar görmektedir. Barajlarımız toprakla dolmakta, Haliç, İzmit ve İzmir Körfezi gibi kıymetli kıyılarımız, mikrop yuvasına dönüşmektedir. Artık gözle görülür hale gelmiş olan bu kötüye gidişin tek nedeni ormanların korunmaması ve yerlerinin yağma edilmesidir. Ormanın yok olmasından doğacak zararı, ormanın verdiği ürünlerle ölçmek asla doğru değildir.

Bir ülkenin yaşanabilir ve barınabilir bir ülke olması, ormanın varlığı ile yakından ilgilidir. Ormanı yok olan ülkeler, bir çöl deryasına dönüşürler. Orman gidince ardından çöl

gelir, sözü tam anlamı ile bir gerçeği açıklamaktadır.

Ormanı güvence altına almanın ve yok olmasını önlemenin ilk koşulu, çağdaş anlayışa uygun kadastro yapmak ve bu kadastryu yaşatmaktır. Ormanın kıymetini, sağlayacağı maddi gelirle ölçmek asla doğru olmadığından, orman kadastrusunun yapılması ve yaşatılması için gerekli bütün olanakların sağlanması şarttır.ve zorunludur. Aksi halde ormanlar tamamen yok olur(1).

Orman kadastrusunun amacı, ormanların ve ona komşu taşınmazların müşterek sınırlarını belli etmek, bu suretle orman ve tarım arazileri arasındaki anlaşmazlıkları büyük ölçüde azaltmak suretiyle orman-halk ilişkilerini normal seviyede tutmaktır.

Mülkünün sınırlarını ve miktarını bilmeyen bir mülk sahibi nasıl mülküne sahip çıkamaz ve onu başkalarının tecavüzlerine karşı koruyamaz, sınır ihtilafları devam eder ve bu durumda mülkün servetini verimli bir biçimde işleterek birim alandan en fazla ve kaliteli ürün elde edemezse, Devlet ormanlarında da aynı durum sözkonusudur.

Doğal bir servet olan ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bir kamu mülkü olan Devlet Ormanlarının kadastrusu en kısa zamanda tamamlanmalı, sonra bütün ormancılık faaliyetleri, sınırları kesinleşmiş, mülkiyet anlaşmazlıkları çözümlenmiş bu orman alanlarında sürdürülmelidir.

Ormanların kadastrusu ve tapuya tescil edilmesi şu yararları sağlayacaktır.

1- Devletin orman ve orman toprağı olarak nerede ve ne miktar malı olduğu, sınırları, alanı ve servetleriyle bilinecektir.

2- Orman mülküne yapılacak tecavüzler daha kolay önenebilecek, orman mülkiyetine ait davalar çok azalacak ve hudutların belirliliği nedeniyle vatandaşların yanlışlıkla ormanlara tecavüzleri, dolayısıyla bunların mağdur olmaları önlenmiş olacaktır.

3- Orman Kanununun 1 inci maddesiyle tanımlanan ormanın subjektif olan hukuki tanımı, sınırlamanın yapılması ile aplikasyon gibi uygulamaya konu olacak objektif bir tanım haline gelecek, hayali orman sınırı, belirli bir sınır haline dönüşecek ve bu durum sağlanınca da değişmeyen bir sınır haline gelen orman sınırı, dolayısıyla bitişindeki mülk ve toprak sahipleri ile çekişme konusu ortadan kalkmış olacaktır.

4- Ormancılığın bütün teknik hizmetleri alan emniyeti sağlanmış mülk üzerinde yapılacak, bilerek veya bilmeyerek sınır aşmaları olmayacaktır.

5- İstihdama etkisi olmaktadır. 1990-2009 döneminde kadastro faaliyetlerinde yılda ortalama istihdam edilecek işçi miktarları;

Orman Kadastro Faaliyetlerinde istihdam Durumu(1):

İşçinin Niteliği	İstihdam	
	Adam/Ay	Adam/Yıl
Vasıflı	960	120
Vasıfsız	1280	160
TOPLAM	2240	280

NOT: Yılda 240 gün çalışıldığı kabul edilerek Adam/Ay ve Adam/Yıl hesab edilmiştir.

2.7. Orman Kadastrosu İle Orman-Köy İlişkileri

2.7.1. Orman Köylülerinin Sosyo-Ekonomik Durumu

2.7.1.1. Sosyal Durum

A) Demografik Durum

Bugün ülkemiz ormanları içerisinde ve bitişğinde 17.560 adet köyde yaşayan takriben 10 milyon orman köylüsü ile orman varlığımız ve ormancılığımızın arasında hemen hiçbir ülkede rastlanmayan özel ilişkiler bulunmaktadır.

Orman köylerinde, göç olgusuna rağmen nüfus giderek artmaktadır. Her ne kadar 3.B.Y.K.P. da ülkemizde yerleşim dokusunun kentler lehine değişeceği, 1995'lerde nüfusun %75'inin kentlerde, %25'inin köylerde yaşayacağı varsayımı yapılmışsa da, kırsal alanda giderek azalacağı düşünülen köylü nüfusu ve özellikle orman köylüsü nüfusu tersine artmaktadır. Orman köylerinde nüfus gelişmesi Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Orman Köylerinde Nüfus Gelişmesi

Yıl	Ormaniçi Köy		Or.Bitişik Köy		Orman Köyü	
	Adet	Nüfus	Adet	Nüfus	Adet	Nüfus
1970	7546	3.449.113	8647	4.504.958	16.103	7.954.071
1975	7519	3.570.876	9507	5.761.130	17.026	9.332.006
1980	7515	3.850.936	10049	6.310.215	17.564	10.161.151

Tablo 2'de de görüldüğü gibi orman köylerinin adedi ve orman köylerinin nüfusu artmaktadır.

(1) Ormancılık Ana Planı(1990-2009), 1985

B) Yerleşim Durumu

Ülkemiz ormanları genellikle kıyı bölgelerinde bulunmakta buna karşılık, orman köyleri bu bölgelerin, iklim ve topografik bakımından güç ve sarp yerlerinde bulunmaktadır.

Ormanlarımızın bulunduğu bölgelerde (mezra, kom, mahalle, ve köy gibi) çok dağınık bir şekilde yerleşmelerin tarihsel bir başlangıcını kesinlikle belirlemek mümkün olmamakla beraber, bu durumun siyasi göçlerin, savaş ve istilaların uzun süren tekrarlanması ile Anadolu'nun çok özel konumuna bağlı olduğu ifade edilebilir.

1974 yılında yapılan bir araştırmaya göre buldukları yerlerde kalkındırma imkanları olmayıp, başka yerlere nakledilmeleri gereken orman köyü sayısı 3192 olarak tespit edilmiştir. Morfolojik ve topografik durumları icabı her an tabii, afetlere maruz olan köyler toplamı orman köylerinin %20'sini teşkil etmektedir.

C) Sosyal Altyapı Durumu

Kentlerden uzak, sarp ve dağınık yerlerde kurulu olduklarından orman köyleri kamu yatırımlarından, bilhassa sosyal altyapı (yol, su elektrik vb.) yatırımlardan çok düşük oranda yararlanabilmiştir.

Örnek vermek gerekirse I.B.Y.K.P döneminde kamu yatırım harcamalarında kişi başına düşen pay kentlerde 836 TL., köylerde 247 TL, orman köylerinde ise 46 TL, 2.B.Y.K.P. döneminde kentlerde kişi başına 1259 TL, köylerde 409 TL. düşerken, orman köylerinde 80 TL. düşmüştür.

Özetle söylemek gerekirse, orman köyleri kamu yatırımlarından hayli düşük oranlarda yararlanabilmektedir. Bu geçmişte böyle olmuş halen de böyle olmaktadır.

2.7.1.2. Ekonomik Durum

Orman köylüleri geçimlerini çok dar, ve sarp tarım topraklarından ilkel bir teknoloji ile, orman içi otlak ve meralardan ilkel kayvancılıkla ve çeşitli ormancılık faaliyetlerinde çalışmakla sağlamaktadır.

Tarım yapılan toprakların büyük çoğunluğu arazi kullanma bakımından orman ve mera olması gereken VII.sınıf topraklardır. Zaten ülkemizde elverişli tarım topraklarının bittiği yörelerden itibaren yanlış arazi kullanımı kendini hissettirmektedir.

Orman köylerinde, arazi yapısı ve demografik özellikler, zaten yetersiz olan tarımsal alanlarda giderek parçalanmaya neden olmuştur. Bu nedenle işletmelerin bütünlüğü bozulmuş ve büyüklükleri köylünün geçimini sağlamak için gerekli tarım alan düzeyinin çok altında kalmıştır.

Yapılan bir incelemeye göre; orman köylerinde bir aileye düşen tarım alanı orman dışında yaklaşık 48 dekar, orman içinde yaklaşık 27 dekar olarak tespit edilmiştir. Oysa ki 1757 sayılı Toprak Reformu Kanununda, çiftçi aileleri için sulu ve kuru topraklarda gerekli optimal tarım alanı büyüklükleri, orman köylüleri için yukarıda verilen değerlerin çok üstünde bulunmaktadır (Bir çiftçi ailesine gereken, en az sulu arazi 300 dekar, en az kuru arazi 474 dekar).

Bu koşullarda orman köylerinde yapılan tarım ve hayvancılığın özelliklerine değinmek gerekirse; orman köylerinde genellikle kuru tarım alanı bulunmaktadır. Sulanan alan, genel alanın %11'ini oluşturmaktadır.

Yeterli toprağı olmayan orman köylüsü tarım yapabilmek için, orman topraklarından yararlanmakta, ormandan açılan topraklarda yapılan tarım, erozyon etkisiyle verim bakımından kısa süreli olmakta ve tarımdan devamlı olarak aynı verimin alınamayışı köylünün geçimini zorlaştırmaktadır.

Yine, orman köylerinde bilhassa dağlık yerlerde, hayvancılık en önemli geçim kaynaklarından biri olmaktadır. Ancak tarımımızda çayır ve otlakların bilimsel olarak yetiştirilmesi ve ahır hayvancılığının yerleşmemiş olması nedenleriyle, hayvanların önemli bir bölümü ormanlarda otlatılmakta çoğunluğunun keçinin teşkil ettiği hayvanlardan alınan verim, diğer bölgelere nazaran çok düşük bulunmaktadır.

Orman köylülerinin en önemli gelir kaynaklarından bir diğeri olan çeşitli ormancılık faaliyetleri tarımın yapılabil-
diği yılın belli aylarına isabet etmektedir. Bu nedenle orman köylüsünün düzenli işlendirilmesi olanağı bulunmamaktadır.

Ormancılık çalışmaları plan ve programlarının gereği gibi gerçekleşmesi ve entansif ormancılığın uygulanması ile bu orman köylülerinin işlendirme oranının artacağı tahmin edilse de, orman köylülerinin tamamının ormancılık sektörü tarafından işlendirilmesi imkanı bulunmamakta, diğer sektörlerle ait program ve projelerin geliştirilmesi mutlaka gerekmektedir.

Orman köylerinde ulaşım yetersizliği nedeniyle pazarlama konusu da bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca tarımsal kredilendirme yetersiz olup, karşılık ve teminat gösterme olanakları çok sınırlı olduğundan banka kredilerinden yararlanma oranları çok düşüktür.

Bütün bunların sonucu olarakta, orman köylerinde fert başına gelir, kişi başına düşen milli gelire nazaran çok düşük seviyede bulunmakta olup, ülkenin en fakir bölümünü oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalara göre orman köylerinde kişi başına düşen gelir, kişi başına milli gelirin %56'sı kadardır(1).

(1) 5.B.Y.K.P.Ormancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu, Sayı:317, DPT Yay.No:2006, ÖİK.:310, Ankara, 1985, Shf:317.

2.7.2. Orman Köylerinin Sorunları ve Ormanlar Üzerindeki Tahrip Edici Baskısı

Ülke nüfusunun büyük bir bölümünün yaşamakta olduğu orman köylerimizde sosyal, ekonomik ve kültürel problemler büyük boyutlardadır. Ormanlarımızla içiçe olan orman köylerinin bu sorunları dolaylı olarak ormanlarımızın tahrip ve yokolmasına neden olmaktadır. Orman varlığımızın korunması ve geliştirilmesi için orman köyleri sorunlarının iyi incelenmesi ve etkin çözümlerin getirilmesi gereklidir.

2.7.2.1. Orman Köylerinin Sosyo-Ekonomik Sorunları

A) Nüfus Sorunu

Orman köylerinde nüfus artmaktadır. Artış oranı yıllık olarak yaklaşık %1 civarında olmaktadır. Bu oranın artması beklenmektedir. Çünkü kentlere ve endüstri merkezine göç imkanları gittikçe azalmaktadır. Bu artan nüfus, kısa dönemlerde artması teknik yönden imkansız bulunan orman varlığı ile içiçe yaşamak zorundadır. Orman köylerinde kaynakların kıt olması, artan bu nüfusun ihtiyaçlarını karşılayamadığından, ihtiyaç-kaynak dengesizliği sorunu ortaya çıkmaktadır.

B) İşlendirme Sorunu

İşsizliğin büyük boyutlarda olduğu ülkemizde en yoğun işsizlik orman köylerindedir. Ormancılık sektörü orman köylerinin ancak bir bölümünü işlendirebilmektedir. Diğer sektörler ise, bu köylülerin gizli ve mevsimlik işsizliğini ve dolayısıyla gelir eksikliğini ortadan kaldıracak durumda değildirler. Buna göre ormancılık, hayvancılık, tarım ve diğer sektörlerde yeni bir organizasyon ve yeni projelerin uygulanması kaçınılmaz olmaktadır.

C) Yerleşim Sorunu

Bazı orman köylerinin gerek yerleşim yerlerinin çok uzak ve sarp olması ve gerekse kullanmaları için gerekli kaynakların mevcut olmaması nedenleriyle ki, bu köylere herhangi bir yatırım yapılması imkanı bulunmadığı gibi, yapılacak altyapı tesisleri de çok pahalı olmakta ve morfolojik durumun bu köyleri her an tabii afetlerle karşı karşıya bırakmaktadır.

Genellikle dağlık arazide bulunan orman köylerinin çoğunluğu mahalleler halinde bulunmakta ve bu mahallelerin toplulaştırılabileceği uygun arazilerde civarda bulunmamaktadır. Bu nedenle bu köylerin müsait bir yerleşim yerine iskan edilmeleri zorunlu bulunmaktadır.

1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanununun 13/B maddesi ile çözüm getirilmeye çalışılmışsa da aradan 35 yıl geçmesine rağmen, bir-iki küçük uygulama dışında köklü bir çözüm getirilememiştir.

1982 Anayasamızın 170 inci maddesinin amir hükmü gereğince, 17.10.1983 tarih ve 2924 sayılı "Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi" hakkında kanun çıkarılmıştır.

Gerek beş yıllık kalkınma planlarında ve gerekse çeşitli hükümet programlarında, kırsal alandaki dağınık yerleşimi önlemek ve aynı zamanda götürülecek alt ve sosyal yapı yatırımlarının maliyetini azaltmak amacıyla merkezi köy vb. cazibe merkezlerinin oluşturulması tedbir olarak düşünülmüştür.

D) Alt ve Sosyal Yapı Sorunları

Orman köyleri, yurdumuzda topoğrafik bakımdan yerleşime gayri müsait olan bölgelerde kurulmuş bulunması nedeniyle ulaşım, içme suyu, elektrik, sağlık, eğitim, haberleşme ve benzeri yapı tesisleri yönünden diğer köylerimize nazaran, yeterli olanaklara sahip bulunmamaktadır.

Orman köylülerinin şehir ve kasabalardan uzak oluşu, ulaşım imkanlarının yetersiz kalmasına sebep olduğu gibi, bu köyler halkının bilgi ve görgü bakımından da gelişmesine engel olmaktadır.

Altyapı tesisi olanaksızlıkları orman köylüsünü ekonomik yönden olumsuz olarak etkilerken, diğer taraftan kültür hizmetlerinden de yoksun bulunmaktadır.

Bütün bu mahrumiyetler, orman köylülerinin, ulaşılan sosyal ve ekonomik düzeyin çok gerilerinde kalmasına neden olmaktadır.

E) Odun İsrافی

Sihhi olmayan ve ısı kaybına neden olan konutlarda ısıtma pişirme için kullanılan odununda büyük miktarlara ulaştığı görülmektedir.

Yapılan bir araştırmada, resmi olmayan kayıtlara göre, yalnız orman köylerinde 20 milyon ster yakacak odun tüketildiği saptanmıştır.

Orman köylüsünün konut yapımında büyük oranda ahşap malzemenin kullanılması ve ilkel yapı tekniklerinin geçerli olması konut, ahır, samanlık ve ambarlarda, gerek yeni yapım ve gerekse onarım sırasında odunun kullanımını artırmaktadır. Nüfusun artışı da gözönünde tutulursa, bu odun israfı artarak devam edecek demektir.

İkame maddeleri, yeni yapım teknolojileri ve rasyonel araçlar kullanılmadığı takdirde odun israfı çok büyük boyutlara ulaşacak ve dolayısıyla ormanların ve doğanın tahribine neden olacaktır.

F) Ekonomik Sorunlar

Verimsiz, yetersiz ve parçalanmış tarım toprağı, ilkel

hayvancılık ve ormancılıkta yetersiz işlendirme şartları, orman köylüsünün ekonomik durumunu ve dolayısıyla gelirini olumsuz olarak etkilemektedir. Orman köylüsünün gelir durumu Türkiye ortalamasının çok altında bulunmaktadır.

Orman köylerimizdeki, mevcut işletmelerin, cüce, metod, teknik ve araçların ilkel oluşu küçük ünitelerin problemlerine kendi başlarına çözüm bulmalarını engellemekte, bu engeli kaldıracak önemli vasıta olan kooperatifçilik ise, orman köylerimizde henüz istenilen gelişime ulaşmamış bulunmaktadır.

2.7.2.2. Orman Köyleri ve Ormanlar Üzerindeki Tahrip Edici Baskı

Orman varlığımız ile orman içinde yer alan orman köylüsünün, birbirleriyle organik bir bütünlük ve çok yönlü etkilerin içinde olduğu görülmektedir.

Orman varlığımız ile hayat standardı toplumun en gerisinde bulunan orman köylüsünün karşılıklı ve çok çeşitli sorunları bulunmaktadır. Herne kadar ormanların işletilmesi, ve işletmeye açılması bu köylülerin katkılarıyla oluyorsa da içinde buldukları olumsuz sosyal ve ekonomik şartlar ve uygulanan teknik ormancılığın halkın menfaatlerine ters düşmesinden dolayı orman-köylü ilişkileri olumsuz yönde etkilenmektedir.

Orman köylerinde kaynakların sınırlı oluşu, gerek mevcut ve gerekse artan nüfusun ihtiyacını karşılayamamakta ihtiyaç-kaynak dengesizliği sorunu ortaya çıkmaktadır.

Ormanlar üzerindeki tahripkar baskıların nedenlerini anlamak ve çözümünü bulabilmek için herşeyden önce orman köylerini ve orman köylülerinin sosyal sorunlarını incelemek gerekir. 5.B.Y.K.P.'nin ormancılık sektörü ile ilgili özel ihtisas komisyon raporunda belirtilen verilere göre(1);

- Orman içi ve orman dışı köy sayısı 17.560 adet ve bu köylerde yaklaşık 10 milyon kişi yaşamaktadır.

- İşsizlik oranı Demirköy için yapılan bir araştırmaya göre %60 civarındadır(2). Bütün orman köyleri için bu oran bu kadar yüksek olmasa bile, işsizliğin en yoğun olduğu yerlerin orman köyleri olduğu bilinen bir gerçektir.

- Orman köylerinin gelir kaynağı ormancılık, tarım ve hayvancılıktır.

- Orman köylerinde gelir düzeyi Türkiye ortalamasının çok altındadır. Orman köylerinde aile başına düşen gelir Türkiye ortalamasının %56'sı kadardır. Aile başına düşen gelirin

(1) 5.B.Y.K.P.Ormancılık Özel İhtisas Raporu Yay.No:DPT:2006 ÖİK.:310 Ankara, 1985,Shf:373.

(2) GERAY, A. Uçkun, İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi,Seri:B,Cilt,27 Sayı:1, 1977,Shf:211.

1981'deki karşılığı 306.900.-TL'dir. (Bir ailenin 6 kişiden oluştuğu varsayılmıştır) (1). Bu durum ve işsizliğin yüksek oranda olması sosyal adalet açısından önemlidir.

Ormanlar üzerindeki baskının en önemli nedeni düşük gelir düzeyi, işsizlik ve bilinçsizlik gibi yukarıda değinilen sorunlardır. Bunların yanısıra eğitim ve kültür hizmetlerinden uzak olmaları da önemli etkenlerden biridir. Ormanlar üzerindeki sözkonusu baskıyı üç bölümde inceleyebiliriz:

a) Tarla Açma: Uygun arazinin yokluğu, gelir düzeyinin çok düşük olması ve işsizlikten dolayı tarım için hiçte uygun olmayan arazilerde tarım yapılmaktadır. Bu tarım alanlarının büyük çoğunluğu ormanlardan açılan tarlalardan oluşmaktadır. Bu arazilerde tarımın verimsiz olmasının yanı sıra şiddetli erozyon da devam edegelmektedir ve verim gittikçe azalmaktadır.

b) Otlaklar: Daha öncede belirtildiği gibi orman köylüsünün gelir kaynaklarından biri hayvancılıktır. Bu köylerde ahır hayvancılığı pek yoktur ve hayvancılık açık arazide yapılmaktadır. Hayvan sayısı otlakların kapasitesinin çok üzerindedir. Bu yörelerde otlatma orman içinde de yapılmaktadır ve orman üzerinde yüksek derecede tahribat yapan (kıl keçisi vb.) hayvanlar beslenmektedir. Bu şekildeki ilkel ve ormanları tahrip eden hayvancılığın yapılmasının önemli nedenleri bilinçsizlik, parasal kaynağın yokluğu ve iklim bakımından kaliteli hayvancılığın yapılmasının zor olmasıdır.

c) Usulsüz Faydalanma: Usulsüz faydalanma ihtiyaç karşılama (özellikle yakacak ihtiyacı) ve satıp gelir temin etme amaçlarıyla yapılmaktadır. Bu şekildeki orman tahribinin de en önemli nedeni fakirlik ve bilinçsizliktir.

Bu nedenlerle, normal yollarla gelir temin edemeyen orman köylüleri asgari şartlarda hayatlarını sürdürebilmek için, usulsüz kesim yaparak, tarla açarak, orman içine yerleşerek, hayvanları otlatarak iş alanı temin veya açma gayesiyle yangın çıkararak ormanların aleyhine suç işlemektedirler.

Halbuki ormanlar, yaşayan dinamik varlıklardır. Devamlılığın sağlanabilmesi için tekniğine uygun müdahalelerin ve işletmeciliğin yapılması zorunludur. Teknik çalışmalar sonucu ormanların yenilenebilmesi bilhassa gençliğin gelebilmesi ve ağaçlandırmaların başarıya ulaşması için saha emniyeti birinci koşuldur. Ne var ki köylü hayvanını ormanda otlattığından orman-köylü ilişkileri büyük oranda bozulmaktadır.

Diğer taraftan orman köylüsü temini kolay ve ucuz olduğundan, pişirmeden aydınlatmaya kadar, gereken enerjisini odun kullanarak elde etmektedir. Bu şekildeki düzensiz ve aşırı faydalanma ormanların tahribine yol açmaktadır.

Orman Kadastrosu çalışmalarının bütün ormanlık alanlarda yapılamamış olması, Orman-Halk ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ve özellikle ağaçlandırma çalışmalarında sınırlayıcı rol oynamaktadır.

(1) 5.B.Y.K.P.Ormancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu Yay.No: DPT:2006 ÖİK:310, Ankara, 1985, Shf:317.

Kadastro çalışmalarının hızlandırılması ile ağaçlandırma çalışmaları neticesi sağlanacak üretim miktarları da garanti altına alınabilecektir.

Kadastro işlemleri köyde mülkiyet sorunlarını düzene bağlaması, köylünün birbirleriyle ve devletle olan ilişkileri bakımından önemlidir. Kadastronun önemi, orman köylerinde bir kat daha artmaktadır. Çünkü orman köylerinde orman arazisinin mülkiyeti ile köylünün özel kullanımındaki arazinin mülkiyetinin devlete mi yoksa köylüye mi ait olduğu sürekli tartışma konusu olmaktadır. Bu nedenle de orman köylüsü, çoğu kez sahip olduğu arazinin mülkiyetini tapu kayıtlarına dayanarak kanıtlamak imkanından yoksundur.

Orman arazisi orman köylüsü tarafından tarla, bağ, bahçe ve konut alanı olarak kullanılmak üzere şekil değiştirmektedir. Ancak sosyal olayların yasaları, insan tarafından yapılan yasalardan hem daha güçlü hem de daha etkili ve kalıcı olmaktadır. Bu sosyal baskıların fazlalığı ormanlık alanlardaki kadastro çalışmalarının ağırdan alınmasına neden olmaktadır.

3. 2 NCİ MADDE UYGULAMASI ÇALIŞMALARI

3.1. Orman Mülkiyeti ve Tarihi Gelişimi

Orman Mülkiyeti; Mülkiyet, ekonomik varlığın süklet merkezi olmakta ve aynı hakların başlıca konusunu teşkil etmekte olan bir hak mahiyetini almaktadır.

Aynı hakların en önemlisi mülkiyet hakkıdır. Mülkiyet hakkı "Birşeye sahip olanın, o şeyden yasalara göre dilediği gibi tasarruf etmek, haksız olarak o şeye vaziyet eden herkese karşı istihkak davası açmak ve her türlü müdahaleyi önleyip men etmek hakkıdır." Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, mülkiyet hakkı malike, olumlu ve olumsuz yetkiler vermektedir. Olumlu yetki, mülkiyet hakkına konu olan menkul ve gayrimenkul mal üzerinde kanun çerçevesi içerisinde istenen tasarrufun yapılabilmesidir. Olumsuz yetki ise, malına müdahale eden, haksız olarak el koyan şahıslara karşı istihkak davası açması ve her türlü müdahaleyi men etmesidir.

Yukarıda kısaca belirtildiği gibi, malik mülkiyet hakkına herkesin riayet etmesini sağlar, her türlü müdahaleyi men ve defeder. Malın gasbı durumunda onu takibeder, kimde ise onun elinden alır. Bütün bu hususlarda malik dava haklarına sahip bulunmaktadır.

Ancak bütün bu haklara karşılık mükellefiyetleri de vardır. Bir taraftan genel nizamla riayet etmeli, diğer taraftan da bizzat Medeni Kanun hükümlerine uyma zorunluluğu vardır. Medeni Kanunlar malike mülkünü kullanırken her türlü taşkınlıklardan çekinmekle yükümlü tutmuşlardır (Türk Medeni Kanunu Md. 661 ve devamı hükümleri).

1961 Türk Anayasası: "Herkes mülkiyet ve miras hakkına sahiptir." demiştir. Mülkiyet hakkını tanımış ve onun ne şekilde kullanılacağı konusunda hükümler getirmiştir.

Mülkiyet hakkı taşınır ve taşınmaz olmak üzere iki kısımda değerlendirilir. Yerinde sabit olan şeylere taşınmaz denir ve mülkiyetinin devri kaideten tapuya tescille olur.

Medeni Kanunda, açıkça sınırlanmamasına rağmen taşınmazları;

- Özel mülkiyete konu araziler,
- Kamu mülkü araziler (ormanlar, parklar, yollar vb.).
- Devletin hüküm ve tasarrufunda olan diğer bütün araziler olmak üzere üç gruba ayırmaktadır.

Genel Mülkiyet kavramı içinde Devlet ormanları "kamu mülkü" niteliği taşır. Bu niteliği ile özel mülkiyete konu taşınmazlara göre bazı özellikler gösterir. Bu özellikler şunlardır:

- 1) Devir ve temlik edilemezler,

- 2) Haciz konusu yapılamazlar,
- 3) Her türlü vergi ve resimden muaftırlar,
- 4) İstimlak edilemezler,
- 5) Üzerinde bir aynı tesis edilemez,
- 6) Tescile tabi değildir,
- 7) Zamanaşımı ile iktisap edilemezler.

Taşınmaz mülkiyetinin iktisabında esas kural, şahıs adına tapu siciline kaydedilme keyfiyetidir. Bir taşınmazın iktisabına hak kazanabilme, ya resmi bir senetle bir başkasından devren (M.K.Md:634), ya zamanaşımı (adi, olağanüstü olabilir, M.K.Md:638, 639), yeni arazi teşekkülü (M.K.Md.636) ve işgal (M.K.Md.635) suretiyle aslen, yahut da miras yoluyla vukua gelebilir. Bunlardan zamanaşımı ve iktisap konusunu incelemekte büyük yarar görülmektedir.

Türk Medeni Kanunu 638 ve 639 uncu maddeleriyle adi ve olağanüstü olmak üzere iki çeşit zamanaşımı hükümlere bağlamıştır.

Adi zamanaşımı (M.K.Md.638) ile bir taşınmazı iktisap için başlıca üç koşula ihtiyaç vardır:

- Tapu sicilinde, mülkiyet kaydının bulunmasıdır. Ancak bu kayıt taşınmaza zilyet olan şahıs adına olacaktır.

- Tapuda ismi yazılı kimsenin nizasız ve fasılasız o taşınmaza on yıl süre ile zilyet olması,

- Zilyedin iyiniyet sahibi olması gerekmektedir.

Olağanüstü zamanaşımı (M.K.Md.639) ile bir taşınmazı iktisap için dört şarta ihtiyaç vardır.

- Taşınmazın tapu sicilinde kaydı bulunmamalıdır. Böyle bir taşınmaz kamuya ait demektir. Açılacak davaların hazine veya ilgili kamu tüzel kişileri aleyhine açılması da bunu gösterir.

- Zilyedin yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla taşınmaza zilyed olmasıdır. Örneğin intifa hakkı sahibi veya kiracı sıfatıyla zilyed olan kimse olağanüstü zamanaşımından yararlanamaz, mutlaka malikmiş gibi bir vasfa sahip olmalıdır.

- Yirmi yıllık süre nizasız ve fasılasız devam etmelidir.

- Daya ve ilana ait şartların, formalitelerin yerine getirilmesidir. Yani mahkemenin tescile karar verip taşınmazın tapuda zilyed adına tescil edilmesi keyfiyetidir. Şu halde tescilden sonra zilyed, taşınmazın maliki durumuna gelmektedir.

Bir doğal kaynak ve servet olan Devlet Ormanları, devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunup, kamu mülküdür.

Gerek önce çıkarılan yasalarda ve gerekse yürürlükteki 6831 sayılı yasada, devlet ormanlarından başka ormanlarda görmekteyiz. Orman mülkiyetini etkileyen yasal düzenlemeleri çıkarıldığı tarihlere göre şöyle geliştirerek sıralayabiliriz:

Günümüzde orman mülkiyetine etkili olan ve ona yön veren ilk yasa, Arazi Kanunununnamesi'dir(1856).

Arazi Kanunnamesine göre ormanlar;

- a) Miri arazideki ormanlar,
- b) Mülk arazideki ormanlar,
- c) Vakıf arazideki ormanlar,
- d) Metruk arazideki ormanlar,
- e) Mevat arazideki ormanlar, diye beşe ayrılmıştır.

O yıllardaki düzenlemeye göre arazi türleri esas alınmıştır. Bu yasa;

- a) Miri ormanlar,
- b) Eşhas uhdesindeki ormanlar,
- c) Vakıf ormanları
- d) Kura ve kasabata mahsus ormanlar,
- e) Cibali mübaha denilen ormanlar, diye de ayırma tabi tutmuştur. Yasa pirnallıkları mevat araziden saymıştır. (Md.103). Aynı yasa, miri ormanlarda ve cibali mübaha da kimseye tapu verilemeyeceğini hükme bağlamıştır (Md.19,91,92,102 ve 104).

Bu yasayla; orman, ağaç ve ağaçcık örtüsü kaybolmuş orman toprağının bir kısmının devlet elinde kalması sağlanmıştır. Özel mülkiyete konu olan yerlere dönüştürmemiş ve daha sonra çıkan yasalara örnek olması açısından önem taşır.

Daha sonra 1870 tarihli Orman Nizamnamesi çıkarılmıştır.

En önemli özelliği Cibali Mübaha denilen ormanları Devlet ormanları içine almıştır. Bu yasaya göre;

- a) Devlete ait ormanlar,
- b) Evkafa bağlı ormanlar,
- c) Kura ve kasabata mahsus ormanlar,
- d) Eşhas uhdesinde bulunan ormanlar, şeklinde ayırma tabi tutmuştur. Kazandırıcı zamanaşımıyla mülk edinilmeyi yasaklamıştır. Devlete ait ormanlarla, kura ve kasabata mahsus ormanların veya yerlerinin el değiştirmeden kalması ve özel mülkiyete dönüşmemesindeki etkisi önem taşımaktadır.

Bu nizamnamenin 52 nci maddesine göre bir yönetmelik çıkarılması istenmesine rağmen çıkarılamamıştır. Yönetmelikte alan olarak ormanları koruyabilmenin ancak orman tahdidini yapmakla olabileceği belirtilmekteydi.

Beş yıl sonra ormanların tahdidini de temin edebilmek için yürürlüğe konulan "Ormanları Tahtı İdare ve İnzibata Alınmayan Vilayetlere Mahsus ve Orman Nizamnamesini Müfessir Talimat" çıkarılmasına rağmen yürürlüğe konamamıştır. 4 ay sonrasında "Ormanların Tasarrufuna Müteallik İddiaları Tetkik İçin Teşekkül Edecek Komisyonların Muameleatı Hakkında Talimat" yürürlüğe girmiştir.

Bu talimatla kurulacak olan komisyonlar tarafından ormanların mülkiyeti incelenip, geçerli senetlerle özel mülkiyete

geçen orman ve baltalıkları ayıracak ve saptayacaktı. Diğer bütün ormanları Devlet ormanı kabul edip, geleceğini güvence altına alacaktı. Bu talimatla beklenen şeyler de gerçekleşemedi.

1877 yılında yürürlüğe konulan "Bilcümle orman Memurlarının Süreti Tertip ve Vezaifine Dair Talimat" ile, orman sınırlarının belirtilmesine yönelik hükümler getirilmiştir. Devlet ormanlarının korunması için yapılan bu yasal düzenlemelerle beklenen sonuç gerçekleşmemiştir.

1917 yılında "Devlet Ormanlarının Usulü İdare-i Fenniye-leri Hakkında Kanun" yürürlüğe konulmuştur. Uygulamasıyla ilgili 1919 tarihli "Devlet Ormanlarına Ait Amenajman Talimatnamesi"nde de orman mülkiyetini güvence altına alacak tahdit çalışmalarıyla ilgili hükümler getirilmiştir. Ancak olumlu uygulama yine gerçekleştirilememiştir.

1920 yılında 39 sayılı Baltalık Kanunu yürürlüğe girerek, köylülere sınırlı ölçüde bazı baltalıkların verilmesine ilişkin hükümler getirmiştir. Orman mülkiyetini bu yönüyle etkileyen bu kanun çok kısa süre yürürlükte kalmıştır.

Türkiye'de Mevcut Ormanların Fenni Usulü İdare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun 1924 yılında yürürlüğe konmuştur.

Orman mülkiyetini etkileyen yasal düzenlemelerden 1926 yılında kabul edilen Türk Kanunu Medenisi'nden, özellikle 1934 yılında yürürlüğe giren Tapu Kanunundan söz etmek gerekir. 16 ncı maddesinde, Devlet ormanlarının ve açıklıklarının el değiştirme, özel mülkiyete geçme yollarını kapamış, tapu verilmeyi yasaklamıştır. 766 sayılı Tapulama Yasası'nın 2 nci maddesi ile "Orman Kanunu uyarınca, orman sayılan yerler, tapulamaya tabi tutulamaz." hükmü getirilerek ormanlar, tapulama çalışmaları dışında tutulmuştur.

Yurt düzeyinde yapılan tapulama işlemlerinin tamamlanabilmesi için orman kadastro işlerinin bitirilmesi gerekmektedir. Buna karşılık özel mülkiyete konu yerlerin hukuki ve geometrik durumunun belirtilmesi özellikle devletin yatırım alanlarının hemen belirtilmiş olması nedeniyle tapulama çalışmaları hızlanmıştır. Bu durum idari ve teknik açıdan tapulama çalışmalarını etkilemiştir. Bunu önlemek için ve tapulama çalışmalarına hız kazandırmak için, ormanlık sahalardaki orman sınırlamasının ve gayrimenkül mülkiyetinin tesbitinde uygulanacak, teknik ve hukuki esaslar, 228 sayılı tebliğle kabul edilmiştir. Taşınmazların tapulamaya tabi olup olmadığı hususunda ilgililer arasında anlaşmazlık çıktığı zaman tapulama tutanağı ve krokisi yapılır. Anlaşmazlık nedeni tutanakla belirtilir. Anlaşmazlık bu kanunda yazılı usul ve ilgili kanunların esasları dairesinde çözülür, hükmünü getirmiştir(Md.2).

18.2.1937 tarihinde yürürlüğe giren 3116 sayılı Orman Kanunu ormanları mülkiyet açısından;

a) Devlet ormanları,

b) Umuma mahsus ormanlar (köy, belediye ve özel idareler gibi kamu tüzel kişiliklerini haiz kamu kuruluşlarına ait ormanlar)

c) Vakıf ormanları,

d) Özel ormanlar, şeklinde dört grupta toplamıştır.

Bu yasa ilk defa orman tanımını yapmıştır (Md.1).25inci madde hükmüyle, ormanlarda kazandırıcı zamanaşımıyla mülk edinmenin imkansızlığı tekrarlandı. Aynı zamanda Mübadele ve Kamulaştırma hükümlerini de getirmiştir. Orman mülkiyetine konu yerleri belirlemeye dönük ilk çalışmaları bu yasa getirmiştir.

13.7.1945 tarihli yasada ise, Devlet işletmeciliği ilkesinin zorunlu sonucu olarak, varolan gerçek ve tüzel kişilere, vakıflara ve köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ait bütün ormanlar, hiçbir işlem ve bildirimle lüzum olmaksızın devletleştirildi.

Bu yasa 2 nci madde hükmüyle, bazı özel emekle yetiştirilmiş ormanları, sahipli fıstık çamı, palamut meşesi, aşısız kestane ormanları ile, yine emekle yetiştirilmiş kavak, söğüt, kızılbaş, akasya, okaliptüs ve servi ormanlarını, çevresinin güzelliğini sağlayan kamu tüzel kişiliklerine ait ormanları bu koşulun devamı kaydıyla devletleştirmenin dışında bırakmıştır.

5 yıl sonra 1950 yılında çıkarılan ve yürürlüğe giren 5658 sayılı yasayla, etrafı devlet ormanlarıyla çevrili olmamak gibi bazı koşulların varlığı halinde eski maliklerine iade edildi. Devletleşen orman için bugün iade isteği olursa, iade koşulu varsa iadesi gerekmektedir.

4785 sayılı yasa 3116 sayılı yasadaki orman tanımını da değiştirdi ve böylece orman mülkiyetini etkilemiştir.

6831 sayılı Orman Yasası, ormanları mülkiyet ve idare yönünden:

a) Devlet ormanları,

b) Tüzel kişiliği haiz kamu kuruluşları ormanları,

c) Özel ormanlar, diye bir ayırım şekline gitmiştir.

Devlet ormanlarının dışındaki ormanlarında koruma, yönetim ve işletilmesi yine Devletin gözetim ve denetimi altındadır.

6831 sayılı yasanın orman mülkiyetini etkileyen hükümlerinden 17 nci maddesinde orman içinde yerleşme ve kişiler adına tapu verilmesi yasaklanmıştır. Ayrıca ormanın tanımını yapan 1 inci maddenin 2 nci fıkrasının (i) bendindeki "hususî kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 6777 sayılı kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılansız fıstıklık, sazlık ve harnuplukların orman sayılmama" hükmünü de hatırlatmak gerekir. Hususî

Kanun, Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkındaki 3573 sayılı kanundur.

1961 Anayasası'nda orman mülkiyetini etkilemiştir. 37 nci maddesinde "Toprak dağıtımı, ormanların küçülmesi sonucu nu doğuramaz." demekle ormanlar toprak dağıtımı diye bir nedenle daraltılamayacaktır.

Anayasa'nın 131 inci maddesi "Devlet ormanlarının mülkiyeti özel kişilere devrolunamaz. Bu ormanlar zamanaşımıyla mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz." demektedir.

6831 sayılı Orman Yasasınının 115 inci maddesinin ilk fıkrasında "Devlet ormanlarının toprağıyla birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile olur." hükmü Anayasa'ya aykırı olduğu anlaşılmakla beraber, 23.9.1983 gün ve 2896 sayılı kanunla yapılan değişiklikle, bu madde; "Devlet ormanları üzerinde kamu yararına yapılacak her türlü yapı ve tesisler için herhangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Tarım ve Orman Bakanlıklarının iznine bağlıdır." şeklinde değiştirilmiştir.

1982 Anayasa'sında ise, "Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanununa göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz." demektedir. Buradan şu sonuç çıkmaktadır. Devlet ormanları kamu mülküdür ve hiçbir şekilde kamu yararı dışında kullanılamaz.

Herhangi bir çekişmede mahkemeler elbette orman tahdit ve mazbatalarını isteyecektir. Araziye uygulayarak çekişmeyi çözmek durumunda olduklarından, tahditin son yasaya uygun hale getirilememiş olmasından dolayı, çekişmenin yasaya uygun şekilde sonuçlanmasında zorlaşmaktadır. Bu durum ise orman mülkiyetini etkilemektedir.

3.1.1. Orman Tanımı

Ormanların korunması, geliştirilmesi, imar ve ihya çalışmasının yapılabilmesi, işletilmesi ve diğer ormancılık fonksiyonlarının yerine getirilebilmesi için ormanın tanımlanması gerekir.

Bu tanım bilimsel ve teknik çalışmalar için gereklidir. Orman-Halk ilişkisinin düzenlenmesinde, ortaya çıkacak anlaşmazlıkların çözümünde gerekmektedir. Ormanın tanımlanması elbette çok zordur. Bu açıdan yalnız tek esastan gitmek hatalıdır. Yani "bilimsel", "teknik" ve "hukuki" gibi prensiplerden birine dayanmak, amaca yetmeyebilir. Hatalı bir tanım yapılmış olabilir.

Tanım, yurt gerçeklerine uygun olmalıdır. Peşin hükümlerin, art düşüncelerin, çıkarıcı çevrelerin işine yaramayacak tanım yapılmalıdır. Memleketin ekonomik, sosyal ve tabii durumu,

kültürel durumu vb. faktörler gözönüne alınmalıdır. Ormancılık gerçekleri gözönünde tutulmalıdır.

Orman tanımlamasını tarihi akış seyrine göre şu şekilde yapabiliriz:

a) Arazi Kanunu'nda: Ülkemizde Toprak Hukuku konusunda ilk defa hazırlanmış olan kanun 1858 tarihinde yürürlüğe giren Arazi Kanunu'dur. Bu kanunla belli başlı arazinin sınıflandırılması yapılmıştır. Bu kanunda ormanın tanımına yer verilmemiştir. Ancak bugünkü anlayışla bağdaşmayan baltalık, orman ve koru deyimlerinin tanım niteliğinde olmayan izahlarına rastlanmaktadır.

b) Orman Nizamnamesi'nde: Ormanların idaresi ve mülkiyeti konusunda ilk defa derli toplu olarak hükümler getiren bu yasal düzenlemede de ormanın tanımına yer verilmemiştir.

c) Orman ve Mer'a Kanunu Layihası'nda: 1912 yılında hazırlanan Orman ve Mera Kanunu tasarısının 1 inci maddesinde; orman, "sak ve gövde hasıl eden nebatatı müteheşşibenin topluca büyü-yüp yetişmesi haline orman ve yerine de ormanlık denilir" şeklinde tanım yapılmıştır. Yer unsurunu içeren bu tasarı kanunlaşmamıştır.

d) 3116 sayılı Orman Kanunu'nda: Ülkemizde hukuk açısından tanımı ilk defa 3116 sayılı Orman Kanunu'nun 1 inci maddeyle yapılmıştır.

"Bu kanunun tatbikinde kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olupta herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaçcıkların toplu halleri yerleri ile beraber orman sayılır." şeklinde açıklanmıştır.

Aynı maddenin 2 nci fıkrasında; " sazlıklar ve muhitin tabiatı itibariyle koru ve baltalık yapılamayan veya step florasiyle örtülü yerler herçeşit dikenlik ve fundalıkla , parklar ve ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve ağaçcıklar ormandan sayılmaz"denilmektedir.

Bu tanım o zamanın şartlarına ve anlayışına göre gerçekten iyi ve hamleci bir karakter taşır. Özellikle "ağaçcık" ve "yer" kavramlarına yer vermiş olması önemini daha da artırmaktadır.

Ancak ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve ağaçcıkların orman sayılmaması bir mahzur olmaktadır. Ormanın bütünlüğünü bozmakta ve çıkarıcıların ormanları büyük ölçüde tahrip etmelerini sağlamaktadır.

e) 4785 sayılı kanunda: 1945 yılında yürürlüğe giren bu kanunun 12 nci maddesiyle, 3116 sayılı kanunun 1 inci maddesi tadil edilerek orman tanımında değişiklik yapılmıştır.

Ormanın ana tanımı aynen muhafaza edilmiş, istisna ve değişiklik hükümleri ise;

- A- Sazlıklar,
- B- Yöresinin özelliği yönünden orman sayılmayan yerler,
- C- Herçeşit dikenlikler ve fundalıklar,
- D- Parklar, orman sayılmaz.

Bu hükme göre "Bir yerin orman sayılıp sayılmayacağını Tarım Bakanlığı belli eder." şeklinde ifade olunmuştur. 3116 sayılı kanunun mahzurları gözönünde tutularak "...ormana bitişik olmayan 5 hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaç ve ağaçcıklar..." kısmı metne dahil edilmemiştir. Bu güne kadar mevzuatların içerisinde orman tanımlı yapan ve en az taviz veren kanundur.

f) 5653 sayılı kanunda: 3116 sayılı kanunun 1 inci maddesini tadil eden 4785 sayılı kanunun 12 nci maddesi, 1950 tarihli 5653 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle tekrar tadil edilmiştir. Ormanın ana tanımındaki "ağaç", "ağaçcık" ve "yer" unsurları aynen kalmış olup değişiklik ve istisnalar şunlardır:

- a) Herçeşit dikenlikler,
- b) Parklarla şehir, kasaba ve köy mezarlıklarındaki ağaçlıklar,
- c) Sahipli herçeşit ziraat arazisi içinde emekle yetiştirilen ve tabii olarak ormanlarda yetişemeyen kavak, okalip-tüs, söğüt ve akasya gibi ağaçlıklar,
- d) Ormanların dışındaki sahipli arazide ve bunların kenarlarında bulunan dağınık veya yüzölçümü 3 hektarı geçmiyen ve Devlet ormanlarına mesafesi en az 3 kilometre olan grup halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklar,
- e) Maki cinsinden her türlü ağaçcıklarla örtülü yerler, orman sayılmaz.

Bu kanunun 43 üncü maddesi gereğince muhafaza ormanı mahiyetini taşıdığı veya devamlı orman hasılatı verdiği Tarım Bakanlığınca fennen belirtilecek olan makilerle örtülü sahalar yukarıdaki(e) fıkrası hükmünün dışındadır, şeklinde tadil etmiştir.

(d) ve (e) fıkraları, hükmün en önemli kısmını teşkil etmektedir. Bu kanunla eski hükümlere nazaran daha fazla istisnalara yer verilmiş olup, bu da orman rejimine dahil olan yerleri oldukça daraltmıştır.

g) 6831 sayılı kanunda: Bazı değişiklikler olmasına rağmen halen yürürlükte olan 6831 sayılı yasanın 1 inci maddesinde orman: "Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaçcık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır." şeklinde tanımlanmıştır. Eski tanımlardaki "herhangi bir çeşit orman hasılatı veren" deyimine yer verilmemiştir. Bu yeni tanımda eski tanımlara benzemektedir. Nitekim yer, ağaç ve ağaçcık deyimleri yerlerini korumuştur.

Orman sayılmayan yerler ise;

- A) Sazlıklar,
B) Step nebatlarıyla örtülü yerler,
C) Herçeşit dikenlikler,
Ç) Parklar,
D) Şehir mezarlıklarıyla, kasaba ve köylerin hudutları içerisindeki mezarlıklarda ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,
E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmeyen ağaç ve ağaçcık nevelerinin bulunduğu yerler,
F) Sahipli ziraat arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,
G) Devlet ormanlarına bitişik olmayan ve yüzölçümü üç hektardan yukarı bulunmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklar,
H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi meyvalı ağaç ve ağaçcıkları,
I) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle hususi kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 6777 Sayılı Kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılansız fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar,
J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler, orman sayılamaz.

Görüldüğü üzere istisnalar çoğaltılmıştır. Ancak bu durum ormancılık açısından lehte olan bir durum değildir. Orman sınırlarının gittikçe daralması sonucunu getirmektedir.

6831 sayılı kanunun ormanların tanımıyla ilgili olan 1 inci maddesi 23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı yasa ile değiştirilmiştir. Değişikliğe uğrayan fıkralar şunlar ve değişik şekli de şöyledir:

D fıkrası: Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski(kadim) mezarlıklarındaki ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

F fıkrası: Orman sınırları içinde veya bitişğinde geçerli tapu kaydına dayanarak, orman sınırları veya bitişik alanlar dışında ise tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü sahipli yerler,

G fıkrası: Devlet ormanlarına bitişik olmayan, geçerli tapu ile sahipli arazi üzerindeki yüzölçümü üç hektardan yukarı bulunmayan her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

İ fıkrası: Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanun gereğince devlet ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 9.7.1956 tarih ve 6777 sayılı kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılansmış fıstıklık, sazlık ve har-nupluklar,

Fıkraları değişikliğe uğramıştır. Bütün bu fıkralar orman sayılmayan yerleri tanımlayan istisna yerlerdir.

D fıkrasında, "eski (kadim)" deyimi konulmuştur. Bu deyimle yeniden oluşturulacak olan mezarlıkların önüne geçilmek istenmiştir.

F fıkrasına ise, "orman sınırları veya bitişik alanlar dışında ise tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri ile" deyimi eklenmiştir. Bu fıkradaki bu deyimle sahipli arazilere önem verilmiş ve bazı şartlar getirilmiştir. Tapu kaydı ve diğer tasarruf belgeleri istenmektedir. Aynı zamanda özel mülkiyette bulunan yer olması gerektiğini ve tarım arazisi olarak kullanılmasını şart koşmuştur. Bu ise ormanların daralması sonucunu ortaya koyar.

G fıkrasına ise, "geçerli tapu" deyimi eklenmiştir. Bu ise, o zamana kadar kullanılan yerlerin artık bu andan itibaren geçerli tapusu varsa özel mülkiyete konu olacaktır. Yalnız 3 hektardan büyük olamayacaktır demektir.

İ fıkrasına ise, "Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan" deyimi eklenmiştir. Bunun sonucu olarak, tefrik etme işleminin devam edeceğidir.

6831 sayılı orman kanununun ormanların tanımıyla ilgili olan 1 inci maddesi 22.5.1987 gün ve 3373 sayılı yasa ile değiştirilmiştir. Değişikliğe uğrayan fıkralar şunlar ve şekli de şöyledir:

F fıkrası: Orman sınırları içinde veya bitişğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

G fıkrası: Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

Fıkraları değişikliğe uğramıştır. Bu fıkralar orman sayılmayan yerleri tanımlayan istisna yerlerdir.

F fıkrasında, "geçerli tapu kaydına dayanarak" deyimi yerine "tapulu" deyimi, "veya bitişik alanlar" deyimi kaldırılarak "orman sınırları dışında" şekline dönüştürülmüş, "tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri" deyimi yerine, "her türlü tasarruf belgeleri" deyimi getirilmiştir. Yine, "örtülü sahipli yerler" deyimi de, "örtülü yerler" şekline dönüştürülerek,

"sahipli" deyimini kaldırılmıştır. Bu fıkradaki değişikliklerle; orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile, özel mülkiyette bulunan, tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklar orman sayılmamıştır.

G fıkrasında ise; "Devlet ormanlarına bitişik olmayan" deyimini, "orman sınırları dışında" şeklinde değiştirilmiş, "geçerli tapu" deyimini tekrar kaldırılmıştır. Değişiklikten önceki durumda, orman sınırları dışındaki arazilerin örtüleri niteliği itibariyle hem (F) hem de (G) bendi kapsamına girebiliyordu. Bunun için Orman Kadastro Yönetmeliğinde; G bendinde orman sınırları dışında üç hektardan küçük ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerlerde sahiplilik "tapu" esasına bağlandığından, "ziraat arazileri içindeki sıra ve dağınık haldeki ağaç ve ağaçcıklarla yüzölçümü üç dekarı geçmeyen küme halindeki ağaç ve ağaçcıkların bulunduğu yerlerde sahipliliğin" zilyedlikle mümkün olabileceği" hususu belirtiliyordu. (Or.Kad.Yön.Md.20/j).

Yapılan değişiklikle (G) bendindeki "Devlet ormanlarına bitişik olmayan" deyimini ile "tapu" ile sahiplilik hususu bend metninden çıkarılmıştır.

Orman tanımlarında yapılan değişiklikler şu sonuçları getirmektedir:

Bilinmektedir ki Türkiye orman varlığı açısından fakirdir. Alan olarak 20.2 milyon hektardır. Büyük bir kısmı bozuk vasıftadır. Çok çeşitli tahrip faktörleri yüzünden ormansızlaşma artmıştır. Bu ise, yurdumuzun iklim, toprak ve su muhafazası düzenini bozmuş, daha değişik kolektif hizmetlerin yerine getirilmesini engellemiştir.

Bu nedenle de koruma, imar ve ihya, yetiştirme çalışmaları ancak projeler halinde kağıt üzerinde kalmıştır. Uygulamanın yapılması büyük ölçüde aksamıştır.

Yapılan orman tanımlarındaki değişikliklerin sonucu istisna hükümlerinin kapsam olarak geniş tutulması ormancılık çalışmalarını etkilemiştir.

1937 yılında başladığı kabul edilen teknik ormancılık, ilk yasal düzenlemelerden sonra yapılan orman tanımlarının değişikliğe uğraması nedeniyle etkilenmiştir. Bu ise çeşitli karışıklık, düzensizlik, istikrarsız ormancılık çalışmaları ve tavizci orman politikasının devamını sağlamıştır. Buradan da orman alanlarının kaybedilmesi sonucu çıkmaktadır.

Ülkemizde kadastro çalışmalarının ve tapu işlemlerinin bitmemiş olması yüzünden "sahiplilik" kavramı kesin olarak ortaya konamamıştır. Bunun sonucu bir türlü çözüm yolu bulunmayan arazi ihtilafları çıkmıştır. Geçersiz iddialarla uydurma belgelerle her önüne gelen ormandan birşeyler almak istemiştir. Bu durumda olan ormanlık yerler ise, büyük bir yekün tutmaktadır.

Nitekim ormana bitişik olmayan 3 hektardan az ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerlerin durumu da sahibinin tam olarak bilinmemesi nedeniyle ormanlık alanların daraltılması sonucunu yaratır.

Makilik yerlerin tefrik çalışmalarında "Toprak ve orman muhafaza" deyimi üzerinde gereken şekilde durulamamış olmasından dolayı ormanların daraltılması sonucunu getiren gelişmeler göstermiştir.

"6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1 inci Maddesine Göre Orman Sayılmayan Yerlerdeki Ağaç ve Ağaçcıklardan Sahiplerinin Faydalanma Şekil ve Esasları Hakkında Yönetmelik" adında 18.5.1984 gün ve 18405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan bir yönetmelik çıkarılmıştır.

Bu yönetmeliğin 1 inci maddesinde amacın; bu gibi yerlerin sahiplerinin faydalanma şekil ve esaslarını tayin ve tesbit etmek olduğu belirtilmektedir. 2 nci maddede orman sayılmayan yerlerden sahiplerinin yararlanabilmeleri için yapacakları müracaata ait esasları, bunu takiben arazide yapılacak inceleme sonunda tutulacak tutanak ve tanzim edilecek inceleme raporu ile eklerinin düzenlenmesine, damga, kesim, taşıma ve kontrol işlemleriyle bildirim ve itirazlara ve diğer iş ve işlemlere dair esasları kapsar denilmektedir. 3 üncü maddede ise, gerekli olan vasıf tayinlerine ve 116 ncı maddeye göre yapılacak uygulamalara esas olan tanımları açıklamaktadır.

Bu yönetmelik ormanlarda olacak açmacılık ve kaçakçılık gibi ormana zararlı etkileri ortadan kaldırmaya yönelik olan bir yasal düzenleme olup, yeterki gerekli şekilde uygulama alanı bulabilsin.

3.2. 2 nci Madde Uygulaması

Devlet-Halk ilişkilerini düzenleyen kanunlar zaman içinde etkinliklerini kaybetmekte, bilhassa hızlı gelişen toplumlarda kanunların süratle değiştirilmemesi nedeniyle kanunu uygulayanlarla kişiler arasında sonu gelmeyen çekişmeler başlamakta ve devam etmektedir.

Bu nedenle zaman içinde ormancılık hizmetlerini düzenleyen kanunlarda zamanın koşullarına göre değiştirilmiş ve 3116 sayılı yasadın sonra 1945 yılında 4785, 1950 yılında 5653 ve 5658, 1956 yılında 6831, 1973 yılında 1744 sayılı orman kanunu çıkarılmıştır.

6831 sayılı orman kanununun bazı maddelerini değiştiren 1744 sayılı kanun 1973 tarihine kadar çıkarılmış ormancılıkla ilgili yasalarda olmayan bir hususu beraberinde getirmiştir. Bu husus orman niteliğini tamamen kaybeden sahaların orman sınırları dışına çıkarılmasıdır. Bu ihtiyaç ülkemizin şartlarından kaynaklanmış mevcut orman sahalarımızın bir kısmı orman niteliğini kaybetmiş tarım alanı, yerleşim yeri, otlak, yaylak ve kırsal haline dönüşmüştü. Bu ve benzeri bazı yerlerin hukuken

var olan orman vasfını yasa ile kaldırmak, orman sınırları dışına çıkarmak, özel mülkiyete konu olabilmeye yolunu açmak için kanun koyucu, orman tanımının son olarak 8.9.1956 tarihinde yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanunu ile değiştirdiğini, ormanın yalnızca bu tanım içinde aranması gerektiğini,

Anayasanın himayesi altında olan ormanın da bu tanım kapsamı içine giren ormanlar olduğunu nazarı dikkate almış, çok eskiden orman örtüsünü kaybetmiş, yasal tanıma göre orman sayılmaması gereken yerlerin orman vasfını hukuken devam ettirdiği görüşünden hareketle tanımı adeta yok sayarak 20.5.1961 tarihinde kabul edilen 334 sayılı Anayasamızın 131 inci maddesini 17.4.1970 gün ve 1255 sayılı kanunla değiştirerek, Anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden kullanma şekli değişmiş tarım alanı, mera ve yerleşme yeri haline dönüşmüş alanların orman sınırları dışına çıkarılabilmesi imkânını sağlamıştır.

Anayasadaki bu değişikliğe paralel olarak 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi 1744 sayılı kanunla değiştirilmiş ve bu maddeyle 15.10.1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden, madde de sayılan diğer koşulları da haiz yer ve yerleşim sahalarının orman sınırları dışına çıkarılacağı hükme bağlanmıştır.

1744 Sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi şöyledir:
"15.10.1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden;

a) Su ve toprak rejimine zarar vermeyen, orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, meyvalık, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı) gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler ile otlak, kışlak ve yaylak haline gelmiş yerler,

b) Şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları,

Orman sınırları dışına çıkarılır.

Eyvelce sınırlaması yapılmış ve fakat yukarıdaki fıkra hükümlerine uymadığı Orman Bakanlığınca veya vaki müracaatlar üzerine anlaşılın sınırlamaların düzeltilmesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu düzeltme sonucu orman sınırları dışına çıkarılacak yer, sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazi ise mülkiyeti tekrar tapu sahiplerine intikal eder.

Yeniden yapılacak orman kadastrosunda da bu madde hükümleri uygulanır.

Geçici 1 inci maddeye göre bildirilecek gerekçeli mütalâalarda, bu maddede yazılı hükümleri uygulamaya Orman Bakanlığı yetkilidir.

Bu madde hükümleri yanan orman sahalarında hiç bir suretle uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin şekil ve esaslar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konulacak tüzükle belli edilir." şeklindedir.

Bu maddelerin uygulanmasına ilişkin şekil ve esasları belirten Tüzük 22.7.1974 günlü 14953 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, tüzüğün 40 ıncı maddesinde değinilen yönetmelik ise 2.9.1975 günlü Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

4.7.1973 tarihinde yürürlüğe giren 1744 sayılı yasa'nın yürürlükte kaldığı süre içinde, orman vasfını kaybeden yerlerden 114.040 hektar orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır(Tablo 3).

Tablo 3. 2/B Maddesi İle Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Miktarları Gösterir Tablo

Kanunun Adı	Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Miktarı(ha)
1744	114.040
2896	22.394
3302 ve 3373	88.272
TOPLAM	224.706

1744 Sayılı Orman Kanununa göre uygulamalar devam ederken Anayasamızda değiştirilmiş ve kanun koyucu konuyu tekrar ele almıştır. 7 Kasım 1982 tarihinde halk oyuna sunulurak kabul edilen Anayasamızın 169 uncu maddesiyle "Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla,bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tesbit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz." hükmünü ve ayrıca 170 inci maddesiyle de, " 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tesbiti ve orman sınırları dışına çıkartılması, orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi" hükmünü getirmiştir.

Anayasadaki bu değişiklik ve diğer değişiklikler 6831 Sayılı Orman Kanununun bir defa daha değiştirilmesi gereğini ortaya çıkarmış, 6831 sayılı yasa 2896 sayılı yasayla değiştirilmiştir.

23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı yasanın 2 nci maddesi

"Aşağıda belirtilen durum ve şartlara uyan yerler; Devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halinin yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla, orman sınırları dışına çıkarılır.

A) Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerler,

B) 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; su ve toprak rejimine zarar vermeyen orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antepfıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları,

Bu yerler dışında, orman sınırlarında hiçbir surette daraltma yapılamaz.

Orman sınırları dışına çıkarılan yerler, Devlet ormanı ise Hazine adına, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait orman ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına tescil edilir."

Orman sınırları dışına çıkarma iş ve işlemleri yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu işlemler, Orman Genel Müdürlüğü ve Maliye Bakanlığının mahalli birimlerine komisyonlarca yazılı olarak bildirilir ve mahallinde askı suretiyle ilan edilir. Bu bildirim ve ilandan itibaren altmış gün içinde taşınmazın bulunduğu yer adliye mahkemesine Tarım ve Orman Bakanlığı ile varsa bu işlem den lehine hak doğmuş kişiler aleyhine iptal davası açılabilir. İptal davası kişiler tarafından açıldığı takdirde husumet Tarım ve Orman Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğüne de tevcih olunur.

İlk defa yapılacak orman kadastrosunda, orman sınırları dışına çıkarma işlemi, sınırlama ile birlikte yapılır. Bu madde hükümleri, yanan orman sahalarında hiçbir surette, muhafaza ormanı, milli park olarak ayrılan izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlarda ve 3.üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde ise niteliklerinin devamı süresince uygulanmaz.

Dikkat edilirse bu madde 1744 sayılı Orman Yasası'nın 2 nci maddesinden çok farklıdır.

1- 15.10.1961 tarihi 31.12.1981 olarak değiştirilmiştir.

2- 1744 Sayılı yasanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki "Eyvelce sınırlaması yapılmış ve fakat yukarıdaki fıkra hükümlerine uymadığı Orman Bakanlığınca veya vaki müracaatlar üzerine anlaşılan sınırlamaların düzeltilmesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu düzeltme sonucu orman sınırları

dışına çıkarılacak yer, sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazi ise mülkiyeti tekrar tapu sahiplerine intikal eder." ibaresi metinden çıkarılmıştır.

3- 1744 sayılı yasanın 4 üncü fıkrasındaki "Geçici 1 inci maddeye göre bildirilecek gerekçeli mütalaalarda bu maddede yazılı hükümleri uygulamaya Orman Bakanlığı yetkilidir." ibaresi yine metinden çıkarılmıştır.

Yeni metinde yer alan hususlar:

1- Orman sınırları dışına çıkarılacak yerler iki başlık altında toplanmıştır. Bunlardan 2/A maddesi yeni bir uygulama getirmekte, 2/B maddesi de eski 2 nci maddenin muadili bir hükümü ifade etmektedir.

2- Orman sınırları dışına çıkartma iş ve işlemleri için bir yönetmeliğin çıkartılacağı,

3- Orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin kimin adına tapuda tescil göreceği,

4- Yapılan işlemlerin ilanı ve bildirimi,

5- Uygulamaya razı olmayanların bildirim ve ilandan itibaren 60 günlük süre içinde görevli mahkemede dava açabilecekleri hususu,

6- Dava açıldığı takdirde husumetin kime tevcih edileceği,

7- İlk defa yapılacak orman kadastrosunda, orman sınırları dışına çıkartma işleminin sınırlama ile birlikte yapılacağı,

8- Madde hükümlerinin uygulanmayacağı durumlar,

Yeni metinde eskisinden farklı olarak yer almıştır.

2896 Sayılı Yasanın 2 nci maddesindeki değişiklikleri özet olarak şöyle sıralayabiliriz:

1- Maddenin birinci fıkrasında orman sınırları dışına çıkartılma maksadı belirtilmiştir. Bune göre çıkartma işlemi mutlaka devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla yapılacaktır. Bu maksada hizmet etmeyen bir çıkartma yapılmayacaktır.

2- Orman sınırları dışına çıkartma, yukarıdaki maksat gözönünde bulundurularak 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerle, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerde yapılabilir.

3- Orman sınırları dışına çıkartma, devlet ormanlarında hazine, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara ait ormanlarda kuruluşlar adına, gerçek kişilere ait ormanlarda ise ilgili şahıs adına yapılacaktır. Yeni durumda sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazilerin mülkiyetinin tekrar tapu sahibine intikali söz konusu değildir.

4- Orman sınırları dışına çıkartılan yerlerle ilgili işlemlerin kadastro komisyonlarınca Orman Genel Müdürlüğü ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına yazılı olarak bildirme zorunluluğu getirilmiştir.

5- Daha önce 2 nci madde uygulamalarına ait işlemlerin iptali için Danıştaya gidilirken, yeni düzenleme ile bu görev mahalli mahkemeye verilmiş ve yine hak düşürücü itiraz süresi 60 gün olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca husumetin kime tevcih edileceği de açıklanmıştır. Yani iptal davası kişiler tarafından açıldığı takdirde husumet Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğüne, Orman Genel Müdürlüğü ve Maliye birimlerince husumet, lehine hak doğmuş kişiler veya Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığına tevcih edilecektir.

6- Ayrıca maddenin son fıkrasında 2 nci maddenin nerelerde yapılamayacağı hususuna açıklık getirilmiştir. Buna göre, yanan orman sahalarında hiçbir suretle, muhafaza ormanı, milli park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlarda ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde ise niteliklerinin devamı süresince 2 nci madde uygulaması yapılmayacaktır.

2896 sayılı yasayla yapılan bu değişiklikler sonucu yeni bir yönetmelik hazırlanması gereği hasıl olmuştur. Bu yönetmelik hazırlanırken 1744 sayılı yasa uygulamasında görülen aksaklıklarda gözönüne alınmıştır.

Uygulama farklılıkları nedeniyle, orman kadastrosu ve 2/B madde uygulaması aynı yönetmelikte, 2/A madde uygulaması ise ayrı bir yönetmelikte toplanmıştır.

20 Mayıs 1984 gün ve 18406 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmeliğe göre 2/B madde uygulama esasları:

1- 2/B madde uygulaması idari bir tasarruftur. Bu tasarruf evvelce sınırlaması yapılmış yerlerde, 2896 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden önce 6831 sayılı Orman Yasasının 1744 sayılı kanunla değişik 2 nci madde uygulaması yapılmış yerlerde ve yeniden yapılacak orman kadastrusunda, orman kadastro komisyonlarınca uygulanır.

2/B madde uygulaması sınırlaması kesinleşmiş ormanlarda uygulanır. Ayrıca evvelce sınırlaması Devlet Ormanı olarak yapılmış fakat itiraz nedeniyle mahkemeye intikal etmiş yerlerde 2/B madde koşullarını taşıyan yerler, ilerde mahkemelerce verilecek kararlar mahfuz kalmak kaydıyla hazine adına orman sınırları dışına çıkarılır (Yön.Md.55).

2- 2/B maddesinin uygulanabilmesi için ön koşul 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğinin tam olarak kaybolmasıdır (Yön.Md.39).

Bilim ve fen bakımından orman niteliğinin tam olarak kaybolması "Hayat birliği ve bu birliğe dahil unsurları kaybolacak şekilde üzerindeki ağaç ve ağaçcık toplulukları kaldıran

ve toprağın müşir bitkiler, refakat florası, dip kütükleri ölü örtü ve toprağın bir metre derinliğine kadar olan kısmında kalın ve ince kök kalıntıları veya bunların çürümesinden hasıl olan içi humus veya gevşek mineral madde dolu kanallar bulunmayan ve çevre sorunları, ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönlerinden yeniden orman kurulmasında zorunluluk ve yarar olmayan yerler, bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş sayılır." denilmektedir. Bu madde bilim ve fen yönünden bazı bulgulara değindikten sonra "Orman-cılık faaliyetleri ve ekonomisi yönlerinden yeniden orman kurulmasında zorunluluk ve yarar olmayan yerler bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş sayılır." demekle yeniden orman yetiştirilmesi olanağı kalmamış yerlerin orman sınırları dışına çıkarılacağına değinmektedir. Bu şart öncelikle yoksa 2/B madde uygulaması yapılamaz.

31.12.1981 gününden önceki durumun belirtilmesinde:

a) Harita Genel Komutanlığı ve ilgili kamu kuruluşları tarafından yapılan 1/25.000 veya daha büyük ölçekli memleket haritaları ve bu haritaların yapımında kullanılan veya diğer kuruluşlarca çekilen hava fotoğrafları,

b) Tahdit ve kadastro harita ve tutanakları, amenajman planları ve bunlarla ilgili diğer belgeler,

c) Mahalli orman kuruluşlarının arşiv ve dosyalarındaki suç tutanakları, tutanak defterleri, dava takip defterleri, dava dosyaları ve mahkeme ilamları,

d) Şehir, kasaba ve köylere ait sınır, halihazır harita ve imar planları ve benzeri yazılı belgeler,

e) Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan kadastro ve tapulama işlemlerine ilişkin tapu kayıtları ve bu değerdeki diğer kayıtlar,

f) Özel idare vergi kayıtları,

g) Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca nüfus sayımları ile ilgili olarak yapılan yayınlar ve benzeri belgeler,

Gözönünde tutulur (Yön.Md.52).

3- 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden, su ve toprak rejimine zarar vermeyen, orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antepfıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tesbit edilen araziler ile şehir, kasaba, ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla, orman sınırları dışına çıkarılacaktır (Yön.Md.36).

Bu maddede geçen tanımlar:

Su ve toprak rejiminin bozulması: Bünyesinde taşkın, yağış

sonrası zararlı akışlar, su verimini azaltıcı etkenler, erozyon bulunan yerler ile ileride bu hallerde maruz kalacağı anlaşılan yerler, su rejimi,

Toprağın strüktür ve tekstürü bozulmuş, yetiştirme muhiti faktörlerinin yarattığı ortamda normal verim verebilecek derinliği kalmamış, ya da bu derinliği giderek azalan duruma gelmiş bulunan yerler, toprak rejimi, bozulmuş olan yerlerdir.

Orman bütünlüğünün bozulması: Ormanların sağladığı yarar ve hizmetleri veya bu yarar ve hizmetlerin görülmesi bakımından ormanlarda yapılacak bütün koruma, silvikültür ve amenajman planı uygulaması gibi teknik ve idari iş ve işlemleri kısmen de olsa engelleyen tarım ve hayvancılıkta kullanılan herçesit yerler ile yerleşim sahaları orman bütünlüğünü bozar.

Tarım arazisi: Üzerinde ekim, dikim, bakım, yetiştirme yapılarak veya doğrudan doğruya doğal faktörlerden yararlanılarak tarımsal, sinai ve hayvan yemi olarak bitkilerin üretimine elverişli olan veya islah edilmek suretiyle üretime elverişli hale getirilmiş bulunan araziye tarım arazisi denir.

Tarım arazisi olarak kullanılmalarında yarar bulunan yerler: Sürekli ürün alınan ve tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık(Antepfıstığı), çay bahçesi ve benzeri haline getirilmiş olan ve bu şekilde kullanılmaları orman haline dönüştürülmelerinden daha yararlı bulunan yerler tarım arazisi olarak kullanılmalarında yarar bulunan yerlerdir.

Çay bahçesi: Bir yerin çay bahçesi sayılabilmesi için, tarım arazisi haline dönüşmüş ve uygulama gününde dekarında 800 adet çay fidanı bulunması ve bu suretle çay bahçesi haline getirilmiş olması gereklidir.

Hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler: Hayvan yemi olacak bitkileri, su ve toprak kaynaklarını koruyabilecek şekilde sürekli ve doğal olarak yetiştiren ve bu şekilde kullanılmaları orman haline dönüştürülmelerinden daha yararlı bulunan ve otlak(mer'a) olarak tahsis edilmeleri mümkün olan yerler, hayvancılıkta kullanılmalarında yarar bulunan yerlerdir.

Otlak, yaylak, kışlak: Bir yerin otlak, yaylak ve kışlak, sayılabilmesi için hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan otlak, yaylak ve kışlak haline dönüştürülmüş olması, otlak ve yaylakların en az 20, kışlakların en az 10 hektar yüzölçümünde bulunması veya orman sınırı dışında olup bitişiğinde bulunan bu gibi yerlerle birlikte bu yüzölçümlerine ulaşacak büyüklükte olması ve hektarından en az 500 kg kuru ot elde edilebilmesi gereklidir.

Köy yerleşim alanı: Bir yerin köy toplu yerleşim alanı olarak orman sınırları dışına çıkarılabilmesi için 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş ve;

a) Aynı günden önce inşaa edilmek suretiyle kadim köy ve

köy kısımlarının, yerleşim alanlarının devamı haline gelmiş yerlerden bulunması,

b) Ev, ahır, samanlık, ambar, ayllu gibi yapı ve tesislerle özel iş yerlerini, kamusal bina ve tesisleri ihtiva eden arsa toplulukları ve bu toplulukların içinde veya kenarında yol, alan ve arsa haline dönüşmüş yerlerden olması, aynı günden önce inşa edilmiş ev veya hane sayısının (kamu binaları dahil) en az 50 veya nüfus sayısının 1980 nüfus sayımına göre en az 50 olması şarttır.

Kasaba ve şehir yerleşim alanları: Bir yerin kasaba ve şehir toplu yerleşim alanı olarak orman sınırları dışına çıkarılabilmesi için 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş ve aynı günden önce inşa edilen yapı ve tesisleri ihtiva eden birbirine bitişik arsa toplulukları ve bu toplulukların içinde veya kenarında yol ve müştereken kullanılan alan halini almış yerlerden olması ve aynı günden önce kurulmuş belediye sınırları içine girmiş bulunması gereklidir.

4- 2/B madde hükümleri yanan orman sahalarında hiçbir surette, muhafaza ormanlarında, milli parklarda, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanlarında izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlarda, orman olarak istimlak edilen ve orman rejimi içine alınan yerlerde ise niteliklerinin devamı süresince uygulanmaz (Yön.Md.36).

5- Komisyonlarca, orman niteliğini 31.12.1981 gününden önce tam olarak kaybederek tarım arazisi, otlak, yaylak, kışlak, yerleşim alanları haline dönüşmüş yerlerin, bu durumlarını uygulama gününe kadar devam ettirmiş olması aranacaktır. Bu maddeye yürürlükten kaldırılan tüzükte olmayan son bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkra "yukarıda belirtilen yerlerin kendi aralarında husule gelebilecek dönüşümler devamlılık şartını boz - maz." şeklindedir (Yön.Md.37).

6- Orman sınırları dışına çıkarılan yer Devlet Ormanı ise hazine adına, tüzel kişiliğe sahip kamu kuruluşuna ait orman ise bu kuruluşlar adına, özel orman ise sahipleri adına tapuya tescil edilmek üzere orman sınırları dışına çıkarılır (Yön.Md.36).

7- Kamu kurumlarına ait ormanlarla özel ormanlar, sahipleri tarafından istenildiği ve giderleri karşılandığı takdirde komisyonlarca 2/B madde uygulaması yönünden incelemeye tabi tutulurlar. Bu uygulama Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının onayı ile kesinleşir. Çıkarılan yerler orman sahiplerine intikal eder (Yön.Md.56).

8- Orman kadastro komisyonları orman kadastrosu ve 2/B madde uygulaması yapmak amacıyla görev aldıkları köy ve belde-lerde öncelikle sınırlama işini yaparlar. Komisyonlar bu çalışmalarını esnasında ormanların önce dış, sonra iç sınırını belirlerler ve bu sınırlar içinde kalan alanların orman olduğunu tutanakları ile tesbit ederler.

Bunu müteakip tesbit edilen bu sınırlar içinde 6831 sayılı orman kanununun 2/B maddesi kapsamına giren yerlerin olup olmadığı araştırılır. Bu tip yerlerin varlığı görüldüğünde uygulamaya geçilerek belde veya köy tutanak defterinin sırası gelmiş sayfasına, kanunun 2/B maddesi gereğince yapılan işlemleri belirten tutanakları 2/B madde tutanakları başlığı altında sıra numaraları devam ettirilerek yazılır(Yön.Md.69).

2/B Madde Tutanaklarında:

a) Bu yerlerin hangi il, ilçe, köy, mevkii ve Devlet Orman İşletme Müdürlüğü ve Orman Bölge Şefliğinin sınırları içinde kaldığını,

b) Orman sınırları dışına çıkarılma maksadını,

c) Bilim ve fen yönünden orman niteliklerini 31.12.1981 gününden önce tam olarak kaybettiklerini ve tarım alanı veya mera, otlak, yaylak, kışlak haline dönüşümlerinin bu tarihten önce vukua geldiğini,

d) Şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerler üzerinde olduğunu,

e) Tarla, bağ, bahçe, meyvalık, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık(Antepfıstığı) gibi tarım alanlarının veya mera(otlak) yaylak ve kışlakların bugünkü halleri ile su ve toprak rejimine zarar vermediklerini, orman bütünlüğünü bozmadıklarını,

f) Orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin ormana bitişik sınırlarında kalan kısımlarının halen ve fiilen kimlerin işgali altında bulunduğunu,

g) Hangi hava fotoğrafı ve haritada yer aldığını, hangi poligon noktaları ile çevrildiğini,

Belirtilecek şekilde düzenlenir(Yön.Md.54).

Orman kadastro komisyonları daha önce sınırlaması yapılmış köy ve beldelere 2/B madde uygulaması yapmak amacıyla girdiklerinde ise eskiden yapılmış orman tahdit veya kadastro sınırını arazide ellerindeki belgelerden istifade etmek suretiyle belirlemeye çalışacaklardır.

Arazide kaba olarak belirlenen bu sınırlar içinde 2/B madde uygulamasına konu olabilecek yerler saptanırsa buraya münhasır olmak üzere eski orman sınır noktalarını ve bağlantı noktalarını aplike edecektir.

Yönetmeliğimize göre eski sınırlamaya ait bütün noktaların aplikesi ancak bazı durumlarda merkezin iznine bağlanmıştır(Yön.Md.9).

9) 2/B madde uygulamasında komisyonların çalışma birimi köy veya beldedir. Köy ve belde 2/B madde uygulaması orman kadastrosu ile birlikte uygulanacaksa önce orman kadastrosu

yapılacak daha sonra 2/B uygulamasına girilecektir (Yön.Md.18,53).

10) İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Bu nedenle 2/B madde uygulamalarına razı olmayan tarafların idarenin komisyonlar vasıtasıyla almış olduğu kararları yargı denetiminden geçirmeleri mümkündür. Taraflar askı veya bildirim tarihinden itibaren 60 gün içinde görevli ve yetkili mahalli mahkemelere dava açabileceklerdir.

a) Vatandaşın dava hakkı

İlk defa yapılan orman kadastrosu sırasında bir yer orman kadastro komisyonlarınca önce orman sınırları içine alınmış, bilahare hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmışsa, bu yer için kişinin, "Bu yer orman sayılan yerlerden değildir. Devlet ormanı olarak kabul edilip, hazine adına orman sınırları dışına 6831 sayılı orman kanununun 2/B maddesine istinaden çıkarılması mülkiyet hakkımı zedelemiştir." iddiasıyla kadastroya itiraz davasını Orman Genel Müdürlüğü aleyhine açması gerektir. Davadaki iddiası subuta erer ve bu yerin aslında orman sayılmayan bir yer olmasına rağmen orman sınırları içine alındığı anlaşılırsa mahkeme sınırlamanın ona göre düzeltilmesine karar vereceğinden, kadastro komisyonunun hazine adına çıkarma tasarrufuda hükümsüz kalacaktır.

Vatandaşın orman sınırları dışına çıkarılmayan bir yer için "Burası Devlet Ormanıdır. 2/B madde koşulları mevcuttur. Hazine adına veya adıma çıkarılmalıdır." iddiasıyla tasarrufun iptalini görevli mahkemeden istemesi düşünülemez.

b) Köy tüzel kişiliğinin dava hakkı

İlk defa yapılan orman kadastrosu sırasında köy tüzel kişiliğinin hak iddiasında bulunduğu tarım alanları veya hayvancılıkta kullanılan otlak, kışlak ve yaylak gibi yerler için Köy Tüzel Kişiliğini temsilen muhtarın (a) şikkında olduğu gibi Orman Genel Müdürlüğü aleyhine itiraz davası açabilecektir.

c) Orman Genel Müdürlüğü adına Orman İşletme Müdürlüğünün dava hakkı

ca) Sınırlaması evvelce yapılarak kesinleşmiş ormanlarda bir yer, maddedeki koşulların bulunmamasına rağmen hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmışsa Orman İşletme Müdürlüğü Orman kadastro komisyonunun tasarrufunun iptali için bildirim ve askı tarihinden itibaren 60 günlük süre içinde komisyonun bağlı bulunduğu Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı ve lehine orman sınırları dışına çıkarılan hazine aleyhine yetkili ve görevli mahalli mahkemede iptal davası açabilir.

Bu dava sınırlamanın düzeltilmesi davası değil, orman kadastro komisyonunun yasaya uymayan orman sınırları dışına çıkarma idari işleminin iptali davasıdır.

cb) Sınırlaması ilk defa yapılacak ormanlarda bir yer,

komisyonca önce orman sınırları içine alınmış, bilahare hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmış ise bu işleme rıza göstermeyen Orman İşletme Müdürlüğü 2/B maddesindeki koşulların bulunmadığını iddia ederek yine yetkili ve görevli mahkemede 60 günlük süre içinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ve hazine aleyhine tasarrufun iptali davası açabilir.

Hazine adına çıkarılan yer Orman Genel Müdürlüğü'nün tapulu yeri veya mahkeme kararı ile orman olduğu belirlenmiş yeri ise ve bu yerler, 2/B madde koşullarını da taşıyorsa yine Orman İşletme Müdürlüğü, Tüzel kişiliği olan Orman Genel Müdürlüğü adına Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ve hazine aleyhine tasarrufun iptali davası açabilir.

2896 sayılı Orman Yasasına göre, orman niteliğini kaybeden 22.394 hektar ormanın orman sınırları dışına çıkartılmıştır (Tablo 3).

2/A Madde Uygulaması

Bilindiği üzere 2/B madde uygulaması 31.12.1981 öncesinde orman olma niteliğini tam olarak kaybetmiş, kullanma şekli değişerek tarım alanı, hayvancılıkta kullanılan arazi ve yerleşim yeri haline dönüşmüş yerlerde, maddedeki diğer koşullarında bulunması halinde uygulanır.

2/A madde uygulaması ile devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerde uygulanacaktır.

Bu duruma göre orman sınırları dışına çıkarılacak yer öncelikle fiilen veya hukuken orman olacak, 2/B madde kapsamına da girmeyecek, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyecek, tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olacak, yerleştirilecek orman içi köy bulunacak ve bu orman sınırları dışına çıkartma görevini de orman kadaastro komisyonları yapacak ve ayrıca yasaya göre orman sınırları dışına çıkartma iş ve işlemleri yönetmelikle düzenlenecektir.

8 Ekim 1984 gün ve 18539 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2 nci Maddesinin (A) Fıkrasına Göre Orman Sınırları Dışına Çıkartılacak Yerler Hakkında Yönetmelik'in 2/A madde uygulaması ana hatları ile aşağıdaki şekildedir.

1- 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2/A maddesinin uygulanması, yine aynı kanunun 7 nci maddesine göre kurulmuş mevcut orman kadaastro komisyonları arasından Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının onayı ile tesbit edilecek komisyonlara görev olarak verilmiştir (Yön.Md.7,8).

Bu görev Orman Kadaastro Komisyonlarına evvelce sınırlanması ve 2/B madde uygulaması yapılmış ormanlarda tek başına

verilebileceği gibi sınırlaması yapılmamış yerlerde Orman Kadastrosu 2/B madde uygulaması ile birlikte verilebilir. Bu takdirde önce orman kadastrosu ve 2/B daha sonra da 2/A uygulaması birbirini takip edecek şekilde yapılır.

2- 2/A madde uygulaması ile görevlendirilecek komisyonun çalışma alanı ilçedir(Yön.Md.9)

3- 2/A madde hükümleri:

a) Yanan orman sahalarında hiçbir surette,

b) Muhafaza ormanı, milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, doğal sitalanı, Turizm Teşvik Kanunu hükümlerine göre tesbit edilen "Turizm alanlarında", Orman kanunu hükümlerine göre verilmiş izin, muvafakat ve irtifak hakkı tesis edilen sahalarda, Orman Kanununun 3 üncü maddesi ile orman rejimi içine alınan sahalarda ve ağaçlandırma sahalarda, bu niteliklerin devamı süresince,

Orman sınırları dışına çıkarma işlemi yapılamaz(Yön.Md.6).

4- Orman Kadastro Komisyonlarının görevlendirilmesinde Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının ilgili birimlerinin çalışmaları sonucu saptanan çalışma alanlarına öncelik verilir (Yön.Md.10).

5- 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinin uygulamasının daha önce ilan edilen yerlerde aynı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre, daha önce ilan edilmediği yerlerde ise Orman Kanununun 8 inci maddesi hükümlerine göre yapılacak ilanlarla çalışmaya başlanır(Yön.Md.11).

6- 2/A madde uygulamasında her ilçe için ayrı bir tutanak defteri tutulur. İlçe tutanak defterindeki köy veya belde ile ilgili çalışmalar, köy veya belde ismi büyük harflerle yazılmak ve altı çizilmek suretiyle ayrılır.

İlçedeki 2/A madde uygulamaları nihayete ererek kativet kesbettikten sonra, ilçe tutanak defterindeki köy veya beldelerdeki çalışmalarla ilgili tutanaklar ait olduğu köy veya beldenin orman kadastrosu ve 2/B madde uygulamasına ilişkin tutanak defterinin sırası gelmiş sayfasına görevli komisyon başkanlığınca veya merkezce aynen aktarılır(Yön.Md.14).

7- 2/A madde uygulamaları tutanakla tevsik edilir. Bu tutanaklarda:

a) Uygulama yerlerinin hangi il, ilçe, köy veya belde mevkii, orman, Devlet Orman İşletme Müdürlüğü ve Orman Bölge Şefliği sınırları içinde kaldığı,

b) Uygulamaya katılan başkan ve üyelerinin ad ve soyadları,

c) Uygulama alanındaki ormanların işletme şekli, ihtiva ettikleri ağaç türleri, kapalılığı ve yaş durumu,

d) Orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin orman içi

köyler halkının yerleştirilmesi maksadıyla çıkarıldığı,

e) Orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmediği, aksine tarım alanına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğunu belirten gerekçeleri,

f) Kullanılan hava fotoğraflarının kolon, film, fotoğraf numaraları, haritaların pafta adı, kullanılan ölçü aletinin cinsi ile bunları kullanan elemanların isimleri,

g) Sınır numaralarının cinsi, yerleri, sınır hattının gidiş yönü ve şekli, sınırdaki bulunan taşınmaz malların sahipleri bu malların cinsi, mülkiyet ile varsa diğer aynı hakları evvelce sınırlaması yapılmış ormanların yapılmakta olan bu işle ortak sınırları bulunması halinde bu tesbite aynen yapıldığı, hususlarını belirten detaylı bilgiler bulunur (Yön.Md.16).

8- 2/A madde uygulamasına konu orman birden fazla köy ve belde kalmadığı takdirde, çalışma her köy ve belde için o köy ve beldeye ait bilirkişi ve köy üyesi ile yürütülür (Yön.Md.18).

9- Orman sınırları dışına 2/A madde uygulaması ile çıkarılan parseller Orman Kadastro Teknik İzahnamesi esasları dahilinde orijinal orman kadastro haritalarına işlenir (Yön.Md.19).

10- Bu yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde hazırlanarak Bakanlıkça onaylanan tutanak suretleri ve haritaların birer örneği komisyon başkanlığınca ilgili ilçe ile uygulama yapılan köy veya beldenin uygun yerlerine asılmak suretiyle ilan olunur.

2/A madde uygulamasında uygulama alanı bulunmadığı tespit edilen köy ve beldelelerde ise sadece işi bitirme tutanağı ilan olunur.

Askı ilanının yapıldığı tarih beldelelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri belgelerle tevsik olunur. Bu belgeler komisyon dosyasında saklanır.

Bu işlemler, ayrıca komisyonlarca Orman Genel Müdürlüğü ile Maliye ve Gümrük Bakanlığının mahalli birimlerine aynı gün yazılı olarak bildirilir (Yön.Md.22).

11- Bildirim ve ilandan itibaren altmış gün içinde taşınmazın bulunduğu yer adliye mahkemesine Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı aleyhine iptal davası açılabilir (Yön.Md.22).

12- Komisyonlarca yapılacak sonuçlanmalar;

a) İlçe, belde ve köy hudutları içindeki ormanlarda 2/A madde uygulamasının bitirildiği,

b) Uygulamaya itirazları olanların ve tutanak müdarecatına razı olmayanların askı tarihinden itibaren 60 gün içinde taşınmazın bulunduğu yerin adliye mahkemesinde, Tarım Orman

ve Köyişleri Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğünü de hasım göstererek uygulamanın iptali davası açabilecekleri,

c) Orman Genel Müdürlüğünce ise Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı aleyhine yine taşınmazın bulunduğu yerin adliye mahkemesinde ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde uygulamanın iptali davası açabileceği,

d) Komisyonlarca yapılan 2/A madde uygulamalarına 60 günlük itiraz süresi içinde dava açılmaz ise bu kararların aynen kesinleşeceği,

e) 2/A madde uygulamasına ait ilanların ilgililere şahsen yapılan tebliğ hükmünde olduğu, belirtilir(Yön.Md.22).

13- 2/A madde uygulamasının bitirildiği ve ilan yapıldığı, ilandan sonra engeç 15 gün içinde ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne ve Orman Genel Müdürlüğüne bildirilir(Yön.Md.23).

14- Devlet ormanlarından orman sınırları dışına çıkarılan yerler, 2924 sayılı Kanun gereğince hazine adına tapuya tescil edilirler(Yön.Md.24).

15- Bu yönetmelikte yer almayan teknik, mali ve idari işler "6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastrosu ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulaması Hakkındaki Yönetmelik" ve Orman Kadastrosu Teknik İzahnamesi esasları dahilinde çözümleneceği belirtilmiştir(Yön.Md.25).

6831 Sayılı Orman Yasası'nın 2 nci maddesi 1986 yılında yürürlüğe giren, 3302 sayılı yasayla bir kez daha değiştirilmiştir.3302 sayılı yasada 2 nci madde;

Madde 2- Orman Sayılan yerlerden:

A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler,

B) 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden, tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık(Antepfıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tesbit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları,

Orman sınırları dışına çıkartılır.

Orman sınırları dışına çıkartılan bu yerler Devlete ait ise hazine adına, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına orman sınırları dışına çıkartılır. Uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tashih ve tescil işlemi yapılır.

Bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir suretle daraltma yapılamaz.

Bu madde hükümleri, muhafaza ormanı, milli park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerin devamı süresince, yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz; şeklindedir.

Yapılan önemli değişiklikler şunlardır:

1- 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerin orman sınırları dışına çıkartılırken aranan "Su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama" şartı 2/B maddesinden çıkartılmıştır.

2- Orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerin tarım alanlarına dönüştürülebilmesi söz konusu olmaktadır.

6831 sayılı kanunda 3302 sayılı kanunla yapılan değişiklikten 11 ay sonra tekrar "6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında 3373 Sayılı Kanunla" 2 nci maddeyi ilgilendiren bazı düzenlemeler yapılmıştır.

"6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı kanunun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanmaya kadar ecrimisil alınmaz." şeklindedir.

3302 ve 3373 sayılı Orman Yasalarının yürürlükte bulunduğu süre içinde ve 31.12.1990 tarihi itibarıyla, orman niteliğini kaybetmiş 88.272 hektar alanın orman sınırları dışına çıkartma işlemleri yapılmıştır (Tablo 3).

3373 Sayılı Orman Yasası na göre; 1989 yılında Samsun İli, Vezirköprü İlçesi, Çeltek Köyü'nde 72.8950 hektar, yine aynı yasaya göre, 1990 yılında Tokat İli, Erbaa İlçesi, Kaleköy de 30.8500 hektar alanda 2/A madde uygulaması yapılarak toplam 103.7450 hektar alan orman sınırları dışına çıkartılmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. 2/A Maddesi ile Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Miktarları Gösterir Tablo

Kanun Adı	Uygulama Yılı	Uygulama Yeri	Orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin miktarı (Ha)
3373	1989	Samsun-Vezirköprü/Çeltek Köyü	72.8950
3373	1990	Tokat-Erbaa/Kaleköy	30.8500
TOPLAM			103.7450

1982 tarihli Anayasanın 169 uncu maddesine göre "Ormanların mülkiyeti ve gözetimi Devlete aittir. Devlet Ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet Ormanları Kanuna göre Devletce yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zaman aşımı ile mülk edilemez. Kamu yararı dışında irtifak hakkına konu edilemez."

Ormanlara ilişkin en üst düzenleme kurallarını içeren Anayasada Devlet ormanlarının korunma ve daraltılmamaları, güvence altına alınmıştır. Ancak yine Anayasada belli koşulları taşıyan yerlerin orman sınırları dışına çıkarılabileceği de belirtilerek bu daraltmama hususuna iki istisna getirilmiş ve bu istisnalar dışında orman sınırında daraltma yapılamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

Anayasanın 170 inci maddesine göre ise, orman sınırları dışına çıkarmaya ve bu yerlerin değerlendirilmesine ilişkin şekil, şart ve esasların düzenlenmesi Kanuna bırakıldığından; Anayasa'da belirtilen ilkeler doğrultusunda orman sınırları dışına çıkarılmaya ilişkin şekil, şart ve esaslar 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinde düzenlenmiş, orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin değerlendirilmesine ilişkin hükümlere ise 2924 Sayılı Kanun'da yer verilmiştir.

3.2.1. Günümüzde 2 nci Madde Uygulaması (Orman sınırları dışına çıkarma)

A) Hukuki Yönden

Orman niteliğini yitiren yerlerin, bundan önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi, orman sınırları dışına çıkarılmasına ilişkin ilk hüküm Anayasa'daki değişikliğe paralel olarak 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesini değiştiren ve 20.6.1973 tarihinde yürürlüğe giren 1744 sayılı Kanun ile getirilmiştir. Bilahare 23.9.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2896 sayılı Kanun ve 5.6.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3302 sayılı Kanunlarda da orman sınırları dışına çıkarmaya ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bugün için orman sınırları dışına çıkarmayı düzenleyen 6831 sayılı Kanunun 3302 sayılı kanunla değişik 2 nci maddesine göre;

"A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tesbit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tesbit edilen yerler,

B) 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla,bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antepfıstığı, çamfıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tesbit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının",

Orman sınırları dışına çıkarılacağı hükme bağlanmıştır.

B) Uygulama

1) Devlet Ormanlarında

Orman sınırları dışına çıkarma işlemi başta Anayasa olmak üzere 6831 ve 2924 sayılı Kanunların amacına uygun olarak özellikle Devlet ormanlarında uygulanacaktır.

a) Hazine Adına Çıkarma

Orman kanununun 1 inci madde uygulaması ile Orman Kadastro Komisyonlarınınca orman sınırları içerisine alınması ve kesinleşmiş yerlerdeki tapulu ve tapusuz taşınmazlar Devletin mülkü olacağından ve orman kadastro sunun kesinleşmesinden önce alınmış olan tapular hukuki geçerliliklerini yitireceğinden, mülkiyeti artık Devlete (Hazineye) ait olan bu yerde orman sınırları dışına çıkarma işlemi ancak Hazine adına mümkün olacaktır. Nitekim bu husus hem Anayasada, hemde 6831 ve 2924 sayılı kanunlarda açıkça belirtilmiştir.

2 nci maddenin (B) bendine eklenen fıkra ile (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılan yerleri kullananlardan hazinece alınmakta olan ecrimisilin alınmayacağı hükmü getirilmiştir. Hükme göre (B) bendi ise orman sınırları dışına çıkarılıp 2924 sayılı kanunun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığında satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanuncaya kadar ecrimisil alınmaz.

1744 sayılı kanunda, bilim ve fen bakımından orman niteliğini yitirmiş yerlerin orman sınırları dışına çıkarılacağı belirtilmiş ancak, orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin kimin adına orman sınırı dışına çıkarılacağına veya tescil edileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından, bu uygulama döneminde ihtilafların genellikle 1744 sayılı kanun ile değişik 2 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazi ise, mülkiyetinin tekrar tapu sahibine intikal edeceği hükmü nedeniyle ortaya çıkmaktaydı. 3302 sayılı kanunla artık Devlet ormanlarında şahıslar adına çıkarma mümkün olamayacağı gibi, kanunda orman sınırları dışına çıkarılan bu yerler Devlete ait ise, Hazine adına, kamu kuruluşlarına ait ise kamu kuruluşları adına, özel orman ise, sahibi adına orman sınırları dışına çıkarılacağı ve uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tashih ve tescil işlemlerinin yapılacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle de Devlet ormanlarında orman sınırları dışına çıkarılma işleminin yalnızca Hazine adına olabileceğinde herhangi bir tereddüt kalmamıştır.

b) Uygulanmayacak Yerler

Yasada 2 nci maddeye ilişkin hükümlerin muhafaza ormanı, Milli Park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda ve Yasanın 3 üncü maddesi ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerin devamı süresince, yanan

orman sahalarında ise, hiçbir şekilde uygulanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Yasada 2 nci madde uygulamasına birisi geçici (Muhafaza ormanı, izin ve irtifak sahası, Milli Park, Orman rejimine alınmış saha) diğeri sürekli (orman yangını) olmak üzere iki istisna getirilmiş bulunduğundan, aksine uygulama yapılması mümkün olamayacaktır.

C- Evvelce 2 nci Madde Uygulaması Yapılmış Olan Yerlerde;
1744 Sayılı Kanun Uygulaması Yapılmış Olan Yerlerde.

Evvelce 1744 sayılı yasa ile değişik 2 nci madde uygulaması yapılmış yere ilişkin komisyon kararında taşınmazın bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam yitirmediği veya tarım alanları ve otlak, yaylak, kışlak veya şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarına dönüştürülmemiş olması nedeniyle orman sınırı dışına çıkarılamayacağı belirtilmiş ve karar bu şekliyle kesinleşmişse; bu gibi yerlerde 2896 sayılı kanun ile değişik 2/B maddesi uygulaması yapılabilir olacaktır.

1961 yılında orman niteliğini muhafaza ediyor bile olsa bu niteliğin 1961 yılı ile 1981 yılı arasında yitirilmesi ve taşınmazın bu tarihten sonra tarım alanı veya otlak, yaylak, kışlak veya yerleşim yerine dönüşmesi mümkündür. Bu nedenle 1961 yılı öncesi incelemesine dayanan karar, ister itiraz edilmediğinden, isterse Danıştay'ca iptal edilmek suretiyle kesinleşmiş olsun, yeni bir uygulama yönünden bağlayıcı olmayacaktır.

Ancak, Komisyon kararında taşınmazın su ve toprak rejimine zarar verdiği ve/veya orman bütünlüğünü bozduğu gerekçesiyle komisyon kararının iptaline karar verilmişse orman bütünlüğünü bozma ve toprak rejimine zarar verme hususu ortadan kalkmayacağından, bu gerekçeyle karar verilmiş yerlerde 2/B maddesi uygulaması mümkün olamayacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

2986 Sayılı Kanun Uygulaması Yapılmış Olan Yerlerde;
2/B Uygulaması

2896 Sayılı kanun ile 3302 sayılı kanunda 31.12.1981 tarihi itibarıyla bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş olan yerlerin orman sınırları dışına çıkarılacağı öngörüldüğünden, evvelce 2896 sayılı Kanunun 2/B madde uygulaması yapılmış olan yerlerde 3302 sayılı kanun ile değişik 2/B maddesi uygulaması yapılması mümkün olamayacaktır. Her ne kadar 2896 sayılı yasada yer alan ve taşınmazın orman sınırları dışına çıkarılabilmesi için 31.12.1981 tarihi itibarıyla orman niteliğini yitirmiş olmasından başka su ve toprak rejimine zarar vermeme ve orman bütünlüğünü bozmama ölçülerine 3302 sayılı kanunda yer verilmemişse de, o tarihteki mevzuata göre orman niteliğini yitirmeyen yer olan ve teknik olarak orman sınırları dışına çıkarılmaları sakıncalı olan bu yerlerde

yeniden 3302 sayılı yasaya göre inceleme yapılması mümkün olamayacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

2/A Uygulaması

Orman Kanununun 2896 Sayılı Kanunla değişik 2/A maddesinde orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu maksatla değerlendirilmesi amacıyla orman sınırları dışına çıkacağı hükme bağlanmış iken, 3302 Sayılı Kanunla getirilen değişiklikle bu hükme "Halen orman rejimi içerisinde bulunan funda ve mikalıklarle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tesbit edilen yerlerinde orman sınırı dışına çıkarılacağı" hükmü de ilave edilmiştir. Bu durumda evvelce 2/A uygulaması yapılmış olan yerlerde yeni mevzuatla getirilen bu ilave hüküm gereğince yeni bir inceleme yapılması mümkün olabilecektir. Ancak Kanunun 2 nci fıkrası j bendine göre orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan makilikler orman sayıldıklarında 2/A maddesine göre orman sayılan ve orman ve toprak muhafaza karakteri taşıyan bu makilik ve fundalıkların tarım alanına dönüştürülmesinde teknik olarak bir yarar olamayacaktır. Bu gibi yerlerin tarım alanına dönüştürülmesi o yerin orman ve toprak muhafaza karakterini ortadan kaldıracığından "Yarar" ölçüsünün değerlendirilmesinde Kanunun 1/j maddesi ile 2/A maddesi arasında bir çelişkinin doğacağı muhakkaktır.

Bir yerin orman ve toprak muhafaza karakterinin ortadan kaldırılarak tarım alanına dönüşmesi 2/A maddesinin amacına uygun bir yarar sağlamayacağı gibi uygulaması da mümkün olamayacaktır.

d- Orman Sınırı Kesinleşmiş Olan Yerlerde 2 nci Madde Uygulaması

Bir yerde Orman Yasası'nın 1 inci maddesinin orman tanımına göre nerelerin orman sayılan yerlerden olduğu hususunun açıklığa kavuşmadan, o yerde 2 nci madde uygulamasının yapılabilmesi mümkün değildir. Öncelikle orman sınırının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu nedendir ki Orman Kadastro Komisyonlarınca evvelce orman sınırlaması yapılmış ve kesinleşmiş yerlerde eski orman sınırı aplike edilmekte ve daha sonra 2 nci madde koşullarını taşıyan yerler var ise, 1 inci ve 2 nci madde uygulaması birlikte yapılmakta, yani önce orman sınırı belirlenmekte, sonra da 2 nci madde uygulaması yapılmaktadır.

Kuşkusuz bir yerde 1 inci ve 2 nci madde işlemlerinin birlikte yapılması bu uygulamalara karşı açılacak davalarda bir talep kargaşası yaratmakta ve itirazın orman sınırlamasına mı yoksa 2 nci madde uygulamasına karşı mı yapıldığı dava dilekçelerinde de belirlenemediğinden mahkemeleri, talebin ne olduğu konusunun tesbiti gibi güç bir incelemeyle başbaşa bırakılmıştır.

Bu durum ise, davaların uzamasına neden olmaktadır. Ancak Orman Kadastro Komisyonlarının iş ve çalışma düzenine göre çalışması yapılan yere 1 inci madde uygulaması kesinleştikten sonra tekrar dönülmesi çok güç ve masraflı olacağından, ilk kez uygulaması yapılan yerlerde 1 inci ve 2 nci madde uygulamasının birlikte yapılması bir zorunluluk olarak ortaya çıkacaktır. Yine de bir yerin orman niteliğini yitiren yer olup olmadığı- nin incelenememesi, öncelikle o yerin orman sayılan yerlerden olup olmadığı- nın belirlenmesini gerektirdiğinden 2 nci maddeye ilişkin itirazı inceleyen mahkemenin 1 nci maddede uygulanması- na ilişkin davanın sonucunu beklemesi gerekecektir.

e- Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerde Zilyetlik
1744 Sayılı Kanun Yönünden:

Anayasanın 169 uncu maddesi gereğince Devlet ormanları zilyetlikle mülk edinilemeyeceğinden Medeni Kanunun 639 uncu Maddesinin ormanlar yönünden uygulanması olanağı yoktur.

Medeni Kanunun 639 uncu maddesi ancak ormanlık sahaların orman niteliğini yitirmesi nedeniyle, orman sınırları dışına çıkarılması halinde mümkün olacağından, zilyetliğin başlangıç tarihi, taşınmazın orman sınırları dışına çıkarılma tarihidir. Bu nedenle Medeni Kanunun 639 uncu maddesi gereğince açılacak bir tescil davasında "Zilyetlikte iktisap için kanunda öngörülen koşullar üzerinde durulması sınırlama dışına çıkarılma tarihi ile, dava tarihi arasında geçen sürenin iktisap zaman aşımına ulaşmış olup olmadığı- nın gözönünde tutulması gerekecektir(1).

2896 ve 3302 Sayılı Kanunlara Göre Uygulama Yapılan
Yerlerde

2924 Sayılı Kanun gereğince Hazine adına orman sınırları dışına çıkan yerler orman köylerinin nakledilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi için Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile Belediyelere geçeceğinden ve bu kuruluşlar tarafından köylerin nakli veya tasarruf edenlere satışı gerekeceğinden, artık orman sınırı dışına çıkan bu yerlerde Medeni Kanunun 639 uncu maddesinin uygulanması olanağı olmayacaktır. Çünkü, 2924 sayılı Kanun Medeni Kanuna nazaran Özel Kanun durumunda olduğundan hak sahibinin 2924 sayılı kanunda belirtilen esaslara göre belirlenmesi gerekecektir.

(1) Y.8.HD.8.4.1985 T.85/4085,E:85/3955 K. Yargıtay Kararları Dergisi, C.XI 5.8.1985 Shf.:1181 v.d. Yine Yargıtayca bu konuda verilen başka bir kararda Orman Kanununun 1744 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesi hükmünce orman sınırları dışına çıkarılmış olmasının daha önce orman olma niteliğini etkilemeyeceği ve orman sınırı dışına çıkarılmadan önceki ihya işleminin zilyet yararına hukuki sonuç doğurmayacağı belirtilmiştir. Yargıtay Kararları Dergisi C.IX 5.9.1983,Shf:361.

2- Özel Ormanlarda ve Kamu Kuruluşlarına Ait Ormanlarda:

6831 Sayılı Orman Kanununun 7 nci maddesinde özel ormanların kadastrosunda Orman Kadastro Komisyonlarınca yapılması zorunluğu getirilmiştir. Çünkü, kanun koyucu, ister Devlet ormanı olsun isterse özel orman olsun ormanların sınırının kamu menfaati yönünden biran önce tesbitini öngörmüştür. 2 nci madde uygulaması yönünden Kanun da herhangi bir zorunluk getirilmemiştir. Özel ormanların ve kamu kuruluşlarına ait ormanların orman niteliğini yitirmesi nedeniyle orman sınırları dışına çıkarılmasındaki menfaat, doğrudan ilgili kamu tüzel kişisine ve özel orman sahibine aittir ve bu nedenle de elde edecekleri menfaata ilişkin masraflara da kendilerinin katlanması gerekir.

Bu nedenle 1 inci madde uygulamasından farklı olarak özel ormanlarda ve kamu kuruluşlarına ait ormanlarda ancak sahiplerince talep edildiği ve gerekli masraf yatırıldığı takdirde orman sınırları dışına çıkarılma işlemi yapılması mümkün olacaktır. Doğallıkla bu uygulama münferit taleplerin karşılanarak her talep edilen yerde 2 nci madde uygulaması yapılması şeklinde değil, Devlet ormanlarına ilişkin iş ve çalışma programı dahilinde yapılması mümkün olmalıdır.

3.3. 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun Uygulaması

6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkarılan yerlere orman içi köyler halkının nakli ve bu gibi yerlerin değerlendirilmesine ilişkin esaslar "Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Hakkında" 2924 Sayılı Kanun ile düzenlenmiştir.

2924 Sayılı yasanın uygulama esasları ise, 6.1.1986 tarih ve 18980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, "Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik" te belirtilmiştir.

6831 Sayılı Orman Yasası 2896 Sayılı Yasayla değişik 2 nci maddesinde orman sınırları dışına çıkarılacak bu yerlere kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirileceği veya bu amaçla değerlendirileceği hükme bağlanmıştı. 2 nci madde, 3302 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle "öncelikle" ibaresi maddenin başına eklenmiş, bu suretle de 2/A maddesi ile orman sınırları dışına çıkan yerlerin değerlendirilmesine ilişkin kapsam genişletilmiştir.

Anayasanın 170 inci maddesinde amaç, orman sınırları dışına çıkarılacak yerlere orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi şeklinde belirlenmiştir. 3302 sayılı kanundaki öncelikle ibaresinden bu yerlerin orman köylülerinin nakli amacı dışında da değerlendirilebileceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Anayasada orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin hangi amaçla değerlendirilmesinin sınırlı olarak belirtilmesi 3302 sayılı Kanuna eklenmiş olan öncelikle ibaresinin Anayasanın

belirttiği bu amacı aştığı kuşkusuzdur. Anayasanın amacını aşan bir hususun uygulama imkanı da olamayacağından, 2/A maddesi uygulaması ile orman sınırları dışına çıkacak yerlerin yalnızca orman köylerinin nakli veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla kullanılabilmesi mümkün olacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

Devlet ormanlarından orman sınırları dışına çıkarılan yerler, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının talebi üzerine Tapu Sicil Muhafızlıklarınca Hazine adına tescil edilecektir. 2924 Sayılı Yasanın değişikliğe uğramadan önceki şekliyle 3 üncü maddesi gereğince de Hazine adına tescil edilen bu yerlerden Belediye ve Mücavir alan sınırları dışındaki köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları ile diğer yerler Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı emrine, Belediye ve Mücavir alan sınırları dahilindeki şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları ise, belediyelerin mülkiyetine bedelsiz geçmiş sayılacaktır.

7 Eylül 1991 tarih ve 20984 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, "2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında"ki 3763 sayılı Kanunla, 2924 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) ve (b) bentleri yürürlükten kaldırılmış, birinci fıkrası ise şu şekilde değiştirilmiştir. "Orman Kadastro Komisyonlarınca orman sınırı dışına çıkarılan yerler, Orman Bakanlığının talebi üzerine Hazine adına tescil edilir. Bu yerler, bu Kanunun hükümleri uygulanmak kaydıyla Orman Bakanlığının emrine geçer."

Buradan da anlaşılacağı üzere orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin, bu Kanunun hükümlerinin uygulanması kaydıyla Orman Bakanlığının emrine geçeceği belirtilmiş, belediyelerle ilgili hükümler kaldırılmıştır.

Orman içi köyler halkının yerleştirilmesi maksadıyla orman sınırları dışına çıkarılarak Hazine adına tescil edilip Tarım ve Orman Bakanlığının emrine geçen yerler iklim ve toprak yapısına en uygun tarım arazisine dönüştürmek ve yerleşim yeri halinde düzenlenmek üzere Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığınca ıslah, imar, ihya ve ifraz edilecektir. Yasada naklen yerleştirilecek orman içi köyler halkının yazılı başvuruları üzerine, Devlet ormanlarında içinde kalan hertürlü tapulu taşınmaz mallarının karşılığı olarak yerleştirilecekleri yerlerden tesbit olunan rayiç değerlere eşdeğerde taşınmaz mal verileceği ve tarafların anlaşması halinde karşılıklı olarak tapuda devir ve tescil işlemlerinin yapılacağı değiştirilmeyi kabul etmeyenlerin taşınmaz mallarının ise, genel hükümlere göre kamulaştırılacağı hükme bağlanmıştır.

2924 Sayılı Yasanın 6 ncı maddenin son fıkrasında naklen yerleştirilen orman içi köyler halkına, taşınmaz malları karşılığında fazla verilen taşınmaz malların rayiç bedelinin peşin

veya 20 yıl içinde ve yıllık eşit taksitlerle faizsiz olarak tahsil olunacağı hükme bağlanmıştır. Mülkiyetinin geçirilmesi konusunda ise, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının yazılı talebi üzerine Tapu Sicil Muhafızlıklarınca resen malikleri adına tescil edileceği belirtilmiştir. 2924 sayılı Kanunda mülkiyetin ne zaman geçeceği hususunda açık bir hüküm bulunmamakla beraber Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik'te, tesbit edilen bedellerin peşin ödenmesi veya borçlanma sözleşmesi ile kanuni ipotek işlemlerini tamamlamaları kaydıyla hak sahipleri adına tescili için Bakanlıkça mahalli Tapu Sicil Muhafızlığından tescilinin talep edileceği hükme bağlanmış olduğundan tesbit edilen bedel peşin ödenmesi dahi borçlandırma işleminin gerçekleşmesi halinde mülkiyet ödeme süresinin sonu beklenilmeden geçmiş sayılacaktır.

Islah, imar ve ihya edilerek mülkiyeti devredilen taşınmaz mallar, tesbit edilen dağıtım amaçları dışında kullanılmayacak, miras hükümleri dışında bölünemeyecek ve başkalarına devir ve temlik edilemeyecek ve haczedilemeyecektir (Yön.Md.17).

Kanun koyucu kanunun öngördüğü amacın gerçekleşmesi için devir ve temlik tamamen kısıtlayıcı hükümler getirmiş, yalnızca bu taşınmazların kiraya verilmesi yönünden sınırlı bir esneklik sağlamıştır. Kanunda "zorunlu hal ve şartların" neler olduğu yönetmeliğin, 17. maddesinde açıklanmıştır.

Buna göre tarım alanı olarak ayrılıp ta adına ifraz ve tescili yapılmış olan şahsın asker, tutuklu, yatalak hasta olması veya ölmesi hallerinde aile içerisinde tarım işlerini yapacak herhangi birisinin bulunmaması halinde veya kamu hizmeti veya sağlık nedenleriyle yeni yerleşim yerini terkedecek olanların taşınmazları, bu durumlarını belgelendirmek ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığından izin almak koşuluyla aynı köyde oturan diğer bir aileye kiraya verebilecek veya ortak işletmecilik yapabilecektir. Kanunda açıkça "Yönetmelikte belirlenecek zorunlu hal ve şartlarda" ifadesi kullanıldığından yönetmelikte sayılanlar dışındaki zorunlu hal ve şartlarında madde kapsamında yorumlanması mümkün olamayacaktır.

Yeni yerleşim yerinde kendilerine taşınmaz mal verilen kişiler Kanunda belirtilen bu yükümlülükleri yerine getirmedikleri takdirde yeni yerleşim yerinde kendi taşınmaz mallarından fazla verilen kısmı ile eski yerleşim yerinde hiç taşınmazı olmayanlara yeni yerleşim yerinde verilen taşınmazların tamamı geri alınacaktır.

Geri alınmasına karar verilen taşınmaz malların tapu sicilindeki tescile ilişkin kayıt, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının yazılı talebi üzerine Tapu Sicil Muhafızlıklarınca Hazine adına düzeltilecektir.

Kanunda 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci madde (A) bendi kapsamına giren yerler için orman sınırları dışına çıkarma ile orman sınırlaması ve tesbit, tefrik ve tescil işlemlerine karşı yapılan itirazlar ve açılan davaların bu Kanuna göre yapılacak işlemleri durdurmayacağı, bu konuyla ilgili davalarda

yürütmeyi durdurma ve ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Maddenin özellikle orman sınırları dışına çıkarma işlemine karşı yapılacak itirazın 2924 sayılı kanun uygulamasını durdurmayacağına ilişkin kısmı, ilerde telafisi mümkün olamayacak sonuçlar doğurabilecek hatalı bir hükümdür. Çünkü bir yerin 2/A maddesi uygulaması ile orman sınırları dışına çıkarma işlemine karşı bu yerin çıkarılmaması, iddiasıyla Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığınca açılacak bir dava sonucunda mahkeme ya taşınmazın 2/A maddesi koşullarını taşıdığı gerekçesiyle davanın reddine karar verecek veya aksine bir inceleme ve kanaat hasıl olursa davanın kabulüne karar verecektir. Davanın kabulü ile komisyonca yapılan orman sınırları dışına çıkarma işlemi iptal edilmiş olacağından, taşınmazın eskiden olduğu gibi orman olarak muhafazası gerekecektir. Bu yerde dava devam ederken 2924 sayılı kanun hükümlerinin uygulanmasına imkan vermek ıslah, imar, ihya, ifraz işlemlerinin yaptırılarak orman içi köyler halkının bu yere yerleştirilmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu durumda, komisyon kararı iptal edilse dahi uygulama ile taşınmazın orman olma özelliği ortadan kaldırılmış olacağı için mahkeme kararı etkisiz hale geleceği gibi, orman sayılan yer olduğuna karar verilen bu yere yerleştirilmiş olan orman içi köyün buradan kaldırılması da sosyal ve ekonomik yönden ilerde telafisi mümkün olmayan sakıncalara yolaçacaktır.

Bu nedenle, Kanunun buna imkan veren hükmüne rağmen 2/A maddesi uygulamasına itiraz edilmiş olan yerlere ilişkin komisyon kararları kesinleşmeden 2924 sayılı kanun uygulaması yapılmaması yararlı olacaktır.

Orman Kadastro Komisyonlarınınca orman sınırları dışına çıkarılan otlak, kışlak ve yaylaklar, mülki hudutları içerisinde bulunduğu orman köyü veya kasabası tüzel kişiliğine hayvancılıkta kullanılmak üzere tahsis edilecektir.

Kanunda tahsis edilen bu yerlerin başka köylere devri ve kiralanması yasaklanmış ve bu yasağa uyulmamış olunursa tahsis işleminin iptal edileceği ve otlak, yaylak ve kışlağın ihtiyacı olan başka bir köy halkına tahsis edileceği hükme bağlanmıştır.

Orman kanununun 2 nci maddesi ile orman sınırları dışına çıkan yerlerden tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık gibi tarım alanları ile buradaki yapı ve tesislerin yerleri, orman sınırları dışına çıkarıldıkları tarihteki fiili durumlarına göre ifraz edilerek bu yeri kullanan kişilere peşin veya on yıl süre ile taksitle satılacaktır.

Kanunda kullanan kişilerden ormanlık sahayı fiilen işgalinde bulunduran kişilerin kastedildiği muhakkaktır. Bu kişiler gerçek kişiler olabileceği gibi, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişileri de olabilecektir. Kanunda kullanan kişilerin ne şekilde tesbit edileceğine ilişkin açık bir hükme yer verilmemiş, ancak yönetmelikte tesbit komisyonlarının

Bakanlık ve bağılı kuruluşlarından bir orman mühendisi, bir ziraat mühendisi ve muhtar olmak üzere üç kişilik bir komisyondan oluşacağı belirtilmiştir. Yine yönetmelikte, kullanılan kişinin tesbitine ilişkin tutanakların askı suretiyle ilan edileceği, ilan tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yapılan tesbite itiraz olmadığı takdirde tesbitin kesinleşeceği belirtilmiştir (Yön.Md.24).

Özel konularda özel hükümler bulunmadığı sürece yapılacak bütün tebligatların, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılması zorunludur. 2924 Sayılı Kanunda genel tebligat usulüne karşı "Yapılacak ilanlar tebligat yerine geçer" yolunda özel bir hüküm getirilmediğinden, yönetmeliğe konulan bu Tebligat Kanununa aykırı bir hüküm olup geçerli olmayacaktır. Bu uygulama Tebligat Kanunundaki hükümlere göre, tebliğ edilme usulünü ortadan kaldırmayacağından böyle bir ilan, bu işleme karşı itiraz edecekler için hak düşürücü süreyi başlatmayacaktır. Bu durumda, işleme karşı dava açma sürelerinin başlayabilmesi için ilanla birlikte ayrıca Tebligat Kanununda belirtilen usullere göre tebligat yapılması zorunlu olacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

Yine yönetmelikte ilandan itibaren 30 gün içerisinde itiraz olmadığı takdirde tesbitin kesinleşeceği belirtilmiş ise de; hak düşürücü süreler ancak özel kanun hükümleriyle belirlenebileceğinden, yönetmelikteki 30 günlük sürenin genel dava açma süresini etkilemeyeceği ve hak arayacak olanları bağlamayacağı kuşkusuzdur (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

Bu gibi yerlerde hak sahibinin tesbiti idari bir işlem olduğundan, dava açma süresinin İdari Yargılama Usulu Kanunundaki esaslara göre tesbiti ile, tebliğden itibaren 60 günlük süre içinde dava açılmadığı takdirde tesbitin kesinleşeceğinin kabulü en uygun çözüm yolu olacaktır. İşlem İdari bir işlem olduğundan görevli ve yetkili mahkemede mahalli idareleri olacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

2924 sayılı kanunla ormanlardaki işgalleri kanunlaştırılan bu kişilerin tesbiti ise, eski tapu kayıtları, diğer tasarruf belgeleri, suç tutanakları, mahkeme kararları, tanık beyanları ve diğer belgelerden yararlanmak suretiyle mümkün olabilecektir.

2924 sayılı kanunun 11 inci maddesinin 3 üncü fıkrası 28.8.1991 tarih ve 3763 sayılı kanunla değiştirilmiş ve yine aynı kanunla, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar eklenmiştir. Değişiklik ve eklemeler şöyledir:

"3402 Sayılı Kadastro Kanununa göre bu yerlerin kadastro öncelikle yapılır. Kadastro sırasında Hazine adına tespit edilen bu yerler üzerinde sözü geçen kanunun 14 üncü maddesinde öngörülen 40 ve 100 dönümlük sınırlama gözönünde bulundularak kullanılan kişilerin adları kadastro tutanağının beyanlar hanesinde gösterilir. Bu tespitlerin kesinleşmesinden sonra, beyanlar hanesinde adı geçen kişilere Orman Bakanlığınca bir Arazi Kullanma Belgesi verilir.

Kadastro Müdürlükleri, Hazine adına kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde bu yerleri ve beyanlar hanesinde belirtilen kişileri Orman Bakanlığına bildirir. Orman Bakanlığı tarafından en geç iki yıl içinde bu yerlerin rayiç bedelleri tespit edilir ve bunların mülkiyeti beyanlar hanesinde gösterilen kişilere Orman Bakanlığınca bedeli karşılığı devredilir. Tespit edilen bedelin peşin ödenmemesi halinde, borçlanma sözleşmesine istinaden Bakanlığın talebi üzerine Hazine lehine ipotek tesis edilir, rayiç bedel ödenmedikçe bu yerler üzerinde temlik tasarrufları bulunamaz, zirai krediler hariç haczedilemez ve rehin edilemez, satış vaadine konu olamaz. Bu husus tapu kütüğünün beyanlar hanesinde belirtilir.

Evvvelce kadastrosu veya tapulaması tamamlanan çalışma alanlarında 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkarılan yerlerdeki Hazine adına ihtilafsız veya hükmen tescil edilmiş veya edilmemiş taşınmaz mallar içinde bu madde hükümleri uygulanır.

Orman Kanunu hükümlerine göre tahsis edilen yerler ile hazinenin mülkiyetinden çıkan veya kamu hizmetine tahsis edilen veya bu maksatla fiilen kullanılan taşınmaz mallarda bu madde hükmü uygulanmaz."

1982 Anayasasının 170 inci maddesi, ormanların içinde ve bitişiğinde yaşayanların kalkındırılmalarının sağlanması amacıyla düzenlenmiş ve bu amaçla da 1983 yılında 2924 Sayılı "Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun" çıkarılmıştır. Ancak, aradan geçen zamana karşın bu yasa hiçbir maddesiyle uygulanmaya konmamıştır. Bu arada 3402 sayılı Kadastro Kanunu çıkarılmış, ancak bu yasanın ormanlarla ilgili 45 inci maddesi, ormanların yıkımına yol açabileceği gerekçesi ile 1988 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

2924 Sayılı Kanunu değiştirmek için hazırlanan kanun tasarısıyla;

1) Orman vasfını kaybettiği için orman sınırları dışına çıkarılan ve bundan sonra çıkarılacak olan yerlerin tümüyle Orman Bakanlığı'nın denetimine geçmesi öngörülmektedir. Böylece yerel yönetimlerin belediye ve mücavir alan sınırları içindeki bu gibi yerleri mülk edinebilme olanağı kaldırılmaktadır.

2) Devlet ormanı tanımı dışına çıkarılacak Hazine adına tescil edilen yerlerin, kullanan kişilere geçmesi için Bakanlık tarafından, önce "Arazi Kullanma Belgesi" verilmesi, sonrada en geç iki yıl içinde satılması olanaklı kılınmaktadır. Gerçekte 2924 sayılı yasa, bu gibi yerlerin kullanıcılarının, yalnızca orman içi köyler halkından olması koşuluyla sözkonusu uygulamayı öngörmekteydi. Oysa tasarıya göre, "Evvvelce kadastrosu veya tapulaması tamamlanan çalışma alanlarında orman sınırları dışına çıkarılarak Hazine adına tescil edilmiş veya edilmemiş" yerleri halen kullanmakta olan kişilerde bu olanaktan

yararlanabilecektir.

3) 2924 Sayılı yasa "orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyip, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar görülen yerleri", orman içi köyler halkına dağıtılmadan önce Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı tarafından "en uygun tarım arazisine dönüştürülmek ve yerleşim yeri halinde düzenlemek" üzere ıslah, imar ve ihya edilmesini öngörmektedir. Tasarısı ise böyle bir çalışmaya olanak vermeyecek bir düzenleme getirmektedir.

4) Turizmi Teşvik Kanunu ile turizm alanı ve turizm merkezi olarak belirlenip "turizm planlaması ve turistik tesis alanı olarak tesbit edilen yerleri" kapsam dışında tutmaktadır ki, bu gerekçesinde belirtildiği gibi, tasarının yoksul orman köylülerinin yararlanmasına yönelik olarak hazırlanmadığını açıklıkla ortaya koymaktadır(1).

Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkacak köy ve kasabaların toplu olarak buldukları yerleşim sahaları orman sınırları dışına çıkarıldığı tarihteki fiili durumlarına göre ifraz edilerek üzerinde yapısı bulunan hak sahibi kişilere rayiç bedeli peşin veya 5 yıllık süre içinde eşit taksitlerle satılacaktır.

2924 sayılı Kanunda hak sahibi kişilerin kimler olacağı da belirtilmiştir. Kanunun 12/2 maddesine göre hak sahibi olunabilmesi için aynı yerdeki köy nüfusuna kayıtlı olunması ve 31.12.1981 tarihinden sonra sürekli olarak bu köyde oturmuş olunması ve köy hudutları dahilinde kendisine ait ikinci bir evi veya ahır, samanlığı bulunmaması gerekecektir.

Kanunda hak sahibinin kimler olacağı konusunda kesin ölçüler getirilmiş olmakla birlikte, hak sahibinin belirlenmesinde çıkacak ihtilafın nasıl çözüleceği konusunda bir açıklık getirilmemiştir. Burada da hak sahiplerinin yönetmeliğin 24/b maddesindeki komisyonlar tarafından tesbiti ile çıkacak uyuşmazlığında genel hükümlere göre idari yargı yerinde çözümlenmesi uygun olacaktır (BAŞARAN ve TUNCEL, 1987).

2974 Sayılı Kanunun 12 nci maddesi 28.8.1991 tarih ve 3763 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir. Yeni şekliyle:

"Bu Kanunun 2 nci maddesinin (d) bendi kapsamına giren, köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları, orman sınırları dışına çıkarıldığı tarihteki fiili durumlarına göre ifraz edilerek üzerinde yapısı bulunan hak sahibi kişilere, rayiç bedeli peşin veya beş yıllık süre içinde ve yıllık eşit taksitle alınmak üzere, Orman Bakanlığınca satılır.

11 inci maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraya hükümleri bu madde için de uygulanır."

6831 Sayılı Kanunun 2 nci maddesi uygulaması ile orman sınırları dışına çıkarılarak Belediyelerin mülkiyetine geçen belediye ve mücavir alanlardaki yerleşim sahalarında 2981 sayılı imar kanunu hükümleri uygulanacaktır. Ancak bu yerlere

(1) Orman Mühendisliği Dergisi, Eylül/1990, Shf:4

ait arsa bedellerinin %50'si(yüzde ellisi) imar fonu yerine 6831 sayılı Orman Kanununun Ek 3 üncü maddesine göre kurulmuş olan fon hesabına yatırılacak veya devredilecektir(2924 sayılı kanun Md.13).

2924 Sayılı Kanunun 13 üncü maddesi 3763 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Kamulaştırma rayiç değer tespiti ve deyr işlemleri ise; Orman Kanununun 2/A maddesi uygulaması ile orman sınırları dışına çıkan yerlerdeki taşınmazların Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre kamulaştırılacakleri belirtilmiştir.

Ancak, Belediye ve mücavir alan sınırları dahilinde kalan yerler hariç, bu Kanun hükümlerinin uygulandığı yerlerdeki her türlü rayiç değer tespiti ve satış işlemleri Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre değil, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığınca kurulacak komisyonlarca 2924 Sayılı Kanun hükümlerine göre tesbit edilecek ve yürütülecektir. Rayiç bedelin tespiti ve komisyonların kuruluşuna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir denilmektedir.

Rayiç bedelin tesbitine ve komisyonların kuruluşuna ilişkin esaslar Orman Köyülerinin Kalkındırılmasının Desteklenmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 24,25,26 ve 31 inci maddelerinde açıklanmıştır. Yönetmeliğin 38 inci maddesinde rayiç bedel tesbit komisyonu, uygulamanın yapıldığı mıntıkanın Orman Bölge Müdür Yardımcısının başkanlığında Bakanlık İl Müdürlüğünden iki mühendis ile Köy Hizmetleri Taşra teşkilatından bir mühendis olmak üzere 4 kişiden oluşur, denilmektedir.

Rayiç değer tespiti ve satış işlemleri başlığını taşıyan 2924 sayılı Kanunun 15 inci maddesi, 3763 Sayılı Kanunla değişikliğe uğramıştır. Buna göre;

Bu Kanun hükümlerinin uygulandığı yerlerdeki rayiç bedelin tespiti belediye ve köy mülki hudutları esas alınarak 5 üyeden meydana gelen Bedel Takdir Komisyonunca yapılır.

Bedel Takdir Komisyonu, Orman Bakanlığının görevlendireceği 3 ve belediyelerde belediye encümenince, köylerde köy muhtar ve ihtiyar heyetlerince tespit edilen 2 kişiden oluşur.

Bedel Takdir Komisyonuna belediyeler ve köylerce isim tespitinin 15 gün içinde yapılamaması halinde, bu kişiler mahalli mülki amirlerce mahallinden resen tespit edilir.

Satış işlemleri bu bedeller esas alınarak Orman Bakanlığınca gerçekleştirilir, şeklinde düzenlenmiştir.

4. 2 NCI MADDE UYGULAMASININ ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARINA ETKİLERİ

Sık sık yapılan yasa değişiklikleri komisyon kuruluşu ve çalışma esaslarının değişmesi çalışmaların hızını önemli ölçüde azaltmaktadır.

3116 veya 6831 sayılı ana orman kanunlarına göre yapılan kadastro çalışmalarının bir bölümüne önce 1744 sayılı yasa uyarınca girilmiş (15.10.1961 tarihi esas alınarak) daha sonra 2896 sayılı yasa uyarınca girilmiş (31.12.1981 tarihi esas alınarak) 3302 ve 3373 sayılı yasalarla da "su ve toprak rejimine zarar verme, orman bütünlüğünü bozma" özelliği 2/B madde metninden çıkarıldığından daha önce bu kıstaslar gözönüne alınarak orman sınırları dışına çıkartılmayan yerlerinde orman sınırları dışına çıkartılması maksadıyla birçok belde ve köye 3. veya 4 üncü defa girilmiş oldu. Bu durum orman kadastrusunda hızı büyük ölçüde yavaşlatmış olmaktadır.

Mevzuat ne kadar iyi düzenlenirse düzenlensin araç gereç ne kadar kaliteli olursa olsun bunları uygulayacak ve kullanacak personel iyi yetişmemişse arzu edilen sonucu almak mümkün değildir.

Genel olarak yasalar ve hükümetler değiştikçe kadastrodaki teknik personelde de önemli değişiklikler yapılmıştır. Gerek orman sınırları dışına çıkarma işlemlerinin uzmanlık isteyen işlerden olması, gerekse kaliteli elemanların bu işte istihdam edilememeleri nedeniyle, ayrıca, kuruluşu tamamlanan ekip veya komisyonlara yeterli bir eğitim ve intibak süresi tanınmadan iş programı verilerek çalışmaya sokulması, yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmayan ekip ve komisyonlarca yapılan orman kadastrusunda hukuki ve teknik açıdan kalite büyük ölçüde düşmüştür.

Ayrıca kademeli sistemde bazı ekip ve komisyon kuruluşlarının tamamlanamaması, komisyon için gerekli tali personel (Desinatör, Katip-Mutemet, Şoför vb.) noksanlığı da çalışmaların aksamasına neden olmuştur.

Orman Kadastro çalışmalarının güç, yorucu ve yıpratıcı arazi şartlarının yanında 6-8 ay süreyle arazide kalınması, fazla efor sarfını gerektirmesi yanında bir belde veya köye sık sık (3-4 defa) girilmesini gerektiren 2 nci madde uygulama işlemleri için her girişte orman sınır nokta ve hatlarının değişmiş olduğunun saptanması, orman sınır hattının korunmamış olması çalışanlar üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Bu durum ise işin verimine ve kalitesine önemli bir şekilde etki etmektedir.

3402 Sayılı Kadastro Kanunu gereğince yapılacak orman kadastro çalışmalarında eğer sınırlar zamanında gösterilemezse kadastro ekiplerince yapılacak sınırlamalar hukuken geçerli orman sınırı olacaktır. Burada önemli olan husus, orman sınır hattının tesbitini kadastro ekiplerine bırakmadan zamanında

orman kadastro komisyonlarınca tesbit edilmesidir. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne bağlı ülkemizin değişik il ve ilçelerinde 1300 adet tapulama ekibi hizmet görmektedir. Bu ekiplerin yarısının ormanlık alanlarda çalıştığı düşünülecek olursa, bu ekiplere zamanında orman sınırlarını gösterebilecek şekilde kadastro komisyonlarının sayısının artırılmasını gerektirmektedir. Bugün 110 adet komisyonun bulunduğu düşünülürse, bu komisyonların hem orman kadastronun yapmaları ve hemde yaklaşık 650 adet kadastro ekibine yetişmeleri hayli güç olacaktır. Bu nedenle kadastro komisyonlarının sayısının artırılması ve bu kadastro komisyonlarındaki elemanların eğitimi büyük önem taşımaktadır. Aksi halde ya kadastro komisyonları sıkışacak yada orman sınırlarını gösterebilmesi için çok hızlı bir şekilde çalışma durumunda kalacaklar bu da sıhhat açısından yetersiz olacaktır. Ayrıca orman sınırları gösterilemezse kesinleşen sınırlara itiraz hakkı kullanılacaktır. Bu ise orman kadastronun yapılmasının gecikmesi sonucunu doğuracaktır.

1973 ve 1982 yılları arasında yapılan uygulamalarda, eyvelce sınırlaması yapılan belde veya köylere 6831 sayılı yasanın 1744 sayılı yasayla değişik 2 nci maddesi uygulaması amacıyla girildiğinde, öncelikle belde veya köy mülki hudutları içinde kalan orman sınır hattının tamamının aplikesi yapılmıyordu. Belde veya köyün tamamının aplikasyonu bitirilmeden 2 nci madde uygulamalarına geçilemiyordu. Hatta bazı belde veya köylerde aplikasyon çalışması için 2-3 ay (veya daha fazla) zaman harcandığı halde belde veya köy hudutları içinde 2 nci madde uygulaması yapılacak yer bulunmuyor veya çok az bulunuyordu. Bu durum ise büyük bir zaman, emek ve para kaybı ile Orman Kadastro çalışmalarının büyük ölçüde aksamasına neden olmaktadır.

Bu durum günümüzde yapılan 2 nci madde uygulamalarından, 2896 sayılı yasayla değişik 2/A maddesinde orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu maksatla değerlendirilmesi amacıyla orman sınırları dışına çıkacağı hükme bağlanmış iken, 3302 sayılı yasayla getirilen değişiklikle bu hükme "Halen orman rejimi içerisinde bulunan funda ve makiliklerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerlerinde orman sınırı dışına çıkarılacağı" hükme bağlandığından, bu durumda eyvelce 2/A madde uygulaması yapılmış olan yerlerde yeni mevzuatla getirilen bu ek hüküm gereğince yeni bir incelemeyle bu gibi yerlerin tespiti yeni bir aplikasyon çalışmasını gerektirecektir. Bu durumda büyük bir zaman, emek ve para kaybı olacak ve orman sınırlarının daraltılması yanında, orman kadastro çalışmalarında aksamasına neden olacaktır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Orman sınırlarının, orman içi ve kenarı yerleşim yerlerindeki halkın sosyal yapısı, toprağa dayalı yaşamı, ekonomik durumu ve ülkemizin genel politikasındaki orman alanlarına dökük yasaların kısa aralıklarla değiştirilmesi, bu sınırların kalıcılığını önlemiştir. Orman sınırlarını tüm özveriye rağmen korunamamıştır. Orman alanları aleyhine değişen orman sınırları yasalar ile kabul edilir, onanır hale gelmiştir. 1990 yılı sonu itibariyle, 2/A ve 2/B madde uygulamaları sonunda orman sınırları dışına çıkarılan alan toplamı 224.809 hektardır. Amenajman planlarına göre Türkiye'deki ormanların toplam alanı 20.199.296 hektar olduğuna göre, orman sınırları dışına çıkarılan alan toplam orman alanlarının %1.11'idir. Bu oranda orman alanları daraltılmıştır.

Bir işletmenin veya tesisin tam randımanla çalışabilmesi verimli olabilmesi için herşeyden önce üzerinde kurulduğu arazinin güven altına alınması, sınırları ve hukuki durumun kesinlikle belli olması gerekir. Kısa süreli işletmelerde arazinin hukuki durumu fazla önemli olmayabilir. Fakat 80-100 yıl sonra için yatırım yapılabilen orman işletmelerinde arazinin mülkiyet konusu son derece önemlidir.

Teknik ormancılığın yapılabilmesi için herşeyden önce mülkiyet sorununun çözümlenmesi ve orman sınırlarının kesinlikle tespit edilmesi gerekirken ne yazık ki tahdit ve kadastro çalışmalarında amaç tamamen kaybolmuş ve sürüncemede bırakılarak günümüze kadar dalgalanmaya bırakılmıştır.

1937 yılından 1990 yılı sonuna kadar 10.277.342 hektar orman alanının sınırlandırılması yapılmış olup, bu miktar ülke ormanlarının %50.88'ine tekabül etmektedir. Türkiye ormanlarının halen kadastro yapılacak 9.921.934 hektar potansiyel alanı mevcuttur.

Orman kadastro çalışmaları köyde mülkiyet sorunlarını düzene bağlaması, köylünün kendi aralarında ve devletle olan ilişkileri bakımından önem taşımaktadır. Kadastro önemi orman köylerinde bir kat daha artmaktadır. Orman köylerinde orman arazisinin ve köylünün özel arazisinin mülkiyetinin devlete mi yoksa köylüye mi ait olduğu sürekli tartışma konusu olmaktadır ve bu nedenle de orman köylüsü sahip olduğu arazinin mülkiyetini tapu kayıtlarına dayanmak suretiyle kanıtlamaktan yoksundur.

Orman arazisi, orman köylüsü tarafından tarla, bağ, bahçe ve konut alanı şeklinde kullanılmak üzere şekil değiştirilmektedir. Ancak sosyal olayların yasaları, insan tarafından yapılan yasalardan güçlü, etkili ve kalıcı olması nedeniyle bu sosyal baskılardan dolayı orman kadastro çalışmalarının ağırdan alınmasına neden olmaktadır.

- 3302 Sayılı Yasa ile getirilen kadastro işlemleri Vali'nin onayı ile yürürlüğe girer hükmünce, kadastro işlemleri

tamamlanınca ilgili Valinin onayına sunulmakta ve onayı müteakip askı suretiyle ilan edilmektedir. Onay işlemleri bazı illerde birikmekte, onaysız ilan yapılamadığı için kadastro çalışmalarının kullanıma sunulması gecikmektedir.

Bu nedenle Valilik onayının yasal düzenleme ile kaldırılması gerekmektedir.

- 3402 Sayılı Yasa uyarınca yapılacak orman kadastro çalışmalarında olumsuzlukların ve uyuşmazlıkların önlenmesi için program hazırlanırken genel kadastro teşkilatı ile çalışılacak yerler ve zamanlar üzerinde uyum sağlanmalıdır.

- Orman kadastrasının korunması ve yaşatılması konusunda ne yazık ki bugüne kadar hiç ilgilenilememiştir. Yasal olarak bu görev Orman İşletme Şefliklerine verilmiştir. Ancak kaybolan bir noktanın yenilenmesi için gerekli olan ölçüyü yapacak imkan ve bilgi ile donatılmadıkları için başarı elde edilememiştir. Gerekli olan ölçüm aletleri verilmeli ve bilgilenmeleri sağlanmalıdır. Gerektiğinde bu konuda teknik elemanlar görevlendirilmelidir.

- Ormancılık çalışmaları plan ve programlarının gereği gibi gerçekleşmesi ve entansif ormancılığın uygulanması ile bu orman köylülerinin işlendirme oranının artacağı tahmin edilse de, orman köylülerinin tamamının ormancılık sektörü tarafından işlendirilmesi imkanı bulunmamaktadır. Orman köylülerinin tahrip edici baskılarının önlenmesi için, diğer sektörlerle ait program ve projelerin geliştirilmesi mutlaka gerekmektedir.

- 2924 Sayılı Kanunda 6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci madde(A) bendi kapsamına giren yerler için orman sınırları dışına çıkarma ile orman sınırlaması ve tesbit, tefrik ve tescil işlemlerine karşı yapılan itirazlar ve açılan davaların bu kanuna göre yapılacak işlemleri durdurmayacağı, bu konuyla ilgili davalarda yürütmeyi durdurma ve ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Maddenin özellikle orman sınırları dışına çıkarma işlemine karşı yapılacak itirazın 2924 sayılı yasa uygulamasını durdurmayacağına ilişkin kısmı, ileride telafisi mümkün olmayacak sonuçlar doğurabilecek hatalı bir hükümdür. Çünkü bir yerin 2/A madde uygulaması ile orman sınırları dışına çıkarma işlemine karşı bu yerin çıkarılmaması, iddiasıyla Orman Bakanlığınca açılacak bir dava sonucunda mahkeme ya taşınmazın 2/A maddesi koşullarını taşıdığı gerekçesiyle davanın reddine karar verecek veya aksine bir inceleme ve kanaat hasıl olursa davanın kabulüne karar verecektir. Davanın kabulü ile komisyonca yapılan orman sınırları dışına çıkarma işlemi iptal edilmiş olacağından, taşınmazın eskiden olduğu gibi orman olarak muhafazası gerekecektir. Bu yerde dava devam ederken 2924 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına imkan vermek ıslah, imar, ihya, ifraz işlemlerinin yaptırılarak orman içi köyler halkının bu yere yerleştirilmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu durumda komisyon kararı iptal edilse dahi uygulama ile

taşınmazın orman olma özelliği ortadan kaldırılmış olacağından mahkeme kararı etkisiz hale geleceği gibi,orman sayılan yer olduğuna karar verilen bu yere yerleştirilmiş olan orman içi köyün buradan kaldırılması da sosyal ve ekonomik yönden ilerde telafisi mümkün olmayan sakıncalara yol açacaktır.

Bu nedenle Kanunun buna imkan veren hükmüne rağmen 2/A maddesi uygulamasına itiraz edilmiş olan yerlere ilişkin komisyonkararları kesinleşmeden 2924 sayılı Kanun uygulaması yapılmamalıdır.

6. ÖZET

Herhangibir işletmenin başarı sağlayabilmesi için, önce üzerinde çalıştığı arazinin saha emniyetini sağlamış olması gerekir. Bilhassa ormancılık gibi geniş sahaları kaplayan işletmelerde saha emniyetinin rolü çok daha büyüktür.

1937 yılından önceki dönemde birçok mevzuat çıkarılmasına karşılık 3116 sayılı Orman Kanununun 1937 yılında yürürlüğe girmesine kadar, ormanlarımızın sınırlandırılması hususu bir türlü yaşama sokulamamıştır.

3116 Sayılı Kanunda ormanların sınırlandırılması ile ilgili önemli hükümler getirilmesine rağmen, bu kanuna göre yapılan kadastro çalışmalarında harita yönünden umulduğu gibi başarı sağlanmışsa da kalite yönünden yeterince tatmin edici olmamıştır. 4785 Sayılı Kanunla bütün ormanlar herhangi bir bildirim tabii tutulmadan devletleştirilmiştir. 5653 Sayılı Yasa ile hem 3116 sayılı yasanın 1 inci maddesinin istisna bentlerinde, hem de komisyon kuruluşlarında değişiklikler yapılmıştır. 1937-1956 yılları arasında toplam 3.837.702 hektar ormanın kadastrosu yapılabilmıştır.

1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Yasası ile tanıtımda, komisyon kuruluşlarında değişiklikler yapılmıştır. 6831 sayılı Orman Kanunu ile seri esaslı baz alınarak yapılan çalışmalar larda toplam 2 .569.449 hektarlık ormanın sınırlandırılması yapılmıştır. Bu kadastro çalışmaları sırasında Puslalı kat'ı mesafe yöntemi yanında hava fotoğrafı olan yerlerde fotogrametrik yöntemde uygulanmaya başlamıştır. Bu yöntem işin hızını artırmakla birlikte hassasiyeti azaltmıştır. Nitekim 1982 yılında uygulamadan kaldırılmıştır.

1973 yılında yürürlüğe giren 1744 sayılı yasa ile kadastro komisyonlarının kuruluş ve çalışmalarına yeni bir boyut getirilmiştir. 1744 sayılı yasanın yürürlüğe girmesine kadar komisyonların sadece ormanları sınırlandırma görevi vardı. Bu yasayla birlikte değişik 2 nci madde ile "Bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerin" orman sınırları dışına çıkarılma görevi de verilmiştir. Böylece komisyonlar, daha önce tahdidi yapılmış yerlerde eski orman sınırının aplikasyonu ile değişik 2 nci madde uygulaması, ilk defa kadastronu yapılacak yerlerde ise hem ormanların sınırlandırılması hem de 2 nci madde uygulaması görevini yapmaya başladılar.

1744 Sayılı Kanunun yürürlükte kaldığı yıllarda yapılan çalışmalarda, 1.101.509 hektar sınırlandırma ve 1.274.850 hektarda aplikasyon işlemi yapılmıştır.

Ormanlık bölge halkının geçim sıkıntısına bir tedbir olması düşüncesiyle çıkarılan 6831 sayılı yasanın 1744 sayılı yasa ile değişik 2/B madde uygulaması getirilerek vasıf kaybı nedeniyle orman sınırları dışına çıkarma işlemi getirilmiştir. Değişik 2nci madde ile daha önce sınırlaması yapılan yerlerde

2 nci madde uygulamasının 10 yılda bitirilmesi öngörülmüş ise de bu gerçekleşmemiştir, 1744 sayılı yasayla da kadaastro çalışmalarında arzu edilen sonuç alınamamıştır.

6831 sayılı kanunun orman kadaastrosunu ilgilendiren bazı maddeleri yeniden 1983 yılında 2896 sayılı kanunla değiştirilmiştir. Bu kanunla yapılan değişikliklerden;

1- 2/A maddesiyle "Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin"de gerektiğinde orman içi köyler halkının yerleştirilmesi maksadıyla orman sınırları dışına çıkarılması,

2- Daha önce 15.10.1961 gününden önce orman niteliğini kaybeden yerlerde uygulanan orman sınırları dışına çıkarma işlemi 31.12.1981 tarihinden önceye alınmıştır.

3- 2896 Sayılı Kanunla, yanan ormanlardan başka, muhafaza ormanı, milli park, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ve 3 üncü madde ile orman rejimine alınan yerlerinde niteliklerinin devamı süresince 2 nci madde uygulanamayacağı hükmü getirilmiştir.

2896 sayılı yasa ile toplam 484.186 hektar orman kadaastrosu ve 522.555 hektar aplikasyon işlemi yapılmıştır. Orman sınırları dışına çıkarma, devlet ormanlarında hazine, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara ait ormanlarda kuruluşlar adına, gerçek kişilere ait ormanlarda ise ilgili şahıs adına yapılacaktır. Yeni durumda sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazilerin mülkiyetinin tekrar tapu sahibine intikali söz konusu değildir.

3302 sayılı kanunla 6831 sayılı kanunun bazı maddeleri değiştirilmiştir. Bu değişiklikler gerek kadaastro komisyon kuruluşlarında gerekse kadaastro çalışmalarında yeni bazı düzenlemeler getirilmiştir. Yapılan önemli değişiklikler:

1- 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerleri orman sınırları dışına çıkartırken aranan "su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama" şartı 2/B maddesinden çıkartılmıştır.

2- Kadaastro işlemlerinin Valinin onayı ile yürürlüğe girmesi hükmü getirilmiştir.

3302 sayılı yasa ile yapılan değişiklik şekline göre yapılmış olan kadaastro çalışmaları sonunda 136.938 hektar ormanın sınırlandırılması ile 176.109 hektar ormanında aplikasyon işlemi yapılmıştır.

1987 yılında yürürlüğe giren, halen yürürlükte bulunan 3373 sayılı yasa ile bazı düzenlemeler getirilmiştir.

3373 sayılı yasayla Orman Kadaastro Komisyonları arazide ilk defa girilen yerlerde orman kadaastrosu, eski sınırların

ihyası manasına gelen aplikasyon ve vasıf kaybeden yerlerin orman sınırları dışına çıkarılması gibi üç çeşit iş yapmaktadırlar.

3373 Sayılı yasanın yürürlük tarihi olan 1987 yılından itibaren 1991 yılı sonuna kadar 1.085.515 hektar ormanın sınırlandırılması ve 471.971 hektar ormanın aplikasyonu işlemleri yapılmıştır.

1987 yılında yürürlüğe giren 3402 sayılı Kadastro Kanunu ile orman kadastro yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu Yasanın 4 üncü maddesi ile orman kadastro işlemlerinin nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Burada önemli olan 2 ay içinde orman sınırları belirlenip kadastro ekiplerine verilmesidir. Süresi içinde verilmezse orman kadastro ve orman sınırları dışına çıkarma işlemleri kadastro ekiplerince yapılacaktır.

3402 Sayılı kanunun orman ve orman kadastro açısından en önemli maddesi 45 inci maddedir. Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkrası ile 3 üncü fıkradaki "tapulu yerlerle" ibaresi Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. 3402 Sayılı Kanunla yapılan orman kadastro 1062.493 hektardır.

1937 yılında başlayan orman kadastro bazen hızlanan bazen yavaşlayan ve bazı yıllarda da duran bir tempoyla 1990 yılı sonunda 10.227.342 hektar olmuştur. Ülke ormanlarının %50.88'ine tekabül etmektedir.

Orman kadastrounda önemli olan konulardan birisi de, orman kadastrounun yaşatılması veya devamlılığının sağlanması konusudur. Orman kadastrounda dikilen sınır taşlarının poligon ve nirengi noktalarının korunması, zamanla yok olanların da yenilenmesi şarttır.

Orman varlığımız ve ormancılığımız ile orman köylülerinin arasında özel ilişkiler bulunmaktadır. Orman köylüsü nüfusu ve köy adedi artmaktadır. Orman köyleri iklim ve topografik bakımından güç ve sarp yerlerde bulunmaktadır. Orman köyleri kamu yatırımlarından hayli düşük oranlarda yararlanabilmektedir. Orman köylüleri geçimlerini çok dar ve sarp tarım alanlarından ilkel bir teknoloji ile orman içi otlak ve meralardan ilkel hayvancılıkla ve çeşitli ormancılık faaliyetlerinde çalışmakla sağlamaktadır. Orman köylerinde kişi başına düşen gelir, kişi başına düşen milli gelirden çok düşük olup, %56'sı kadardır.

Ülke nüfusunun büyük bir bölümünü oluşturan orman köylerimizde sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlar büyük boyutlardadır. Orman köylerinin sosyo-ekonomik sorunları, nüfus, işlendirme, yerleşim, alt ve sosyal yapı, odun israfı sorunları vardır. Yine verimsiz, yetersiz ve parçalanmış tarım toprağı, ilkel hayvancılık ve ormancılıkta yetersiz işlendirme şartları orman köylüsünün ekonomik durumunu ve dolayısıyla gelirini olumsuz etkilemektedir. Ormanlar üzerindeki sözkonusu baskı, tarla açma, otlak olarak kullanma ve usulsüz yararlanma şeklinde olmaktadır.

Orman arazisi orman köylüsü tarafından tarla, bağ, bahçe ve konut alanı olarak kullanılmak üzere şekil değiştirmektedir. Ancak sosyal olayların yasaları, insan tarafından yapılan yasalardan güçlü ve etkili ve kalıcı olduğundan, bu sosyal baskıların fazlalığı ormancılık alanlardaki kadastro çalışmalarının ağırdan alınmasına neden olmaktadır.

1937 yılında başladığı kabul edilen teknik ormancılık, ilk yasal düzenlemelerden sonra yapılan orman tanımlarının değişikliğe uğraması nedeniyle etkilenmiştir. Bu ise çeşitli karışıklık, düzensizlik, istikrarsız ormancılık çalışmaları ve tavizci orman politikasının devamını sağlamıştır. Buradan da orman alanlarının kaybedilmesi sonucu çıkmaktadır.

6831 sayılı Orman Kanununun bazı maddelerini değiştiren 1744 sayılı kanun 1973 yılında yürürlüğe girmiş ve ormancılıkla ilgili yasalarda olmayan bir husus olan, orman niteliğini tamamen kaybeden sahaların orman sınırları dışına çıkarılması ilk defa bu yasayla getirilmiştir.

6831 sayılı kanunun 1744 sayılı kanunla değişik 2 nci maddesiyle, 15.10.1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden maddede sayılan diğer koşulları da haiz yer ve yerleşim sahalarının orman sınırları dışına çıkarılacağı hükme bağlanmıştır. 1744 sayılı yasanın yürürlükte kaldığı süre içinde, orman vasfını kaybeden yerlerden 114.040 hektar orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır.

1982 yılında Anayasanın değişmesiyle birlikte, 169 ve 170 inci maddelere paralel olarak 6831 sayılı Kanun yeniden 2896 sayılı kanunla değiştirilmiştir. Orman sınırları dışına çıkarılacak yerler iki başlık altında toplanmıştır. Bunlardan 2/A maddesi yeni bir uygulama getirmekte, 2/B maddesinde eski 2 nci maddenin muadili bir hükümü ifade etmektedir.

2/B maddesinin uygulanabilmesi için ön koşul 31.12.1981 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğinin tam olarak kaybolmasıdır.

2896 Sayılı yasaya göre, orman niteliğini kaybeden 22.394 hektar orman alanı orman sınırları dışına çıkartılmıştır.

2/A madde uygulaması ile devlet eliyle ihya edilerek kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu amaçla değerlendirilmesi maksadıyla orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerde uygulanacaktır.

6831 sayılı Orman Yasası 2 nci maddesi 1986 yılında yürürlüğe giren 3302 sayılı yasayla bir kez daha değiştirilmiştir. Yapılan önemli değişiklikler şunlardır:

- 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybeden yerlerin orman sınırları

dışına çıkartılırken aranan "su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama" şartı 2/B maddesinden çıkarılmıştır.

- Orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerin tarım alanlarına dönüştürülebilmesi söz konusu olmaktadır.

3302 Sayılı yasa ile yapılan değişiklikten 11 ay sonra tekrar 3373 sayılı yasayla 2 nci maddeyi ilgilendiren bazı düzenlemeler yapılmıştır. 2/B maddesine bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre;

Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı kanunun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanmaya kadar ecrimisil alınmaz, şeklindedir.

3302 ve 3373 sayılı orman yasalarının yürürlükte bulunduğu ve 1990 yılı sonu itibariyle orman niteliğini kaybetmiş 88.272 hektar orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır. Yine 3373 sayılı yasaya göre, 103.7450 hektar alanda 2/A madde uygulaması yapılarak orman sınırları dışına çıkarılmıştır.

Anayasada belirtilen ilkeler doğrultusunda orman sınırları dışına çıkarılmaya ilişkin şekil, şart ve esaslar 6831 sayılı Orman Kanununun 2nci maddesinde düzenlenmiş, orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin değerlendirilmesine ilişkin hükümlere ise 2924 sayılı kanunda yer verilmiştir.

1744 Sayılı kanunda devlet ormanlarının kimin adına orman sınırları dışına çıkarılması konusunda belirsizlik varken, 3302 sayılı kanun ile bunun ancak Hazine adına olabileceği kesinlik kazanmıştır.

2 nci maddeye ilişkin hükümlerin Muhafaza ormanı, Milli Park olarak ayrılan, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda ve Yasanın 3 üncü maddesi ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerin devamı süresince, yanan orman sahalarında ise, hiçbir şekilde uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

6831 Sayılı orman kanununun 2 nci maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkarılan yerlere orman dışı köyler halkının nakli ve bu gibi yerlerin değerlendirilmesine ilişkin esaslar 2924 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Bu kanunun uygulama esasları ise 1986 yılında yürürlüğe giren Yönetmelikte belirtilmiştir.

2 nci madde uygulaması sonucunda 1990 yılı sonu itibariyle 2/A ve 2/B madde uygulamalarıyla orman sınırları dışına çıkarılan alan toplamı 224.809 hektardır. Bu ise orman alanlarının % 1.11'i demektir. Bu oranda orman alanları daraltılmıştır.

2 nci madde uygulamasının orman kadastro çalışmalarına etkilerini ise şöyle özetleyebiliriz:

Sık sık yapılan yasa değişiklikleri komisyon kuruluğu ve çalışma esaslarının değişmesi orman kadastro çalışmalarının hızını önemli ölçüde azaltmaktadır. 3116 veya 6831 sayılı ana orman yasalarına göre yapılan kadastro çalışmalarının bir bölümüne önce 1744 sayılı yasa uyarınca 15.10.1961 tarihi esas alınarak girilmiş, daha sonra 2896 sayılı yasa uyarınca 31.12.1981 tarihi esas alınarak girilmiş, 3302 ve 3373 sayılı yasalarla da "su ve toprak rejimine zarar verme, orman bütünlüğünü bozma" özelliği 2/B madde metninden çıkarıldığından daha önce bu kıstaslar gözönüne alınarak orman sınırları dışına çıkartılmayan yerlerinde orman sınırları dışına çıkartılması maksadıyla birçok belde ve köye 3. ve 4üncü defa girilmiş oldu. Bu durum orman kadastrusunda hızı büyük ölçüde yavaşlatmış olmaktadır.

Genellikle yasalar ve hükümetler değiştikçe kadastrodaki teknik personelde de önemli değişiklikler yapılmıştır. Gerek orman sınırları dışına çıkarma işlemlerinin uzmanlık isteyen işlerden olması, gerekse kaliteli elemanların bu işte istihdam edilememeleri nedeniyle, ayrıca, kuruluğu tamamlayan ekip veya komisyonlara yeterli bir eğitim ve intibak süresi tanınmadan iş programı verilerek çalışmaya sokulması, yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmayan ekip ve komisyonlarca yapılan orman kadastrusunda hukuki ve teknik açıdan kalite büyük ölçüde düşmüş ve yine kademeli sistemde bazı ekip ve komisyon kuruluşlarının tamamlanamaması, komisyona gerekli tali personel noksanlığı da çalışmaların aksamasına neden olmuştur.

Orman Kadastro çalışmalarının güç, yorucu ve yıpratıcı arazi şartlarında 6-8 ay süreyle arazide kalınması, fazla çalışma gerektirmesi yanında, bir belde veya köye sık sık (3-4 defa) girilmesini gerektiren 2 nci madde uygulama işlemleri için her girişte orman sınır nokta ve hatlarının değişmiş olduğunun saptanması, orman sınır hattının korunmamış olması çalışmalar üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Bu durum ise işin verimine ve kalitesine önemli bir şekilde etki etmektedir.

3402 Sayılı Kadastro Kanunu gereğince yapılacak orman kadastro çalışmalarında sınırlar zamanında gösterilemezse kadastro ekiplerince yapılacak sınırlamalar hukuken geçerli olacağından, orman sınır hattının saptanmasını kadastro ekiplerine bırakmadan zamanında orman kadastro komisyonlarınca saptanması önemli olan bir husustur. Çok sayıda bulunan kadastro ekiplerine orman sınırlarını gösterebilmek için kadastro komisyonlarının sayısının artırılması gerekecektir. Bu komisyonlarda bulunacak elemanların eğitimi büyük önem taşıyacaktır. Bunlar yapılmazsa ya kadastro komisyonları sıkışacak ya da orman sınırlarını gösterebilmesi için çok hızlı bir şekilde çalışmak zorunda kalacaklardır bu da sıhhat açısından yetersiz olacaktır. Ayrıca orman sınırları gösterilemediği zaman, kadastro ekiplerince yapılan sınırlandırmalar geçerli olacağından, kesinleşen sınırlara itiraz hakkı kullanılacaktır. Bu ise orman kadastrusunun yapılmasının gecikmesi sonucunu doğuracaktır.

1973 ve 1982 yılları arasında yapılan uygulamalarda, eyvelce sınırlaması yapılan belde veya köylere 6831 sayılı yasanın 1744 sayılı yasayla değişik 2 nci maddesi uygulaması amacıyla girildiğinde, öncelikle belde veya köy mülki hudutları içinde kalan orman sınır hattının tamamının aplikasi yapıliyordu. Belde veya köyün tamamının aplikasyonu bitirilmeden 2 nci madde uygulamalarına geçilemiyordu. Hatta bazı belde veya köylerde aplikasyon çalışması için 2-3 ay veya daha fazla zaman harcandığı halde belde veya köy hudutları içinde 2 nci madde uygulaması yapılacak yer bulunmuyor veya çok az bulunuyordu. Bu durum ise büyük bir zaman, emek ve para kaybı ile Orman Kadastro çalışmalarının büyük ölçüde aksamasına neden olmaktadır.

Günümüzde yapılan 2 nci madde uygulamalarından, 2896 sayılı yasayla değişik 2/A maddesinde orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tesbit edilen yerlerin kısmen veya tamamen orman içi köyler halkının yerleştirilmesi veya bu maksatla değerlendirilmesi amacıyla orman sınırları dışına çıkacağı hükme bağlanmış iken, 3302 sayılı yasayla getirilen değişiklikle bu hükme "Halen orman rejimi içerisinde bulunan funda ve makiliklerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerlerinde orman sınırı dışına çıkarılacağı" hükme bağlandığından, bu durumda eyvelce 2/A madde uygulaması yapılmış olan yerlerde yeni mevzuatla getirilen bu ek hüküm gereğince yeni bir incelemeyle bu gibi yerlerin tespiti yeni bir aplikasyon çalışmasını gerektirecektir. Bu durumda büyük bir zaman, emek ve para kaybı olacak ve orman sınırlarının daraltılması yanında, orman kadastro çalışmalarında aksamasına neden olacaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- AKÇA, A. (1980): Hava Fotoğraflarının Ormancılıkta ve Özellikle Orman Kadastro İşlerinde Kullanılması Olanakları Üzerine Araştırmalar, İstanbul, 1980
- BAŞARAN, Ö., TUNCEL, F. (1987): Orman Kanunu, 1987
- BIYIK, Yrd. Doç. Dr. C. (1989): 3402 Sayılı Kadastro Kanunu ve Ormanlarla İlişkiler, Orman Mühendisliği Dergisi, Ağustos, 1989, Sayı: 8
- DOĞAN, Doç. Dr. E. (1984): Elektronik Uzaklık Ölçerler ve Bunların Orman Kadastrosunda Önemi, Orman Mühendisliği Dergisi, Eylül 1984, Sayı: 9
- DPT (1985): 5. B. Y. K. P. Ormancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu, DPT Yayın No: DPT:2006, OİK: 310, Ankara, 1985
- DURUÖZ, E., ANIL, Y., ÇOBAN, C.: Orman Köylüsünün Ormancılık Kesiminde ve Orman Bölge Müdürlüklerinde İşlendirilmesi Olanakları, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları Teknik Bülten Serisi, No: 79.
- ERDİN, Doç. Dr. K. (1984): Orman Kadastrosu ve Ortofoto Haritalar, Orman Mühendisliği Dergisi, Temmuz 1984, Sayı: 7
- ERDİN, K. (1988): Türkiye I. Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı 23-27 Şubat 1988
- ERDİN, Prof. Dr. K. (1990): Topografya I (Yatay Ölçme), İstanbul, 1990
- ERKİN, K. (1957): Ölçmeler Bakımından Türkiye'de Orman Tahdit Problemi, 1957
- GERAY, A. Uçkun (1977): İ. Ü. Orman Fakültesi Dergisi Seri B, Cilt: 27, Sayı: 1, 1977, s. 211
- İNAL, S. (1971): Türkiye'de Anayasa-Ormancılık İlişkileri, İ. Ü. Orman Fakültesi, 1971, No: 171
- KARAÇALI, Ö. (1985): Orman Kadastrosu ve Gelişimi, Orman Mühendisliği Dergisi, Mart 1985 (Özel Sayı)
- KILIÇARSLAN, Y. (1988): Orman Kadastro İhalesi, Orman Mühendisliği Dergisi, Mayıs 1988, Sayı: 5
- KILIÇARSLAN, Y. (1988): Kadastro-Sınırlandırma, Orman Mühendisliği Dergisi, Ekim 1988, Sayı: 10
- KUTLUK, H. (1948): Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt: 1, İstanbul, 1948
- KUTLUK, H. (1967): Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt: 2, Ankara, OGM, 1967, Yayın No: 19
- OKYAY, İ. (1984): Orman Kadastrosunda Yeni Düzenlemeler, Orman Mühendisliği Dergisi, Nisan 1984, Sayı: 4
- OKYAY, İ.: Orman Kadastrosunun 70 Yıllık (1917-1987) Gelişimi, (Seminer Notu)

- OR-KÖY İLİŞKİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1975): Ormanla İlgili Köyler, Or-Köy İlişkileri Gn.Md.Ankara 1975, Yayın No:10
- ORMANCILAR KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA VAKFI(1987):Yeni Orman Kanunları, Ankara,1987
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1961): Türkiye'de Ormancılık Problemleri ve Hal Çareleri, Tarım Bak.OGM,1961
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1973):Cumhuriyetimizin 50.Yılında Ormancılığımız,Ankara,OGM,1973,Seri No:145
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1976): Ormancılık Ana Planı 1973-1995 Or.Bak.Plan.ve Koor.Dai.Bşk.Ankara,1976,Yayın No:3
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1976): Ormancılık Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Orman Bölge Başmüdürleri Toplantısı,OGM Pl.Dai.Bşk.,Ankara,1976, Yayın No:1
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1976): Orman Kadastro Semineri(I) OGM, Ankara, 1976, Yayın No:13
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1979): Ormanla İlgili Köyler,Or-Köy İlişkileri Gn.Md.,Ankara,1979
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1984): Orman Kadastrosu Teknik İzahnamesi, OGM,Kadastro ve Mülk.Dai.Bşk.Ankara,1984
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1987): Orman Kadastro Teknik İzahnamesi OGM,Kadastro ve Mülk.Dai.Bşk.Ankara,1987
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1987): Türkiye'de Ormancılık,OGM,Ankara 1987
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1988): Orman Kadastrosu Teknik İzahnamesi, OGM, Kadastro ve Mülk.Dai.Bşk.Ankara 1988
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1988): Ormancılık Ana Planı 1990-2009 OGM, A.P.ve K.Dai.Bşk.Ankara,1988,APK, Y.No:3
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(1989): Kuruluşunun 150.Yılında Ormancılığımız, Ankara,1989
- ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI(1969): Orman Mühendisliği II.Teknik Kongresi, Ankara,1969
- ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI(1988): Orman Sınırlamaları, Orman Mühendisliği Dergisi, Temmuz 1988,Sayı:7
- ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI(1988): Orman Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Baskılar ve Ormanların Korunabilmesi İçin Gerekli Tedbirler,Orman Mühendisliği Dergisi,Ağustos 1988,Sayı:8
- ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI(1990): TMMOB Orman Mühendisleri Odasına 2924 Sayılı Yasanın Değiştirilmesine Yönelik Girişimin Olası Sonuçlarına İlişkin Görüşler, Orman Mühendisliği Dergisi, Mayıs 1990, Sayı:5
- ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI(1990): Ormanlarımızla İlgili İki Yasa Değişikliği Girişimi Üzerine Görüşler, Orman Mühendisliği Dergisi, Eylül 1990, Sayı: 9

- ÖZDÖNMEZ, M. (1965): Türkiye'de Orman Suçları Nevileri, Sebepleri ve Önlenmesi Çareleri Üzerinde Araştırmalar, İstanbul, OGM, 1965, Yayın No:21
- SERİM, H.F.: Kadastro Komisyonlarınınca Orman Sınırları Dışına Çıkartma Uygulaması (Seminer Notu)
- TAM, İ. (1985): 2896 Sayılı Yasa ile Öngörülen "Orman Dışına" Çıkarma Düzeni, Orman Mühendisliği Dergisi, Ekim 1985, Sayı:10
- TARAKLI, D. (1990): Ormanlarımız ve Yerleşimleri, ODTÜ., Ankara, 1990
- TAŞKIN, Y.A. (1987): 3402 Sayılı Yeni Kadastro Kanununun Teşkilatımızı İlgilendiren Yönü, Orman Mühendisliği Dergisi, Ekim 1987, Sayı:10
- TOKMANOĞLU, T. (1963): Orman Tahdit Probleminin Çözümünde Aerofotogrametriden İstifade İmkanları Üzerine Araştırmalar, İstanbul, OGM, 1963, Yayın No:81
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1980): Orman Kadastrosu ve Ulusal Nirengi Ağı, Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt:30, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1981): Harita mı? Kroki mi? Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt:31, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1984): Açmalarda Yalnız Açılan Yer Davası Edilmeli, Orman Mühendisliği Dergisi, Şubat 1984, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1984): Orman Kadastrosunun Yaşatılması, Orman Mühendisliği Dergisi, Temmuz 1984, Sayı:7
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1984): Orman Kadastrosu ve 2896 Sayılı Yasa, Orman Mühendisliği Dergisi, Eylül 1984, Sayı:9
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1988): Orman Kadastrosunda Ölçü Yöntemi ve Yaşatma Sorunu, Orman Mühendisliği Dergisi, Şubat 1988, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1989): Fotogrametri Yöntemi ile Orman Kadastrosu, Orman Mühendisliği Dergisi, Ocak 1989, Sayı:1
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T., AKYÜZ, Dr. F. (1989): Orman Kadastrosundaki Sorunlar ve Öneriler, Orman Mühendisliği Dergisi, Haziran 1989, Sayı:6
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1990): Kadastroda Denetim, Orman Mühendisliği Dergisi, Şubat 1990, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1990): Odamızca Hazırlanan Kadastro Raporu, Orman Mühendisliği Dergisi, Mart 1990, Sayı:3
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1991): Orman Kadastro Konulu Anketimiz, Orman Mühendisliği, Şubat 1991, Sayı:2
- TOKMANOĞLU, Prof. Dr. T. (1991): Haritanın da Ormanın da Önemi Bilinmiyor, Orman Mühendisliği Dergisi, Mart 1991, Sayı:3
- TURHAN, S. (1984): Ulusal Nirengi Ağı ve Orman Kadastrosu, Orman Mühendisliği Dergisi, Haziran 1984, Sayı:6

- UÇAR, A. (1988): 3402 Sayılı Kanuna Göre Orman ve Orman Kadastrosu ile Bu Kanunun Bazı Önemli Hükümleri, Orman Mühendisliği Dergisi, Ocak 1988, Sayı:1
- YÜKSEL, Ş.Y. (1987): Orman Köylülerinin Nakledilmesi, Orman Mühendisliği Dergisi, Mart 1987, Sayı:3 (Röportaj)
- 1961 Tarihli T.C. Anayasası
- 1982 Tarihli T.C. Anayasası
- 3116 Sayılı Orman Kanunu (18.2.1937 günlü Resmi Gazete)
- 4785 Sayılı Orman Kanunu (13.7.1945 gün ve 6056 sayılı Resmi Gazete)
- 5653 Sayılı Orman Kanunu (24.3.1950 gün ve 7464 sayılı Resmi Gazete)
- 5658 Sayılı Orman Kanunu (31.3.1950 gün ve 7471 sayılı Resmi Gazete)
- 6831 Sayılı Orman Kanunu (8.9.1956 gün ve 9402 sayılı Resmi Gazete)
- 1744 Sayılı Orman Kanunu (4.7.1973 gün ve 14584 sayılı Resmi Gazete)
- 2896 Sayılı Orman Kanunu (27.9.1983 gün ve 18174 sayılı Resmi Gazete)
- 3302 Sayılı Orman Kanunu (19.6.1986 gün ve 19139 sayılı Resmi Gazete)
- 3373 Sayılı Orman Kanunu (28.5.1987 gün ve 19473 sayılı Resmi Gazete)
- 3402 Sayılı Kadastro Kanunu (9.7.1987 gün ve 19512 sayılı Resmi Gazete)
- 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun, (20.10.1983 gün ve 18197 sayılı Resmi Gazete)
- 3763 Sayılı 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun (7.9.1991 gün ve 20984 Sayılı Resmi Gazete)
- Orman Sınırları Dışına Çıkarılacak Yerler Hakkında Tüzük (22.7.1974 gün ve 14953 sayılı Resmi Gazete)
- Anayasa Mahkemesinin 1.6.1988 günlü, E:1987/31, K:1988/13 Sayılı Kararıyla Yapılan Değişiklik ve İptaller (20.8.1988 gün ve 19905 Sayılı Resmi Gazete)
- 6831 Sayılı Orman Kanununun Birinci Maddesine Göre Orman Sayılmayan Ağaç ve Ağaçcıklardan Sahiplerinin Faydalanma Şekil ve Esasları Hakkında Yönetmelik (18.5.1984 gün ve 18405 sayılı Resmi Gazete)

- 6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastrosu ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik (20.5.1984 gün ve 18407 sayılı Resmi Gazete)
- 6831 Sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastrosu ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik (2.9.1986 gün ve 19209 sayılı Resmi Gazete)
- 2.9.1986 Tarih ve 19209 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "6831 sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastrosu ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik" in Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik (11.4.1990 gün ve 20489 sayılı Resmi Gazete)
- 6831 Sayılı Orman Kanununun 2 nci Maddesinin(A) Fıkrasına Göre Orman Sınırları Dışına Çıkartılacak Yerler Hakkında Yönetmelik (8.10.1984 gün ve 18539 sayılı Resmi Gazete)
- Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik (6.1.1986 gün ve 18980 sayılı Resmi Gazete)
- Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tespit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelik (28.10.1987 gün ve 19618 sayılı Resmi Gazete)
- Orman Arazilerinin Tahsisine Ait Yönetmelik (7.2.1988 gün ve 19718 sayılı Resmi Gazete)

SUMMARY

It is necessary for any administration to make safe the security of the study field where it works on. Particularly, in the administrations like forestry which cover huge areas the role of the security of the study field is much bigger.

Until 1937, which the 3116 th Forestry Law put into effect, the problem of delimitation of forested areas could not have been started. After the law 3116 lots of changes were made by laws respectively put into effect 4785, 5653, 6831, 1744, 2896, 3302 and 3373. Also, with the law 3402, it could have been possible to study on the delimitation of forest lands.

Delimitation of forest lands which began in 1937 has fluctuated until this time. As of the late 1990, totally in 10.227.342 ha forest lands delimitation activities have been ended. This area is 50,88 % of total national forest lands. It is very clear that there are still 9.971.954 ha potential forest lands needed to be limited.

One of the most important issues on the forest cadastral activities is to make the forest cadastral activities live and continue.

With the law no, 1744, which deposed some articles of Law no 6831, a very new matter has been put into effect which before there was no article in the forest laws. After this law no 1744, degraded forest lands now not productive are being removed from the forest boundaries.

Forest lands adjacent to the residential areas are under very big pressure of their inhabitants. In this way, forested areas are being changed to vineyard, orchard, agricultural lands and construction activities. Under heavy social pressure, forest cadastral activity is getting slower and slower.

In accordance with article 2/A and 2/B of law no. 2896, as of late 1990, totally 224.809 ha forest lands were removed from the forest boundaries. This means that this area 1,11% of the whole national forest lands of Turkey. Forested areas now according to these articles are being narrowed.

According to the articles 2 th of law no. 2924 areas will have to be removed from the forest boundaries are being determined.

The changes in the implementation of 2 th article of Forest Law no, 6831, decrease the ^{extremely} cadastral activities due to the changes in forest law which occur intensively, and it causes to carry out the cadastral activity of an area many times. On the other hand, the assignment of technical staff through the changes in government has negative effect on quality and speed of activities carried out.